

4.

I det föregående ej upptagna institutioner,

i vilka stadsfullmäktige eller stadskollegiet äga att utse
ledamöter eller revisorer, eller som av staden understödjas.

SF-
valda
led.
och
rev.

Institutioner, i vilka stadsfullmäktige eller stadskollegiet äga att utse ledamöter eller revisorer.

Anm. Förutom i de under denna avdelning upptagna institutionerna är staden representerad i åtskilliga andra företag och sammanslutningar av enskild natur genom personer, utsedda av olika stadens nämnder och styrelser. Det har emellertid icke låtit sig göra att intaga även dessa institutioner i kalendern (vissa av dem återfinnas dock under avdelningen »Institutioner, vilka av staden understödjas», sid. 330).

(Av här nedan upptagna personer äro i regel endast de, vilka blivt tillsatta av stadsfullmäktige eller stadskollegiet — ävensom, i förekommande fall, de, som utsetts av kommunal nämnd — i nedanstående egenskaper upptagna i kalenderns personalavdelning.)

Aktiebolag, i vilka Stockholms stad innehar flertalet aktier.

För utövaandet av vissa verksamheter av ekonomisk art, vilkas upprätthållande ansetts vara av särskild betydelse för kommunen, har staden vid några tillfällen trätt i samverkan med enskilda intressenter genom förvärf av aktier i för sådan verksamhet bildade aktiebolag. Stadens deltagande i dessa aktiebolags verksamhet har i vissa fall enbart varit knutet till aktieinnehavet och i vanlig ordning utövat av den kommunala myndighet, som förvaltat stadens aktier. I andra fall hava dessutom stadsfullmäktige erhållit rätt att vid sidan av bolagsstämman utse några styrelseledamöter och revisorer.

I vissa fall har staden genom köp eller nyteckning förvärvat det övervägande flertalet aktier i vederbörande bolag, i andra fall åter föranlett bildandet av aktiebolag, där staden tecknat i det närmaste samtliga aktier. Härigenom hava dessa bolag i väsentlig mån blivt att anse som kommunala företag, ehuru administrerade i andra former än de för kommunala förvaltningsmyndigheter gällande.

Till de bolag, där enskildas delägarskap i huvudsak är utan reell betydelse, höra aktiebolaget Stockholms tomträttskassa, aktiebolaget Stockholms spårvägar och Stockholms frihamnsaktiebolag. I samtliga dessa bolag äga stadsfullmäktige att utse vissa styrelseledamöter och revisorer (jfr nedan), medan drätselnämnden såsom förvaltare av stadens aktier å resp. bolagsstämmor utövar stadens på aktieinnehavet grundade befogenheter.

I tvenne andra aktiebolag, Lanforsens kraftaktiebolag och Brännkyrka elektriska distributionsaktiebolag, äger staden visserligen också större delen av aktierna (resp. $\frac{2}{3}$ och omkr. $\frac{3}{5}$),

men i dessa fall äro bolagen formen för en verklig samverkan mellan de enskilda intressenterna och staden (representerad i förra fallet av drätselnämnden och i senare fallet av industriverksstyrelsen såsom aktiernas förvaltare). I inteddera av dessa bolag äga stadsfullmäktige någon särskild befogenhet, varför de icke medtagas här nedan (närmare uppgifter om dessa bolag — liksom även om stadens aktieinnehav i Krängede aktiebolag — återfinnas under elektricitetsverket, sid. 248).

Slutligen må här nämnas, att stadens aktieförvärf år 1920 i aktiebolaget Svarthålsforsen utgjorde formen för stadens inköp av Svart-hålsforsen (se sid. 247).

Aktiebolaget Stockholms tomträttskassa.

Expedition: stadshuset, n. b., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—14,30.

Aktiebolaget Stockholms tomträttskassa, som bildades år 1908, har till ändamål att mot säkerhet av inteckning i tomträtter utlåna penningar för att befrämja uppförande av bostäder på Stockholms stad tillhörig mark. För detta ändamål äger bolaget rätt att mot obligationer eller andra skuldförbindelser upplåna erforderliga medel intill högst 20 gånger det inbetalta kapitalets storlek. Staden har iklätt sig garanti för kassans skuldförbindelser. Till säkerhet för skuldförbindelserna skola ligga inteckningar i tomträtter med tillhörande byggnader, vilka inteckningar ej må överstiga 80 % av byggnadernas i särskild ordning fastställda värden. Stadsfullmäktige beslöt den 27 april 1916 förvärva aktiemajoriteten i kassan, i samband varmed genomfördes en ändring i bolagsordningen i syfte att tillförsäkra staden större inflytande på kassans ledning. Bolagets aktiekapital utgör f. n. 3,000,000 kr.,

varav staden innehar 2,848,700 kr. Staden har förbundit sig att teckna garanti för av bolaget utgivna skuldförbindelser intill ett sammanlagt belopp av 60 milj. kr. Bolagets utelöpande skuldförbindelser uppgingo vid 1930 års ingång till omkring 49 milj. kr.

Jämlikt § 7 i den för bolaget gällande bolagsordningen äga stadsfullmäktige att, så länge stadens garanti för bolagets obligationer varar, utse en ordinarie ledamot och en suppleant i styrelsen samt jämlikt § 8 en revisor och suppleant för denne. Desutom äger fastighetsnämnden enligt år 1928 beslutad ändring i bolagsordningen utse en styrelseledamot jämte suppleant för denne. Övriga styrelseledamöter och revisorer jämte suppleanter utses av bolagsstämman.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot ägde rum den 2 dec. 1929 (för tiden från 1930 års till 1931 års ordinarie bolagsstämma) samt av revisor den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot i bolagets styrelse.

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.

Suppleant: Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.

Av fastighetsnämnden utsedd ledamot i bolagets styrelse.

Vakant.

Suppleant: Dahlberg, L. A., förste ingenjör.

Av bolagsstämman utsedda ledamöter i styrelsen.

Hjorth, J. E., direktör, stadsfullm., ordf.; **Johansson, J. O.**, landsorganisationens kassör, jourhavande led.; **Staël von Holstein, Ch. Mathilda**, advokat.

Suppleanter: Mossberg, K. W. R., civilingenjör, stadsfullm.; **Cruse, C. S.**, förtroendeman, stadsfullm.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Andersson, P., överlärare, stadsfullm.

Suppleant: Brunzell, O., möbelhandlare, stadsfullm.

Av bolagsstämman utsedda revisorer.

Johansson, E. G., ombudsman, stadsfullm.; **Lindqvist, G. R.**, journalist, stadsfullm.

Suppleant: Branting, G., advokat, stadsfullm.

Kamrerare.

Biörnstad, A.

Ombudsman.

Janson, N. V.

Kamrersassistent.

Hammarberg, S. V. E.

Huvudbokförare.

Staël von Holstein, C. F. S.

Förste bokhållare.

Malm, E. J. L.

Kassörska.

Magnuson, Ingrid H.

En *kassakontrollant*, en *bokförare*, en *andre bokhållare*, en *maskinskriverska* och *stenograf*, en *vaktmästare*.

Stockholms frihamnsaktiebolag.

Postadress: Stockholms frihamn; t. »frihamnen».

Sedan arbetet med stadens frihamnsanläggning vid Lindarängen fortskridit så långt, att öppnandet av en första del av frihamnen var nära förestående (se sid. 256), beslöt stadsfullmäktige den 2 juni 1919 att utarrendera frihamnsanläggningen åt ett för ändamålet bildat bolag, Stockholms frihamnsaktiebolag, i enlighet med ett upprättat avtal angående överlåtelse på bolaget av rätten att driva stadens frihamn. Den 20 sept. 1919 lämnade kungl. maj:t sitt medgivande till överlåtelsen, som avsåg en tid av fem år från tillträdet, vilket ägde rum den 10 okt. 1919. Avtalet med bolaget uppsades sedermera av staden och upphörde att gälla med utgången av år 1924.

Sedan förhandlingar angående nytt avtal med frihamnsbolaget upptagits men icke lett till något resultat, beslöt stadsfullmäktige den 10 nov. 1924 lämna sin medverkan till bildandet av ett nytt aktiebolag, vars aktiekapital till övervägande del skulle tecknas av staden, samt att å nämnda bolag överlåta rätten att driva frihamnen. Kungl. maj:t lämnade sitt tillstånd härtill den 19 dec. 1924. Upplåtelsen avsåg ursprungligen en tid av fem år men har jämlikt beslut av stadsfullmäktige den 3 dec. 1928, förlängts att gälla ytterligare fem år, d.v.s. till och med år 1934. Frihamnsbolaget har till uppgift att ombesörja frihamnens drift; för sådant ändamål äger det nyttjanderätt till det härför avsedda frihamnsområdet med alla dess byggnader och anläggningar. Erforderliga underhålls- och nybyggnadsarbeten inom frihamnen verkställas däremot, liksom inom hamnområdet i övrigt, av hamnstyrelsen.

Enligt för det nya frihamnsaktiebolaget — vilket övertagit namnet »Stockholms frihamns-

**SE-
valda
led.
och
rev.**

**SF-
valda
led.
och
rev.**

aktiebolag» — den 6 dec. 1924 antagen bolagsordning skall aktiekapitalet utgöra 500,000 kr. Därav hava 499,500 kr. tecknats av Stockholms stad. Bolagets styrelse består av sju ledamöter med tre suppleanter, av vilka två ledamöter och en suppleant utses av bolagsstämman samt fyra ledamöter jämte två suppleanter av stadsfullmäktige, därav minst två ledamöter bland hamnstyrelsens ledamöter eller suppleanter. Därjämte är hamnstyrelsens ordförande självskrivnen ledamot av bolagets styrelse. Såväl styrelseledamöter som suppleanter, utom ordföranden i hamnstyrelsen, väljas för ett år i sänder. Hamndirektören äger närvara vid styrelsens sammanträden och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. För revisionen äga stadsfullmäktige och bolagsstämman att tillsätta var sin revisor jämte suppleant.

Ordinarie bolagsstämma skall hållas en gång om året före maj månads utgång. Åt drätsel-nämnden har uppdragits att å bolagsstämma rösta för stadens aktier.

Stadsfullmäktiges senaste val av styrelseledamöter (för tiden intill 1931 års bolagsstämma) ägde rum den 2 dec. 1929 och senaste val av revisor den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter i bolagets styrelse.

Andersson, E. V., förråds-mästare, stadsfullm.; **Forssberg, E. V.**, direktör, stadsfullm.; **Gustafson, H. J. A.**, journalist, stadsfullm.; **Liander, M. E.**, grosshandlare, stadsfullm.

Suppleanter: **Pettersson, K. G. A.**, föreståndare, stadsfullm.; **Kleman, C. F.**, civilingenjör, stadsfullm.

Övriga ledamöter i bolagets styrelse.

Björklund, C. G., borgarråd, stadsfullm., ordf. (såsom ordf. i hamnstyrelsen självskr. led.); **Indebetou, E. A.**, sjökapten vice ordf.; **Johnansson, K. A. A.**, direktör (utsedda av bolagsstämman).

Suppleant: **Almström, O. H.**, disponent, stadsfullm. (utsedd av bolagsstämman).
(Nytt val i maj.)

Av stadsfullmäktige utsedd revisor för granskning av räkenskaper och förvaltning för tiden från 1930 års till 1931 års ordinarie bolagsstämma.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf.

Suppleant: **Thelander, C. T. F.**, ingenjör.

Av bolagsstämman utsedd revisor.

Carlsson, B. A., förste aktuarie.

Suppleant: **Berghman, I.**, grosshandlare.

Verkställande direktör.

Stendahl, O., civilingenjör, stadsfullm.

Kontorschef.

Larson, J. G.

Hamnmästare.

Göthberg, J. A.

Kassör.

Alerius, J. E.

Poststationsföreståndare.

Einars, Margrjet.

Aktiebolaget Stockholms spårvägar.

Kontor: Tegnérsgatan 2 A, Va.; t. »spårvägen».

År 1876 erhöill Stockholms nya spårvägsaktiebolag 40-årig koncession å spårvägstrafik i de norra stadsdelarna. Trafiken, som bedreys med hästspårvagnar, öppnades år 1877. År 1885 gavs en likaledes 40-årig koncession å spårvägstrafik på Södermalm, där Stockholms södra spårvägsaktiebolag år 1887 öppnade trafik (på en av linjerna med ångspårvagnar). År 1901 elektrifierades de södra spårvägarna och 1904 de norra. År 1908 inträdde staden som hälften-delägare i det södra spårvägsbolaget.

Den 30 juni 1915 beslöt stadsfullmäktige lämna stadens medverkan till bildande av ett aktiebolag för övertagande och trafikande av de norra spårvägarna efter den dåvarande koncessionstidens utgång med 1916 års slut. Bolagsordning för det nya bolaget (ab. Stockholms spårvägar) fastställdes av kungl. maj:t den 19 nov. 1915. Av aktiekapitalet tecknades hälften eller 12 milj. kr. av Stockholms stad och likviderades genom upplåtande av koncession å driften åt bolaget. Koncessionen gäller för tiden t. o. m. år 1956.

Genom avtal med Stockholms södra spårvägsaktiebolag, vilket av stadsfullmäktige godkändes den 18 mars 1918, övertog ab. Stockholms spårvägar även södra spårvägarna samt tillståndet att anlägga och trafikera spårvägar å Södermalm, vilket tillstånd samtidigt utsträcktes att gälla t. o. m. år 1956. För likvidering av köpet utökades bolagets aktiekapital från 24 till 29,6 milj. kr., varvid hälften av de nytvagna aktierna tillföll staden. Dessutom utgavos i och för ersättning för koncessionens förlängning ytterligare 1,9 milj. kr. i aktier, vilka uteslutande tillföll staden.

Under år 1920 inköpte bolaget även den av ett enskilt bolag ägda, sedan år 1911 trafikerade södra förstadshanan.

Den 29 mars 1920 beslöt stadsfullmäktige godkänna ett avtal om förvärfv av huvudparten av de i enskild ägo befintliga aktierna i spårvägsbolaget. Sedan dess äro spårvägarna i Stockholm praktiskt taget helt i stadens ägo, ehuru rörelsen fortfarande drives i form av aktiebolag.

År 1925 förvärfvade ab. Stockholms spårvägar aktiemajoriteten i Stockholms centrala omnibusaktiebolag, vilket bolag sedan år 1923 bedrivit omnibustrafik i staden. År 1929 trädde omnibusbolaget i likvidation och övertogs dess rörelse med tillgångar och skulder av spårvägsbolaget.

Aktiekapitalet, som f. n. uppgår till 31,500,000 kr., är fördelat på två serier, A och B, med hälften i vardera serien. Staden äger samtliga aktier av serien B samt c:a 15,731,000 kr. av serien A. Endast c:a 19,000 kr. av aktiekapitalet befinna sig alltså i enskild ägo.

Linjenätet omfattar f. n. 19 spårvägslinjer (därav 7 förortslinjer) samt 7 omnibuslinjer. Dessutom bedrivs sedan år 1925 viss samtrafik med de två enskilda spårvägslinjer, som ombesörja trafik mellan Stockholm och Lidingö.

Spårvägsbolagets styrelse består av sju ledamöter med lika många suppleanter, valda för tre år i sänder. Tre ledamöter och lika många suppleanter utses direkt av stadsfullmäktige, de övriga av aktieägarna å bolagsstämma (stadens samlade rösträtt utövas vid bolagsstämman av ett av drätselnämnden utsett ombud). Enligt överenskommelse mellan stadskollegiet och spårvägsbolagets styrelse hava två representanter för stadskollegiet (borgarråden för finans- och trafikärenden) erhållit rätt att närvara vid styrelsens sammanträden. För granskning av styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper utses årligen tre revisorer med lika många suppleanter, därav två av stadsfullmäktige.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter i spårvägsbolagets styrelse (för åren 1928—1930) ägde rum den 5 dec. 1927 samt senaste val av revisorer den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter i bolagets styrelse.

*Lindmark, C. A., skomakarmästare, stadsfullm., vice ordf.; *Ström, O. F., direktör, stadsfullm.; *Wallin, J. A., transportmästare, stadsfullm., ordf.

Suppleanter: *Ferm, A. V., snickare, stadsfullm.; *Forssberg, E. V., direktör, stadsfullm.; *Magnuson, P. K., förgyllare, stadsfullm.

Av bolagsstämman utsedda ledamöter i styrelsen.

Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.; Hallberg, I., direktör; Hultman, G. H., överingenjör; Sjöström, Chr., kontorschef, stadsfullm.

Suppleanter: Almström, O. H., disponent, stadsfullm.; Höglund, C. Z. K., redaktör, stadsfullm.; Lund, C. J., fabrikör; Persson, P. G., faktör, stadsfullm.

Av stadsfullmäktige utsedda revisorer för granskning av räkenskaper och förvaltning för tiden från 1930 års till 1931 års ordinarie bolagsstämma.

Andersson, J. E., ombudsman, stadsfullm.; Welin, K. G. A., f. d. trafikdirektör, stadsfullm.
Suppleanter: Carlsson, B. A., förste aktuarie; Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm.

Av bolagsstämman utsedd revisor.

Thelander, C. T. F., ingenjör.
Suppleant: Ljungberg, K., ekonomidirektör.

Verkställande direktör.

Hellgren, A. G.

Kamrerare.

Westerberg, J. F. O.

Ombudsman.

Augustinsson, C. E. W.

Trafikchef.

Magnuson, E.

Maskiningenjör.

Engdahl, E. W.

Baningenjör.

Gripe, R. F.

Omnibusingenjör.

Lange, T. J. H.

I bolagets tjänst äro f. n. anställda tillsammans 3,597 personer.

Övriga institutioner.

Inskrivningsnämnder för Stockholms stadsrullföringsområde.

Enligt § 11 mom. 1 i värnpliktslagen den 12 juni 1925 indelas riket för inskrivning och redovisning av de värnpliktiga (med undantag av å sjömanshus inskrivna; se nedan) i inskrivningsområden och rullföringsområden. Inom Stockholms inskrivningsområde ligger bl. a. Stockholms stadsrullföringsområde.

För rullföringsområde skall enligt § 18 i värnpliktslagen finnas en inskrivningsnämnd, bestående av en regementsofficer som ordförande, utsedd av arméfördelningschefen, samt i stad, som ej deltagar i landsting, två av stadsfullmäktige för två år valda, inom området bosatta, icke militära personer jämte två suppleanter för

**SF-
valda
led.
och
rev.**

**SF-
valda
led.
och
rev.**

dem. En ledamot och en suppleant avgå årligen. Nämnden biträdes av läkare ävensom av rullföringsbefälhavaren eller annan officer. Enligt § 3 i kungl. förordningen den 31 dec. 1913 skall stadsfullmäktiges val förrättas inom september månads utgång. För valbarhet till såväl ledamot som suppleant fordras enligt § 4 i samma förordning bl. a., att vederbörande uppnått 25 års ålder och är kommunalt röstberättigad.

Enligt § 11 i sistnämnda förordning äger av stadsfullmäktige utsedd ledamot av inskrivningsnämnd eller i hans ställe inkallad suppleant för deltagande i nämndens sammanträden åtnjuta dagtraktamente och reseersättning av statsmedel.

Över inskrivningsnämnds beslut kunna besvär anföras endast av värnpliktig, som beslutet rör. Dessa besvär skola ställas till inskrivningsrevisionen (se nedan) samt inom fjorton dagar efter beslutets meddelande ingivas till överståthållarämbetet.

Enligt kungl. kungörelse den 24 aug. 1926 skola för Stockholms stadsrullföringsområde, nr 45, finnas tre inskrivningsnämnder, nämligen en för *östra delen*, omfattande Storkyrkoförsamlingen, Jakobs, Johannes, Hedvig Eleonora, Oscars, Engelbrekts och Gustav Vasa församlingar, en för *västra delen*, omfattande Klara, Ulrika Eleonora, St Görans, Adolf Fredriks, Matteus och Bromma församlingar samt en för *södra delen*, omfattande Högalids, Maria Magdalena, Katarina, Sofia och Brännkyrka församlingar. Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter och suppleanter hava ägt rum den 17 sept. 1928 och 16 sept. 1929.

Då inskrivningsnämnderna för innevarande år slutfört sin verksamhet redan under mars månad, hava uppgifter angående de militära ledamöterna ej här medtagits. Nästa års militära ledamöter utses först i slutet av detta eller början av nästa år.

För östra delen.***Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.***

Eklund, J. M., fabrikör; ***Ljungberg, K.**, ekonomidirektör.

Suppleanter: **Wallenberg, G. O.**, ingenjör, stadsfullm.; ***Kjellström, S. O.**, ingenjör.

Dessutom en militär ledamot (jfr ovan).

För västra delen.***Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.***

Andersson, E. O., kassör; ***Staf, O. L.**, kakelugnsmakare.

Suppleanter: **Löwenstein, L.**, landsfiskal; ***Hessler, A. A. H.**, sekreterare.

Dessutom en militär ledamot (jfr ovan).

För södra delen.***Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.***

Karlström, K. H. E., direktör; ***Samuelsson, G. A.**, f. d. vagnmakare.

Suppleanter: **Fröding, H. F.**, direktör; ***Jansson, W. A. W.**, ingenjör.

Dessutom en militär ledamot (jfr ovan).

Inskrivningsnämnden för Stockholms sjömanshus.

För inskrivning och redovisning av å sjömanshus inskrivna värnpliktiga bestämmas enligt § 11 mom. 2 i värnpliktslagen särskilda sjöruddföringsområden, vart och ett omfattande ett eller flera sjömanshus. Stockholms sjöruddföringsområde omfattar Stockholms samt fem andra sjömanshus. För varje sjömanshus skall finnas en inskrivningsnämnd, bestående av en av stationsbefälhavaren förordnad regementsofficer som ordförande samt två inom staden bosatta, icke militära personer, vilka jämte två suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år. Beträffande tid för valet, valbarhet och dagtraktamente m. m. gälla enahanda bestämmelser som för ledamöter i inskrivningsnämnder för stadsrullföringsområde (se ovan).

Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter och suppleanter hava skett den 17 sept. 1928 och 16 sept. 1929.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Lindberg, C. A. E., ombudsman; ***Ramberg, J. C.**, sjökapten.

Suppleanter: **Myrtin, S. M.**, civilingenjör; ***Rietz, E. M. F.**, sjökapten.

Dessutom en militär ledamot (jfr ovan).

Inskrivningsrevisionen.

För prövning av besvär över inskrivningsnämnds beslut m. m. skall för varje inskrivningsområde jämte inom detsamma belägna sjömanshus finnas en inskrivningsrevision, bestående enligt § 21 i värnpliktslagen av landshövdingen (överståthållaren) såsom ordförande samt fyra andra ledamöter, nämligen inskrivningsbefälhavaren ävensom från varje till området hörande län eller ej under landsting lydande stad tre inom länet eller staden bosatta män, som jämte tre suppleanter utses för tre år av landstinget eller, för stad, som icke deltagar i landsting, av stadsfullmäktige. En ledamot och en suppleant avgå årligen. Revisionen biträdes av en militärläkare, utsedd av arméfördelningschefen, och en civil läkare, förordnad av konungens befallningshavande (överståthållarämbetet).

De av landsting eller stadsfullmäktige valda ledamöterna eller, i händelse de äro förhindrade,

deras suppleanter deltaga i revisionens förhandlingar endast i vad de angå det område, för vilket de blivit valda. För valbarhet och tid för valet gälla enahanda bestämmelser som för inskrivningsnämnd (se ovan). Inskrivningsrevisionens ledamöter och suppleanter äga enligt kungl. kungörelse den 30 mars 1920 för deltagande i revisionens sammanträden åtnjuta dagtraktamente och reseersättning av statsmedel.

Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter och suppleanter hava ägt rum den 19 sept. 1927, 17 sept. 1928 och 16 sept. 1929.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

*Hjortzberg, E. G., f. d. kapten (för åren 1928—1930); Stawström, C. L., poliskommissarie (för åren 1929—1931); Östberg, G., kapten (för åren 1930—1932).

Suppleanter: *Ekman, C. G., bankdirektör (för åren 1928—1930); Persson, P. G., faktor, stadsfullm. (för åren 1929—1931); Ericson, T., grosshandlare (för åren 1930—1932).

Övriga ledamöter.

Elmqvist, G. H., överståthållare, självskr. ordf.; Tersmeden, C. A., överste (inskrivningsbefälhavare).

Dessutom tre ledamöter jämte tre suppleanter, utsedda av Stockholms läns landsting (deltaga vid handläggning av besvärärenden rörande länet; jfr ovan).

Lokal värderingsnämnd vid rekvisitioner för krigsmaktens behov.

Uti § 10 av lagen angående skyldighet för kommuner och enskilda att fullgöra rekvisitioner för krigsmaktens behov den 24 maj 1895, sådan samma lag lyder enligt lag den 11 juli 1916, föreskrives, att för varje landstingsområde samt för stad, som ej deltagit i landsting, skall finnas en lokal värderingsnämnd med åliggande att upprätta taxa för rekvisitioner samt i övrigt handlägga sådana ärenden, som äga sammanhang med ersättning för utgjorda rekvisitioner eller för därunder uppkommen skada. Därjämte skall för ifrågavarande ändamål finnas en värderingsnämnd för hela riket (riksvärderingsnämnd), som bland annat bestämmer, vilka varor och tjänstbarheter skola av de lokala värderingsnämnderna, var för sitt område, i taxa prissättas. Den lokala nämnden skall bestå av tre ledamöter, nämligen en, tillika ordförande, vald av stadsfullmäktige, en intendenturafficer eller annan person, utsedd av arméfördelningschefen, samt en civil tjänsteman eller annan person, tillika sekreterare, utsedd av överståthållarämbetet. För varje ledamot skall utses två ställföreträdare. Såväl ledamöter som ställföreträdare utses för en tid av fyra år. Valet skall jämlikt kungl. förordning den 11 juli 1916. förträttas före utgången av september månad det år, med vilket valperioden utgår.

Ledamot av värderingsnämnd äger åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning av statsmedel. Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 17 sept. 1928 (för åren 1929—1932).

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Lyberg, H. V., fabriksör, ordf.

Ställföreträdare: Engström, C. S., direktör; Wollin, C. J. B., f. d. grosshandlare.

Dessutom två ledamöter (jfr ovan).

Hästuttagsnämnderna.

Inom varje kommun eller, om kommun är delad i flera hästutskrivningsområden, i vart och ett av dessa skall jämlikt § 6 i lagen den 2 juli 1915 ang. anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens tillstånd på krigsfot (hästutskrivningslagen) finnas en hästuttagsnämnd för uttagande redan under fredstid varje år av de hästar och anspanssfordon, som i händelse av krigsmaktens tillstånd på krigsfot skola inställas till mönstring. Hästuttagsnämnd tillsättes för fyra kalenderår i sänder och består av tre, högst fem ledamöter, av vilka i Stockholm en, som skall vara nämndens ordförande, förordnas av överståthållarämbetet och de övriga jämte suppleanter för dem väljas av stadsfullmäktige.

Till ledamot eller suppleant i hästuttagsnämnd må icke utan vederbörande arméfördelningschefens tillstånd utses personen, vilken innehar fast anställning vid krigsmakten eller som innehaft dylik anställning och fortfarande är krigstjänstskyldig, ej heller någon som tillhör beväringens första uppbåd. I fråga om valbarhet gäller i övrigt, vad som är stadgat om val av stadsfullmäktig.

I enlighet med § 9 i hästutskrivningslagen och stadsfullmäktiges beslut den 18 febr. 1918 utgår av stadens medel till av stadsfullmäktige vald ledamot eller i sådan ledamots ställe inkallad suppleant dels under såväl sammanträdes- som resedagar traktamentsersättning med högst 4 kr. per dag, dels ock, då vederbörande är bosatt å annan ort än sammanträdesorten, resekostnadsersättning. Sådan ersättning må även utgå till suppleant, som på grund av göromålens omfattning och brådskande natur extra inkallas till sammanträde. Till nämndernas ordförande utgår motsvarande ersättning av statsmedel.

Nuvarande indelning i hästutskrivningsområden är fastställd genom kungl. kungörelse den 13 aug. 1917. Stadsfullmäktiges senaste val skedde den 5 dec. 1927 för perioden 1928—1931 (fyllnadsval den 23 jan. och 19 mars 1928). Ordförandena äro förordnade av överståthållarämbetet för samma tid.

Hästutskrivningsområdet nr 232

(omfattande 2:a polisvakt-distriktet).

Ordförande.

Kruse, E. O. L. N., disponent.

**SF-
valda
led-
och
rev.**

**SF-
valda
led.
och
rev.**

Övriga ledamöter.

Andersson, A. I., åkare; **Brodén, K. J. F.**, åkeri-
idkare.
Suppleanter: **Andersson, C. E.**, åkeriidkare;
Johansson, C. A., hyrkusk.

Hästutskrivningsområdet nr 233

(omfattande 10:e polisvaktområdet).

Ordförande.

Johansson, K. A., lantbrukare.

Övriga ledamöter.

Ekman, F., åkeriidkare; **Leander, J. A.**, dispo-
nent.
Suppleanter: **Averfelt, H. S.**, fanjunkare; **Nilson,**
C. E., arrendator.

Hästutskrivningsområdet nr 234

(omfattande södra delen av 8:e polisvaktområdet
med gräns i mittellinjen av Blekinge-, Östgöta-,
Bonde-, Nytorps-, Folkunga- och Renstjärnas-
gatorna till Saltsjön).

Ordförande.

Bohlin, G. A., åkeriägare.

Övriga ledamöter.

Kessler, H. O., direktör; **Leander, J. A.**, dis-
ponent.
Suppleanter: **Hermansson, S.**, köpman; **Weide-**
man, C. O., åkeriföreståndare.

Hästutskrivningsområdet nr 235

(omfattande 3:e polisvaktområdet).

Ordförande.

Carlzon, E. W., förvaltare.

Övriga ledamöter.

Helenius, J. E., åkeriidkare; **Jönsson, J. A.**, ba-
geriidkare.
Suppleanter: **Ekbäck, P. E. C.**son, inspektör;
Samuelsson, H. F., bageriidkare.

Hästutskrivningsområdet nr 236

(omfattande 1:a, 4:e och 6:e polisvaktområdet
samt norra delen av 8:e polisvaktområdet med
gräns i mittellinjen av Blekinge-, Östgöta-,
Bonde-, Nytorps-, Folkunga- och Renstjärnas-
gatorna till Saltsjön).

Ordförande.

Hagen, K. A., disponent.

Övriga ledamöter.

Westerdahl, E. A., direktör; **Westerdahl, N. A.**
E., disponent.
Suppleanter: **Lundkvist, C. G.**, åkare; **Wallin,**
G. F., fabrikör.

Hästutskrivningsområdet nr 237

(omfattande södra delen av 5:e polisvaktområdet
med gräns i mittellinjen av Karlbergsvägen,
Hälsinge-, Frej-, Norrtulls- och Odengatorna).

Ordförande.

Erikson, E. H., fabrikör.

Övriga ledamöter.

Ekström, K. J., direktör; **Lindholm, K. J.**, fab-
rikör.

Suppleanter: **Klint, J. A.**, fabrikör; **Petter-**
son, C. R., ombudsman.

Hästutskrivningsområdet nr 238

(omfattande norra delen av 5:e polisvaktområdet
med gräns i mittellinjen av Karlbergsvägen,
Hälsinge-, Frej-, Norrtulls- och Odengatorna).

Ordförande.

Lundström, J. A., åkare.

Övriga ledamöter.

Magnusson, C. E., ombudsman; **Palm, A. A. E.**,
major.

Suppleanter: **Jonsson, G. L.**, fabrikör; **Land-**
kvist, V. F., åkeribokhållare.

Hästutskrivningsområdet nr 239

(omfattande norra delen av 9:e polisvaktområdet
med gräns i mittellinjen av Oden- och Birger-
jarlsgatorna).

Ordförande.

Zachrisson, K. E. A., direktör.

Övriga ledamöter.

Hermansson, C. G. Y., direktör; **Hjort, C. A.**,
direktör.

Suppleanter: **Levin, K. A. V.**, åkeriägare;
Pettersson, C. H., åkeriägare.

Hästutskrivningsområdet nr 240

(omfattande södra delen av 9:e polisvaktområdet
med gräns i mittellinjen av Oden- och Birger-
jarlsgatorna).

Ordförande.

Rundblom, E. V. P., direktör.

Övriga ledamöter.

Grewin, W. M., disponent; **Hjort, C. A.**, di-
rektör.

Suppleanter: **Lindroth, P. E.**, direktör; **Ols-**
son, O., åkeriägare.

Hästutskrivningsområdet nr 241

(omfattande 7:e polisvaktområdet).

Ordförande.

Andersson, C. J., grosshandlare.

Övriga ledamöter.

Chruzander, O., direktör; **Mårtensson, M.**, in-
tendent.

Suppleanter: **Dahl, C. F.**, byggnadsingenjör;
Öster, C. W. O., styckjunkare

Mönstringskommissionerna.

För varje hästutskrivningsområde skall jämlikt § 18 i hästutskrivningslagen den 2 juli 1915 finnas en mönstringskommission med ållgandeatt vid krigsmaktens ställande på krigsfot pröva de uttagna hästarna och anspanssfordonen med hänsyn till deras lämplighet för krigsbruk. Mönstringskommission består av tre ledamöter, utsedda i Stockholm en av militär myndighet, en av stadsfullmäktige och en av vederbörande hästuttagningsnämnd bland dess ledamöter. För av stadsfullmäktige vald ledamot utses en suppleant. Valet skall ske i september månad för nästföljande fyra kalenderår. Såväl ledamöter som suppleanter böra vara förtrogna med hästuppfödning eller lantushållning. Beträffande valbarhet gälla i övrigt samma bestämmelser som för val till hästuttagningsnämnd (se ovan).

Enligt kungl. kungörelse den 14 april 1916 äger ledamot av mönstringskommission åtnjuta traktaments- och resekostnadsersättning av statsmedel.

Stadsfullmäktiges senaste val förrättades den 19 sept. 1927 för perioden 1928—1931 (fyllnadsval den 17 okt. och 21 nov. 1927).

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 232.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Birath, E. C., stallmästare.

Suppleant: Wall, S. D., professor.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 233.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Nilson, C. E., arrendator.

Suppleant: Kjellqvist, C. J., lantbrukare.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 234.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Ljunggren, V., direktör.

Suppleant: Johansson, K. A., lantbrukare.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 235.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Wallberg, K. V., bageriätkare.

Suppleant: Weideman, C. O., åkeriföreståndare.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 236.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Hermansson, C. K., direktör.

Suppleant: Andersson, F. A., byggmästare.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 237.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Henning, K. A., direktör.

Suppleant: Björkman, J. W., direktör, stadsfullm.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 238.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Schröder, C. G. C., bageriätkare.

Suppleant: Pettersson, F. T., byggnadsingenjör.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 239.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Zachrisson, K. E. A., direktör.

Suppleant: Lindholm, E. M., disponent.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 240.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Liljedahl, F. G., direktör.

Suppleant: Lindeblad, A. A. H. G., stallmästare.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i hästutskrivningsområdet nr 241.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Ossbahr, C. P., extra protokollssekreterare, stadsfullm.

Suppleant: Wennberg, N. L., grosshandlare.

Dessutom två ledamöter.

Automobilkommissionerna.

Enligt § 26 i lagen den 2 juli 1915 angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen) indelas riket genom beslut, som av konungen meddelas, i automobilmönstringsdistrikt, och skall för varje sådant distrikt finnas en automobilkommission med ållgande att vid krigsmaktens ställande på krigsfot pröva av konungens befallningshavande var för sitt län årligen jämlikt särskilda bestämmelser i lagen uttagna automobilers lämplighet för krigsbruk.

Automobilkommission skall, i enlighet med vad i § 27 av ovan nämnda lag bestämmes, bestå av tre i automobilers konstruktion och skötsel kunniga ledamöter, av vilka redan i fredstid en, tillika ordförande, utses av militär myndighet och en av överståthållarämbetet samt den tredje jämte en suppleant för denne väljes av stadsfullmäktige. Valet skall ske i september månad för de fyra nästföljande kalenderåren. I fråga om valbarhet gälla samma bestämmelser som för val av stadsfullmäktige.

**SE-
valda
led.
och
rev.**

SE- valda led. och rev.

Ledamot av automobilkommission åtnjuter enligt kungl. kungörelse den 14 april 1916 traktements- och resekostnadsersättning av statsmedel.

Stockholm utgör enligt kungl. kung. den 26 aug. 1927 fr. o. m. år 1928 sex automobilmönstringsdistrikt. Överståthållarämbetet bestämmer årligen särskilt beträffande varje uttagen automobil, till vilket distrikt densamma är att hänföra.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 17 sept. 1928 (fyllnadsval den 29 okt. 1928 och 18 febr. 1929) för åren 1929—1932.

Första distriktet.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Sylvander, H. L., hovfotograf.

Suppleant: **Andresén**, B. M., direktör.

Dessutom två ledamöter.

Andra distriktet.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Westerdahl, N. A. E., disponent.

Suppleant: **Hedlund**, M., ingenjör.

Dessutom två ledamöter.

Tredje distriktet.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Fogelquist, E. A. O., ingenjör.

Suppleant: **Lindholm**, K. J., fabrikör.

Dessutom två ledamöter.

Fjärde distriktet.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Hörberg, N. J. J:son, konsul

Suppleant: **Zachrisson**, K. E. A., direktör.

Dessutom två ledamöter.

Femte distriktet.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Piehl, C. G. F., direktör.

Suppleant: **Berndtson**, C. F., verkmästare.

Dessutom två ledamöter.

Sjätte distriktet.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Larsson, E. A., droskägare.

Suppleant: **Lundstedt**, J. H., droskägare.

Dessutom två ledamöter.

Gode män vid laga skifte.

Lagen den 12 maj 1917 ang. fastighetsbildning i stad föreskriver i kap. 6 § 4, att i varje stad skall finnas ett efter behovet avpassat antal gode män, minst två, valda för en tid av sex år av stadsfullmäktige, med uppgift att i vissa fall biträda vid förrättandet av laga skifte å stadsjord. Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 2 dec. 1929 för åren 1930—1935.

Gode män.

Kjellqvist, C. J., lantbrukare; **Nyström**, C. O. A., överstelöjtnant; **Rendahl**, J. F., kamrerare; **Rubin**, S. T. S., professor; **Ström**, O. F., direktör, stadsfullm.; **Wretling**, E. P., civilingenjör.

Personer, valbara till ledamöter i expropriationsnämnd.

Lagen om expropriation den 12 maj 1917 innehåller i §§ 23—27 vissa bestämmelser om val av expropriationsnämnder. Till ordförande i Stockholm skall överståthållarämbetet för en tid av tre år utse en i praktiska värv väl förfaren man jämte en ersättare för honom. Ledamöter i nämnderna skola i varje särskilt fall utses bland vissa personer, valda av landsting eller stadsfullmäktige samt länsstyrelse.

Stockholms stad och län utgör i fråga om utseende av valbara ett område. Antalet valbara är 96, av vilka landstinget i Stockholms län, Stockholms stadsfullmäktige, överståthållarämbetet och konungens befallningshavande i Stockholms län var för sig för tre år utse 24, av vilka 8 successivt avgå varje år.

Stadsfullmäktiges val av nuvarande valbara personer hava ägt rum den 5 dec. 1927, 3 dec. 1928 och 2 dec. 1929.

Ordförande

(utsedd av överståthållarämbetet för åren 1930—1932).

Kihlmark, G., byråchef.

Suppleant: **Flodin**, J. H., överdirektör.

Av stadsfullmäktige utsedda valbara personer.

***Branting**, G., advokat, stadsfullm., ***Ekwall**, A., tf. överingenjör, ***Ferm**, A. V., snickare, stadsfullm., ***Forssberg**, E. V., direktör, stadsfullm., ***Johansson**, A. R., assistent, stadsfullm., ***Sjöström**, Chr., kontorschef, stadsfullm., ***Swartling**, J. A., bankdirektör, ***Söderqvist**, N., advokat (samtliga för åren 1928—1930);

Cruse, C. S., förtroendeman, stadsfullm., **Edkvist**, C. J., inspektör, **Eriksson**, K., försäkringsdirektör, **Kilbom**, K., redaktör, stadsfullm., **Kinman**, H. S., byrådirektör, **Lindquist**, C. C. N. N. C., direktör, **Looström**, O. L., sekreterare, stadsfullm., **Samuelson**, P. O., partisekreterare, stadsfullm. (samtliga för åren 1929—1931)

Björklund, C. G., borgarråd, stadsfullm., **Edén**, J. A., tf. jägmästare, **Forsell**, J. A. S:son, expeditionsförare, **Kamph**, A. O. L., direktör, **Landwall**, G. E., byggnadsinspektör, **Lind**, F. A., rådmann, **Lindmark**, C. A., skomakarmästare, stadsfullm., **Olsson**, C. J., verkmästare (samtliga för åren 1930—1932).

Av överståthållarämbetet utsedda valbara personer.

***Bengtsson**, R., byggmästare, ***Bäckström**, J. W., grosshandlare, ***Fries**, E. F., vice häradshövding, ***Petterson**, F., byggnadsingenjör, ***Poignant**, J. A., f. d. major, ***Rydin**, L. A. W., regeringsråd, ***Sjögren**, A., direktör, ***Wennerholm**, O. T. H., vice häradshövding (samtliga för åren 1928—1930);

**SF-
valda
led.
och
rev.**

Creutz, J. W., f. d. assuransdirektör, **Dahl, C. F.**, byggnadsingenjör, **Ekman, A.**, krigsråd, **Granholm, C. H.**, direktör, **Hanner, J. V.**, revisor, **Rhodin, V.**, civilingenjör, **Sällström, G. F. W.**, ingenjör, **Söderlind, J. G.**, byråchef (samtliga för åren 1929—1931);

Dahlberg, F., arkitekt, **Masreliez, K. V.**, rådman, **Mellin, A. H.**, inspektör, **Palmqvist, G. T.**, direktör, **Riben, K. A.**, vice häradsbörding, **Rundquist, C. A.**, f. d. rådman, **Schött, C. F. L.**, ombudsman, **von Wolcker, E. J.**, f. d. kammarrättsråd (samtliga för åren 1930—1932).

Av Stockholms läns landsting utsedda valbara personer.

***Arnberg, K.**, lantbrukare, ***Frisk, J. W.**, arrendator, ***Karlsson, A.**, nämndeman, ***Mattsson, K.**, lantbrukare, ***Molin, G. A.**, direktör, ***Sundelius, G. A.**, bankkamrerare, ***Wallinder, J. O.**, folkskollärare, ***Wulff, D.**, agronom (samtliga för åren 1928—1930);

Andersson, G., ombudsman, **Andersson, L. E.**, lantbrukare, **Bergström, J.**, kamrerare, **Holmström, L.**, godsägare, **Jansson, J. V.**, lantbrukare, **Johansson, A. W.**, hemmansägare, **Karlsson, S. J.**, kommunalskrivare, **Källman, G. W.**, ombudsman (samtliga för åren 1929—1931);

Andersson, A., lantbrukare, **Andersson, C. W. M.**, snickare, **Jansson, J. V.**, hemmansägare, **Källström, J. W.**, skräddarmästare, **von Stedingk, L. R.**, frih., direktör, **Tottie, H. K. H.**, statskommissarie, **Vasseur, E. G. H.**, godsägare, **Åkerlund, E. A.**, godsägare (samtliga för åren 1930—1932).

Av konungens befallningshavande i Stockholms län utsedda valbara personer.

***Andersson, E.**, agronom, ***Hägg, C. A. A.**, f. d. landsfogde, ***Karlsson, K. V.**, stenhuggare, ***Lindén, O. A.**, distriktslantmätare, ***Nathanson, R.**, godsägare, ***Nettelbladt, H.**, förvaltare, ***Nilsson, H.**, målarmästare, ***Weijber, D. E. F.**, direktör (samtliga för åren 1928—1930);

Eneroth, H., godsägare, **Forsman, E.**, direktör, **Hedlund, P. J.**, ingenjör, **Nilsson, C. E. A.**, lantbrukare, **Odelberg, V. J. V.**, hovjägare, **Raquette, G. B.**, kapten, **Stjernstedt, J. L. W.**, frih., domänintendent, **Wedberg, W. E.**, lantbrukare (samtliga för åren 1929—1931);

Boström, G. S., godsägare, **Elander, A. J.**, bankdirektör, **Eriksson, A.**, häradsdomare, **Kihlberg, E.**, direktör, **Mattsson, O. E.**, godsägare, **von Segebade, E. G. H.**, f. d. stadsplaneingenjör, **Svanström, J.**, fabrikör, **Svensson, A. F.**, häradsdomare (samtliga för åren 1930—1932).

Huvudmän i Stockholms stads sparbank.

Enligt lagen om sparbanker den 29 juni 1923 skola sparbanks angelägenheter omhändrhas dels av huvudmän, vilka skola såsom represen-

tanter för ämsättarna överbaka sparbankens förvaltning, dels av en av huvudmännen utsedd styrelse, som skall handhava den omedelbara ledningen av sparbankens verksamhet.

Av huvudmännen, som skola vara minst tjugo och högst femtio, skall minst en tredjedel utses av kommunalstämma, kommunalfullmäktige, allmän rådstuga, stadsfullmäktige, municipalstämma, municipalfullmäktige, landsting, häradsrätt eller hushållningssällskap. Huvudman skall utses för viss tid, högst fem år. Avgår huvudman före valperiodens utgång, skall ny huvudman utses för den återstående tiden av perioden, så snart ske kan. Huvudman må ej vara tjänsteman i sparbanken och ej heller ledamot av styrelse för eller tjänsteman i annan sparbank. Huvudman må icke i denna sin egenskap åtnjuta arvode. Sparbanks huvudmän skola vara bosatta inom sparbankens verksamhetsområde, så vida ej kungl. maj:ts befallningshavande på grund av särskilda förhållanden finner skäl medgiva undantag härifrån.

Med anledning av den nya sparbankslagen faststälde överståthållarämbetet den 22 sept. 1924 nytt reglemente för Stockholms stads sparbank att gälla fr. o. m. den 1 dec. 1924. I reglementet stadgas, att huvudmännen skola vara fyrtioåtta till antalet, samt att sexton av dessa skola utses av Stockholms stadsfullmäktige. Övriga trettio två huvudmän utses av de förutvarande huvudmännen. Samtliga utses för en tid av fem kalenderår.

Stadsfullmäktiges senaste val av huvudmän (för åren 1930—1934) ägde rum den 2 dec. 1929.

Av stadsfullmäktige utsedda huvudmän.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.; **Björklund, C. G.**, borgarråd, stadsfullm.; **Eklund, J. M.**, fabrikör; **Ferm, A. V.**, snickare, stadsfullm.; **Gustafson, H. J. A.**, journalist, stadsfullm.; **Lidman, C.**, f. d. andre folkskollinspektör, stadsfullm.; **Lindmark, C. A.**, skomakarmästare, stadsfullm.; **Lybeck, J. A.**, kammarrättsråd; **Magnusson, A. E.**, byggmästare, stadsfullm.; **Malm, P. L.**, f. d. stadskamrerare; **Månsson, O. P.**, spårvägsman, stadsfullm.; **Persson, P. G.**, faktor, stadsfullm.; **Pålsson, E. A. V.**, slöjdlärare, stadsfullm.; **Sandberg, H. K. A.**, borgarråd, stadsfullm.; **Tengdahl, K. A.**, ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf.; **Zederroth, S. V.**, kontorist.

Övriga huvudmän.

Antal: 32.

Styrelsen för Stockholms högskola.

(Jfr sid. 332.)

Styrelsen utgöres, enligt av kungl. maj:t den 20 nov. 1903 fastställda grundstadgar, av nio ledamöter, nämligen en ordförande, förordnad av kungl. maj:t för den tid, som av kungl.

SF-valda led. och rev.

maj:t bestämmes, högskolans rektor, en av svenska akademien, två av vetenskapsakademien, två av stadsfullmäktige samt en av högskolans lärarråd valda ledamöter. Dessa åtta välja den nionde.

De styrelsens ledamöter, om vilka ej annorledes är stadgat, utses för tre år i sänder. Av går ledamot, innan tiden för hans uppdrag är ute, väljer den myndighet, vilken utsett honom, ny ledamot för den tid, som för den avgångne återstår.

För revision av högskolans räkenskaper och förvaltning äga stadsfullmäktige årligen utse tre revisorer. Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter ägde rum den 5 dec. 1927 och 3 dec. 1928 samt av revisorer den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm. (för åren 1929—1931); ***Lindhagen**, C. A., borgmästare, stadsfullm. (för åren 1928—1930).

Övriga ledamöter.

Ekeberg, L. B., f. d. justitieråd, ordf. (förordnad av kungl. maj:t); **Tunberg**, S. A. D., professor, rektor; **Böök**, M. F., f. d. professor (vald av svenska akademien); **Fries**, K. R. E., professor, **Phragmén**, L. E., f. d. professor, inspektör (valda av vetenskapsakademien); **Holmgren**, N. F., professor (vald av högskolans lärarråd); **Juhlin Dannfelt**, C. G., direktör, stadsfullm:s l:e vice ordf., vice ordf. (vald av högskolans styrelse).

Sekreterare: **Guldberg**, H. V., hovrättsråd; kassaförvaltare: **Edström**, A. S.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års förvaltning utsedda revisorer.

Branting, G., advokat, stadsfullm.; **Carlsson**, B. A., förste aktuarie; **Engberg**, J. A., redaktör.

Övriga revisorer.

Ljungholm, C. A., hovauditör (utsedd av kungl. maj:t); **Johansson**, J. E., professor emeritus (vald av vetenskapsakademien).

Styrelsen för institutet för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning i Stockholm.

(Jfr sid. 333.)

Enligt av kungl. maj:t den 13 okt. 1922 fastställda grundstadgar har institutet till ändamål att meddela vetenskaplig undervisning och sprida kunskap i socialpolitiska och kommunala ämnen samt främja samhällsvetenskapernas utveckling.

Institutets styrelse består av en ordförande, förordnad av kungl. maj:t, tjugo ledamöter, som

väljas för fyra år i sänder, samt institutets föreståndare såsom självskriven ledamot. Av de valda ledamöterna utses sju av styrelsen för centralförbundet för socialt arbete, fem av Stockholms stadsfullmäktige, två av styrelsen för Stockholms högskola, två av styrelsen för svenska stadsförbundet, två av styrelsen för svenska landstingsförbundet samt två av styrelsen för svenska landskommunernas förbund. Styrelsen väljer inom sig för ett år i sänder vice ordförande och kassaförvaltare samt äger att i viss utsträckning överlåta sin beslutanderätt å ett verkställande utskott, bestående av styrelsens ordförande och vice ordförande, institutets föreståndare samt tre ledamöter, som styrelsen inom sig utser.

Styrelsens ekonomiska förvaltning granskas årligen av tre revisorer, utsedda en av kungl. maj:t, en av styrelsen för centralförbundet för socialt arbete och en av Stockholms stadsfullmäktige.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter (avseende åren 1927—1930) ägde rum den 6 dec. 1926 och av revisor den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

***Fjällbäck Holmgren**, Karin H., fru; ***Guinchard**, A. J. J., direktör för stadens statistiska kontor; ***Rydén**, O. B., överlärare; ***Ståhl**, A. E., filare, stadsfullm.; ***Åkerlindh**, J. G., direktör, kassaförvaltare (se nedan).

Övriga ledamöter.

Huss, E. G., generaldirektör, ordf. (se nedan) (förordnad av kungl. maj:t); **Bagge**, G. A., professor, institutets föreståndare (se nedan); **Brisman**, S. B., professor, **Hesseltgren**, Kerstin, yrkesinspektör, **Lagercrantz**, C. G., bankdirektör, **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., **Rinman**, E. B., chefredaktör, stadsfullm., **Svensson**, C. E., överdirektör, vice ordf. (se nedan), **Wallen**, J. O., f. d. kapten (utsedd av styrelsen för centralförbundet för socialt arbete); **Bendixson**, I. O., professor emeritus, stadsfullm., inspektör, **Tunberg**, S. A. D., professor (se nedan) (utsedd av styrelsen för Stockholms högskola); **Borgström**, A. G. S., justitieråd, **Öhman**, I. E., häradsbövding (utsedd av styrelsen för svenska stadsförbundet); **Linders**, S., tf. domäntendent, **Odén**, S. A., sekreterare, (utsedd av styrelsen för svenska landstingsförbundet); **Anderson**, A., riksgäldsfullmäktig (se nedan), **Bengtsson**, S., lanthugare (utsedd av styrelsen för svenska landskommunernas förbund).

Styrelsens verkställande utskott.

Anderson, A.; **Bagge**, G. A.; **Tunberg**, S. A. D.; **Huss**, E. G., ordf.; **Svensson**, C. E., vice ordf.; **Åkerlindh**, J. G.

Institutets föreståndare.

Bagge, G. A., professor.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Månsson, O. P., spårvägsman, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Moureau, N. C., förste kanslisekreterare (utsedd av kungl. maj:t); Bergström, R. K. A., tf. sekreterare (utsedd av centralförbundet för socialt arbete).

Kungl. direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.

Karlavägen 79, Ö. (Östermalms läroverk, ingång genom högra flygeln); expeditionstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar (under sommarferierna torsdagar) 11,30—12,30; t. (6) 7 12 28.

Enligt kungl. instruktionen den 2 dec. 1905, med ändring den 19 sept. 1929, utgör denna direktion eforalstyrelse för de i huvudstaden inrättade allmänna läroverken; den skall i denna egenskap jämlikt läroverksstadgan bl. a. hava uppsikt över läroverken, utsätta dagar för termins början och slut, utse vittnen för studentexamen ävensom för samtliga omförmälda läroverk med undantag av nya elementarskolan utse inspektör. Direktionen förvaltar vidare, därest icke annorlunda är särskilt föreskrivet, donationsmedel, som nya elementarskolan erhållit till stipendier eller för annat ändamål; handlägger huvudsakligast ekonomiska frågor rörande högre lärarinneseminarier och den därmed förenade normalskolan för flickor; verkställer utbetalning av avlönings- och arvodesmedel till lärarpersonal och övriga tjänstemän vid de allmänna läroverken i Stockholm och till lärare och lärarinnor vid högre lärarinneseminarier; samt handhaver vården av fonder och stiftelser, som ställts under direktionens förvaltning.

Direktionen utgöres av följande ledamöter, nämligen: överståthållaren såsom ordförande, ärkebiskopen (i visst fall ordförande), en av Stockholms stads konsistorium utsedd ledamot, en av magistraten utsedd ledamot, två av stadsfullmäktige utsedda ledamöter, de tre i tjänsten äldsta av rektorerna vid högre latinläroverket å Norrmalm, högre allmänna läroverket å Södermalm, högre realläroverket å Norrmalm, högre allmänna läroverket å Östermalm, högre allmänna läroverket å Kungsholmen samt högre allmänna läroverket för flickor, den i tjänsten äldste av rektorerna vid huvudstadens realskolor, rektor vid nya elementarskolan samt rektor vid högre lärarinneseminarier. Ledamot, som icke är självskriven, utses för tre kalenderår.

Det senaste valet av stadsfullmäktiges ledamöter (för åren 1928—1930) ägde rum den 5 dec. 1927.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

*Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; *Welin, K. G. A., f. d. trafikdirektör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Elmquist, G. H., överståthållare, självskr. ordf.; Söderblom, L. O. J., ärkebiskop; Bengtson, H. G. V., kyrkoherde (utsedd av konsistorium för åren 1929—1931); Masreliez, K. V., rådman (utsedd av magistraten för åren 1930—1932); Hedström, J. S., rektor; Lundqvist, N. J., rektor; Söderborg, B. J. A., rektor; Sjöwall, C. A., rektor; Bohlin, K. H., rektor; Fähræus, G. R., rektor.

Kamrerare: Olson, P. Hj., lektor; sekreterare: Lené, G. A., lektor.

Lokalstyrelser vid allmänna läroverken.

Enligt § 207 i den av kungl. maj:t den 28 sept. 1928 utfärdade nya stadgan för rikets allmänna läroverk, i dess lydelse enligt kungl. kungörelse den 27 juni 1929, skall vid varje allmänt läroverk finnas en lokalstyrelse, bestående i Stockholm av en av överståthållarämbetet och två av stadsfullmäktige för en tid av fyra år utsedda ledamöter, läroverkets rektor och tillsyningslärare, där sådan är förordnad, eljest en ledamot, som läroverkskollegiet för en tid av fyra år inom sig utser. (Beträffande lokalstyrelsen vid nya elementarskolan har kungl. maj:t den 23 aug. 1929 föreskrivit, att två av dess ledamöter skola utses av överståthållarämbetet och en av stadsfullmäktige.) Vid frågor, som angå hygieniska förhållanden, skall skolläkaren äga säte och stämma i lokalstyrelsen. Samma befogenhet tillkommer vederbörande klassföreståndare vid frågor om befrielse från eller nedsättning i terminsavgifter. Styrelsen utser årligen inom sig ordförande och vice ordförande.

Lokalstyrelsen, som i sin verksamhet skall söka förmedla ett gott och förtroendefullt förhållande mellan läroverket och det samhälle, inom vilket läroverket är beläget, har i främsta rummet att handlägga sådana ärenden, som sammanhånga med kommunens ekonomiska åtgärden gentemot läroverket samt att i dessa avseenden tillvarata såväl läroverkets som kommunens intressen. Lokalstyrelsen åligger enligt läroverksstadgan särskilt bl. a. att förvalta läroverkets byggnadsfond (jfr dock nedan), att beträffande byggnads- och reparationsföretag för läroverkets behov, som skall bekostas av vederbörande kommun, efter läroverkskollegiets hörande anmäla behovet hos stadsfullmäktige, att beträffande dylikt företag, som skall bekostas av läroverkets byggnadsfond, låta uppgöra ritning och kostnadsförslag, underställa desamma skolöverstyrelsen och byggnadsstyrelsen

**SF-
valda
led.
och
rev.**

**SF-
valda
led.
och
rev.**

samt efter vederbörlig fastställelse bringa företaget till verkställighet, att till stadsfullmäktige göra erforderliga framställningar om anslag till nyanskaffning och underhåll av inredning och möbelutrustning för läroverket ävensom angående rektorsbostads anskaffande och underhåll eller angående hyresersättning åt rektor, att på framställning av läroverkets rektor besluta om läroverkslokalernas disposition för andra ändamål än undervisningsändamål, att bestämma om befrielse från eller nedsättning i terminsavgifter, att antaga och entlediga vaktmästare, eldare och övrig betjäning samt fastställa instruktion för dem, att på förslag av rektor och efter samråd med övriga läroanstalter i staden bestämma förläggningen av den dagliga undervisningstiden, att närvara vid realexamen (jfr sid. 314), utse vittne vid studentexamen ävensom närvara vid årsavslutningen m. m.

Det i läroverksstadgan införda stadgandet om skyldighet för lokalstyrelse att förvalta resp. läroverks byggnadsfond äger ej tillämpning å huvudstadens allmänna läroverk (med undantag av nya elementarskolan). För förstnämnda läroverk finnes en gemensam byggnadsfond vilken förvaltas av drätselnämnden (se sid. 313). Nya elementarskolans byggnadskassa förvaltas däremot av skolans lokalstyrelse (jfr sid. 313).

Lokalstyrelserna trädde i verksamhet den 1 juli 1929. Å stadsfullmäktige ankommande val av ledamöter i dessa (för tiden 1 juli 1929—30 juni 1933) ägde rum den 18 mars, 28 juni och 16 sept. 1929 (fyllnadsval den 16 sept. och 21 okt. 1929).

Högre latinläroverket å Norrmalm.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Hedén, f. Cederlund, Eva H. M., folkskollärarinna; **Hernlund**, C. A. V., byrådirektör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Ahlberg, A. W., rektor, ordf. (självskr.); **Bokander**, H. G. E., kyrkoherde, vice ordf. (utsedd av överståthållarämbetet); **Lagerqvist**, A. V., läroverksadjunkt (utsedd av läroverkskollegiet).

Högre allmänna läroverket å Södermalm.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Johansson, C. J., journalist; **Masreliez**, G. V., överdirektör, stadsfullm., vice ordf.

Övriga ledamöter.

Lundqvist, N. J., rektor, ordf. (självskr.); **Elifors**, A. H., disponent (utsedd av överståthållarämbetet); **Eneroth**, A. O., vik. lektor (utsedd av läroverkskollegiet).

Högre realläroverket å Norrmalm.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Borge, O. F., fil. dr.; **Källström**, N. A., tf. sekreterare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Söderberg, B. J. A., rektor, ordf. (självskr.); **Hallberg**, H. E., kyrkoherde, vice ordf. (utsedd av överståthållarämbetet); **Björnsson**, N. M., läroverksadjunkt (utsedd av läroverkskollegiet).

Högre allmänna läroverket å Östermalm.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Juhlin Dannfelt, f. Gentele, Brita E., fru, stadsfullm.; **Storgård**, G., folkskollärare.

Övriga ledamöter.

Hedström, J. S., rektor, ordf. (självskr.); **Källander**, A. J., kyrkoherde, vice ordf. (utsedd av överståthållarämbetet); **Bergholm**, C. J., lektor (utsedd av läroverkskollegiet).

Högre allmänna läroverket å Kungsholmen.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Hermansson, K. T. E., vaktmästare; **Trönberg**, P., överlärare.

Övriga ledamöter.

Frölen, H. F., rektor (t. o. m. 30/6 1930), ordf. **Rönholm**, N. A., rektor (fr. o. m. 1/7 1930), (självskr.); **Leffler**, Signe M., tillsyningslärare (självskr.); **Sandstedt**, E., advokat, vice ordf. (utsedd av överståthållarämbetet).

Högre allmänna läroverket för flickor.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Branting, f. Lind, Rina E., fru; **Järte**, f. Monteln, Ester L., fru, vice ordf.

Övriga ledamöter.

Lundberg, K. V. J., rektor (självskr.); **Köhlquist**, E. Inga, tillsyningslärare (självskr.); **Ploman**, E., rådmän, ordf. (utsedd av överståthållarämbetet).

Vasa realskola.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Arnemark, G. E., järnvägstjänsteman, stadsfullm.; **Johansson**, A. R., assistent, stadsfullm. vice ordf.

Övriga ledamöter.

Grimlund, H. V. A., rektor, ordf. (självskr.); **Josephson**, H. V., direktör (utsedd av överståthållarämbetet); **Holm**, N. E., läroverksadjunkt (utsedd av läroverkskollegiet).

Katarina realskola.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, vice ordf.; **Zetterlund**, C. R., kontorschef.

Övriga ledamöter.

Sjowall, C. A., rektor, tjl., tjjf. **Sommar**, K. A. R., tf. rektor, ordf. (självskr.); **Elffors**, A. H., disponent (utsedd av överståthållarämbetet); **Schlachter**, F. W. H., läroverksadjunkt (utsedd av läroverkskollegiet).

Nya elementarskolan.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Berg, J. G., läroverksadjunkt.

Övriga ledamöter.

Bohlin, K. H., rektor, ordf. (självskr.); **Andræ**, S. E. J., kyrkoherde, **Cronvall**, P. A., jur. utr. och fil. kand., vice ordf. (utsedda av överståthållarämbetet); **Holmberg**, J., läroverksadjunkt (utsedd av läroverkskollegiet).

Revisorer av allmänna läroverkens byggnadsfond.

(jfr sid. 312.)

Enligt kungl. brev till överståthållarämbetet den 23 juli 1869 skall den för huvudstadens allmänna läroverk (med undantag av nya elementarskolan; jfr nedan) gemensamma byggnadsfonden användas till nybyggnad och reparation av läroverkshus enligt föreskrifter, som stadsfullmäktige efter hörande av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk äger att meddela. Enligt läroverksstadgan skall byggnadsfond därjämte användas till brandförsäkring och andra med läroverksfastigheter förenade utgifter. Efter medgivande av kungl. maj:t kan dylik fond även användas till anskaffande av inventarier m. m. Förvaltningen av fonden, vars inkomst är en terminsavgift av 5 kr. av varje lärjunge, handhaves i Stockholm av drätsel-nämnden. Granskning av drätsel-nämndens förvaltning av byggnadsfonden skall enligt ovan-nämnda kungl. brev verkställas av fyra revisorer, av vilka två utses av stadsfullmäktige och två, jämte två suppleanter, av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning utsedda revisorer.

Ericson, T., grosshandlare; **Ljungberg**, K., ekonomidirektör.

Övriga revisorer

(utsedda av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk).

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde; **Hedström**, J. S., rektor.

Suppleanter: **Fähræus**, G. R., rektor; **Söderborg**, B. J. A., rektor.

Revisorer av byggnadskassan vid statens provskola, Nya elementarskolan.

Byggnadskassan vid nya elementarskolan är enligt § 10 i skolans reglemente den 2 dec. 1905 avsedd att användas till årlig avbetalning å ett av staden år 1896 för till- och ombyggnad av skolans byggnad lämnat räntefritt lån ävensom till bestridande av vissa andra med fastigheten förenade utgifter. (I olikhet mot vad som gäller beträffande stadens övriga allmänna läroverk har kommunen icke åtagit sig att tillhandahålla undervisningslokaler för nya elementarskolan.) Vården av byggnadskassan har tidigare enligt § 15 i skolans reglemente samt § 219 i 1905 års läroverksstadga åvilat rektor jämte en av kollegiet och två av stadsfullmäktige utsedda delegerade. Sedan jämlikt kungl. brev den 23 aug. 1929 särskild lokalsyrelse i enligt med 1928 års läroverksstadga inrättats vid nya elementarskolan (jfr ovan), har denna lokalstyrelse övertagit förvaltningen av skolans byggnadskassa.

Räkenskaperna över förvaltningen av byggnadskassan skola jämlikt § 225 mom. 2 i 1928 års läroverksstadga årligen granskas av två revisorer, av vilka en utses av stadsfullmäktige och en av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.

Stadsfullmäktiges senaste val av revisor skedde den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper utsedd revisor.

Stenholm, R. W., metallarbetare.

Övrig revisor

(utsedd av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk).

Hafström, T. A. E., rådmän.

**SE-
valda
led.
och
rev.**

SE- valda Vittnen vid den muntliga prövningen led. i real(skol)examen. och rev.

Jämlikt § 69 mom. 3 av 1905 års läroverksstadga skall vederbörande kommunalstyrelse utse minst tre ojäviga examensvittnen, vilka jämte eforus och inspektör skola närvara vid den muntliga prövningen i realskolexamen. Dessa vittnen äga jämlikt stadgans § 76 mom. 3 att bestämma de delar av 6:e klassens kurs, i vilka den muntliga prövningen skall verkställas. Enligt 1928 års läroverksstadga åligger det ledamöterna av vederbörande läroverks lokalstyrelse (se sid. 312) att närvara vid realskolexamen (enligt nya stadgan benämnd realexamen).

Med avseende å de kommunala mellanskolorna ävensom de enskilda läroverk, som äga anställa real(skol)examen, gäller emellertid fortfarande föreskriften i 1905 års läroverksstadga om sättet för utseende av vittnen vid nämnda examen.

Stadsfullmäktiges val av examensvittnen för vårterminen 1930 vid kommunala mellanskolorna samt vissa samskolor ägde rum den 1 april 1930.

Stockholms kommunala mellan- skolor.

Ahnlund, N. G., professor; Andersson, M. A., kassör; Andersson, P., överlärare, stadsfullm.; Danielsson, T. H., tjänsteman, stadsfullm.; Fogelqvist, T., redaktör; Lindberg, A. A., överlärare; Nilsson, P. E., direktör; Oscarson, A. V., byrådirektör; Ramsjö, K. O. V., fortsättningsskolinspektör; Rinman, E. B., chefredaktör, stadsfullm.; Storgård, G., folkskollärare; Ström, f. Hånes, Hildegard A., fru, stadsfullm.; Wibom, T. H., kapten; Winkler, E. S., postmästare.

Palmgrenska samskolan.

Björkman, J. W., direktör, stadsfullm.; Enger, J., postdirektör; Järte, f. Montelin, Ester L., fru; Théel, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm.; Wassberg, A., f. d. överlärare.

Grevesmühlska samskolan.

Arnhemmark, G. E., järnvägstjänsteman, stadsfullm.; Hallberg, F. E. W., kammarrättsråd; Hedén, f. Cederlund, Eva H. M., folkskollärarinna; Hedin, Clara C. H., fröken; Widerström, Karolina O., med. lic.

Stockholms samgymnasium.

Fjällbäck Holmgren, Karin H., fru; Holmström, J. G., byrådirektör; Lidman, C., f. d. andre folkskolinspektör, stadsfullm.; Nyblom, f. Bergström, Eva M. C., redaktör, stadsfullm.; Tigerschiöld, H. E., f. d. kansliråd.

Revisorer hos Grevesmühlska samskolan.

(Jfr sid. 331.)

Efter framställning från direktionen för Grevesmühlska samskolan beslöt stadsfullmäktige den 13 jan. 1913 åtaga sig att årligen utse två revisorer för granskning av skolans räkenskaper och förvaltning. Räkenskapsåret vid skolan omfattar numera enligt kungl. brev den 23 juli 1926 tiden 1 juli—30 juni. Senaste val ägde rum den 27 jan. 1930.

Beträffande real(skol)examensvittnen se ovan.

Av stadsfullmäktige för granskning av räkenskaper och förvaltning för tiden 1 juli 1929—30 juni 1930 utsedda revisorer.

Forsell, J. A. Sson, expeditjonsförare; von Schultz, f. Wedin, Sigrid E., fru.

Styrelsen för första dövstumskol- distriktet.

(Jfr sid. 332.)

Första distriktet omfattar Stockholms stad, Stockholms län, Södermanlands län, Västmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gotlands län. Enligt lagen angående dövstumundervisningen den 31 maj 1889 skola ledamöterna i förevarande skolstyrelse utses av vederbörande landsting och stadsfullmäktige i de städer, som ej i landsting deltaga, därvid varje landsting och sådan stad väljer efter folkmängden inom sitt område en ledamot för varje fullt tal av nittio tusen; på enahanda sätt väljas suppleanter till lika antal som ledamöter. Stockholms stad äger således i styrelsen numera insätta fem ledamöter med suppleanter. Valen avse en tid av fyra kalenderår. Stadsfullmäktige utse också årligen en revisor med suppleant.

Styrelsens ledamöter liksom även revisorer, resp. i deras ställe inkallade suppleanter, äga åtnjuta dagtraktamente och resekostnadsersättning, en var av den kommun, som honom utsett, enligt för landstingsmän gällande grunder. Dagtraktamentet utgår med 9 kr. per dag för personer, som äro bosatta å orten för sammanträdet, och med 12 kr. för övriga.

Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter ägde rum den 6 dec. 1926, 20 febr. och 3 dec. 1928 samt senaste val av revisorer den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm. (för åren 1929—1932); *Ek, V. E., sekreterare, stadsfullm. (för tiden till utgången av år 1930); *Ramstedt, J. O., f. d. överståthållare, ordf. (för åren 1927—1930); *Söderlind, J. G., byråchef, vice ordf. och kassadir. (för åren 1927—

1930); **Wassberg**, A., f. d. överlärare (för åren 1929—1932).

Suppleanter: **Ahlén**, S., kommunalarbetare (för åren 1929—1932); ***Björling**, J., folkskollärare (för åren 1927—1930); **Forsell**, J. A. S:son, expeditörsföreståndare (för åren 1929—1932); ***Lagerbjelke**, J. G., greve, f. d. byråchef (för åren 1927—1930); ***Nilsson**, C. R., ombudsman, stadsfullm. (för tiden till utgången av år 1930).

Övriga ledamöter.

Antal: 9 (jämte lika många suppleanter).

Sekreterare och kamrerare: **Holmström**, K. E., notarie i domänstyrelsen.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Larsson, f. Karlsson, Jenny A. F., fru.
Suppleant: **Waller**, A. E., verkställare.

Övriga revisorer.

Antal: 7 (jämte lika många suppleanter).

Nämnden för dövstumundervisningen i första distriktet.

I lagen angående dövstumundervisningen den 31 maj 1889 är stadgat, att skolstyrelsens beslut, där desamma angå anskaffande av erforderliga lokaler för skola eller skolas årliga utgiftsstat, skola underställas vederbörande landstings och stadsfullmäktiges prövning. Uppstå därvid olika beslut, skall frågans avgörande hänskjutas till en nämnd, till vilken landsting eller stad, som ej i landsting deltagit, för varje år väljer, efter folkmängden inom sitt område, en ledamot för varje fullt tal av trettio tusen. På enahanda sätt väljas suppleanter till lika antal som ledamöter. Denna nämnd sammanträder på kallelse av skolstyrelsens ordförande, där skolstyrelsen har sitt säte, och bör minst halva antalet av ledamöterna vara tillstädes, om giltigt beslut skall kunna fattas.

Nämndens ledamöter äga åtnjuta dagtraktamente och resekostnadsersättning enligt samma grunder, som gälla för dövstumskoldistriktets styrelse och revisorer (se ovan).

Nämnden för dövstumundervisningen i första distriktet innefattar utom Stockholms stad även Stockholms län, Södermanlands län, Västmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gotlands län.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 2 dec. 1929 för år 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Andersson, J. E., ombudsman, stadsfullm.; **Berndtson**, C. F., verkställare; **Cederborg**, A., di-

rektör; **Hagman**, E. O., kanslichef; **Kämpe**, K. A., byggnadssnickare; **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; **Linde**, N., förtroendeman; **Ramstedt**, J. O., f. d. överståthållare; **Rinander**, Hedvig N., lärarinna vid högre folkskolorna, stadsfullm.; **Suhr**, S., ekonomichef; **Söderlind**, J. G., byråchef; **Théel**, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm.; **Wassberg**, A., f. d. överlärare; **Wellin**, Bertha, sjuksköterska; **Wiberg**, G. E., förtroendeman.

Suppleanter: **Björkman**, O. E., förman, stadsfullm.; **Blom**, J. E., maskinarbetare; **Boije af Gennäs**, S. J. A., f. d. rektor; **Eriksson**, F. M., faktor; **Hultgren**, f. Stålander, Helena A. J., fru; **Kjellström**, S. O., ingenjör; **Lindqvist**, G. R., journalist, stadsfullm.; **Magnusson**, C. A., handlande; **Nilson**, A. G., direktör; **Nilsson**, J. P., direktör; **Nilsson**, O., direktör, stadsfullm.; **Pålsson**, E. A. V., slöjdlärare, stadsfullm.; **Skålander**, O. A., ombudsman, stadsfullm.; **Täckholm**, T. O., skötare; **Winqvist**, K. M., järnvägstjänsteman.

Övriga ledamöter.

Antal: 28 (jämte lika många suppleanter).

Styrelsen för tekniska skolan i Stockholm.

(Jfr sid. 334.)

Enligt skolans stadgar den 10 juli 1891 (med ändring den 29 nov. 1918) utgöres skolans styrelse av en ordförande, som (efter förslag av skolöverstyrelsen) förordnas av kungl. maj:t, samt av fem för en tid av tre år valda ledamöter, av vilka en (efter förslag av skolöverstyrelsen) utses av kungl. maj:t, en av stadsfullmäktige, en av lärarkollegiet vid tekniska högskolan, en av akademien för de fria konsterna och en av svenska slöjdföreningens styrelse, varjämte skolans föreståndare är ledamot av styrelsen.

Senaste valet av stadsfullmäktiges representant ägde rum den 19 sept. 1927 och avser tiden 1 okt. 1927—30 sept. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

***Pehrson**, A. T., rektor.

Övriga ledamöter.

Hjortzberg, G. O., professor (utsedd av akademien för de fria konsterna); **Ljungberg**, K. J., professor (utsedd av tekniska högskolans lärarkår); **Pleijel**, H. B. M., professor, ordf., **Thiel**, A. S., grosshandlare, vice ordf. (utsedda av kungl. maj:t); **Paulson**, N. B. G., direktör (utsedd av svenska slöjdföreningen); **Thorén**, T., arkitekt, rektor.

Sekreterare: **Henriques**, E., advokat; bibliotekarie: **Efvergren**, C. J., fil. dr.; kassaförvaltare: **Åkerlund**, O. A., f. d. kamrerare.

SE-
valda
led.
och
rev.

SF-valda led. och rev. Direktionen över navigationsskolan.

Den första svenska undervisningsanstalten för sjömän var den år 1658 inrättade styrmansskolan i Stockholm. Denna ägde bestånd ända till år 1841, då kungl. maj:t förordnade om upprättande av navigationsskolor i Stockholm och vissa andra städer.

Vid varje navigationsskola skall enligt nu gällande reglemente för navigationsskolorna i riket den 29 mars 1912 finnas en direktion, bestående av fem eller sju ledamöter, som för en tid av två år utses av vederbörande stadsfullmäktige bland skeppsredare, sjökaptenen och andra för uppgiften lämpliga män. Därest skolan, såsom i Stockholm är fallet, omfattar maskinistavdelning, bör en av direktionens ledamöter äga insikt och erfarenhet på det maskintekniska området. Stadsfullmäktige äga bestämma, om direktionen skall bestå av fem eller sju ledamöter. Stadsfullmäktige utsågo den 2 dec. 1929 sju ledamöter för åren 1930 och 1931.

Ledamöter.

Isakson, C. J. A., skeppsbyggerinspektör; **Lindley**, Ch. G., förtroendeman; **Palmkvist**, K. W., förman; **Ramberg**, J. C., sjökapten; **von Sydow**, B. R., f. d. kommandörkapten, direktör, ordf.; **Westman**, A. H., ombudsman; **Zander**, B. I., kapten, direktör, vice ordf.

Styrelsen för Stockholms borgarskola.

(Jfr sid. 334.)

Enligt stadgarna för borgarskolesällskapet den 26 april 1886 med senaste ändringar den 26 maj 1913 består skolans styrelse av åtta av stadsfullmäktige, en av Stockholms hantverksförening och sju av borgarskolesällskapet valda ledamöter. De av stadsfullmäktige valda ledamöterna utses för fyra år. För granskning av skolans räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen en revisor.

Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter skedde den 5 dec. 1927 (fyllnadsval den 18 juni 1928 och 20 dec. 1929) samt 2 dec. 1929. Senaste val av revisor ägde rum den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Björkman, J. W., direktör, stadsfullm. (för åren 1930—1933); **Carlsson**, O., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm. (för åren 1928—1931); **Jacobi**, N. A., förste aktuarie (för tiden t. o. m. år 1931); **Lund**, C. J., fabriksör, kassakontrollant (för åren 1930—1933); **Magnusson**, P. K., förgyllare, stadsfullm., vice kassaförvaltare (för åren 1928—1931); **Nordgren**, R. E., överläkare (för åren 1928—1931); **Sjöström**, Chr., kontorschef, stadsfullm. (för åren 1930—1933); **Wassberg**, A., f. d. överlärare (för åren 1930—1933).

Övriga ledamöter.

Björklund, C. G., borgarråd, stadsfullm., vice ordf., **Cervin**, N. H., fabriksör, stadsfullm., **Elmqvist**, G. H., överståthållare, ordf., **Eneström**, H. A. M., kommandör, kassaförv., **Fischier**, P. E. M., f. d. rektor, **Haak**, O. K., direktör, **Ringholm**, K. E., direktör (utsedd av borgarskolesällskapet); **Lindmark**, C. A., skomakarmästare, stadsfullm. (utsedd av Stockholms hantverksförening).

Skolföreståndare och sekreterare: Nilsson, S., rektor; ledare av skolans föreläsningsslinje: **Fischier**, P. E. M., f. d. rektor.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Lidman, C., f. d. andre folkskolinspektör, stadsfullm.

Övriga revisorer

(utsedd av borgarskolesällskapet).

Forssberg, E. V., direktör, stadsfullm.; **Haupt**, O., direktör.

Suppleant: Lindahl, O. A., aukt. revisor.

Revisorer hos Stockholms arbetareinstitut.

(Jfr sid. 341.)

Enligt § 13 i av stadsfullmäktige den 17 maj 1915 godkända förnyade stadgar för Stockholms arbetareinstitutsförening skall institutets ekonomiska förvaltning årligen granskas av fyra revisorer, av vilka två, jämte en suppleant, utses av stadsfullmäktige och två, jämte en suppleant, av föreningen vid dess årsmöte i maj månad. Institutets räkenskapsår räknas fr. o. m. 1 maj t. o. m. 30 april.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av löpande räkenskapsårs ekonomiska förvaltning utsedda revisorer.

Edberg, F. O., spårvägsman; **Malm**, C. G., direktör.

Suppleant: Ahlén, S., kommunalarbetare.

Övriga revisorer

(valda av arbetareinstitutsföreningen).

Berggren, C. H., bokhållare; **Lidmark**, K. W., kontorist.

Styrelsen för Mälarhöjdens folkbibliotek.

Mälarhöjdens folkbibliotek, som trädde i verksamhet på nyåret 1924, äges av Mälarhöjdens

biblioteks- och föreläsningsförening (se nedan). Bibliotekets angelägenheter handhas av en styrelse, bestående av fem för ett år i sänder valda ledamöter, av vilka en utses av stadsfullmäktige, en av Mälarhöjdens fastighetsägareförening och en av fastighetsaktiebolaget Mälarhöjden samt två av Mälarhöjdens biblioteks- och föreläsningsförening. Styrelsen utser bibliotekarie. Styrelsens och bibliotekariens räkenskaper och förvaltning granskas av två revisorer, av vilka en utses av stadsfullmäktige och en av Mälarhöjdens biblioteks- och föreläsningsförening.

Folkbiblioteket, som är beläget i Mälarhöjden (Bisitaregatan 30), hade vid 1930 års början ett bokbestånd av 1,360 band. Det är avsett för såväl hemlän som läsning på stället för inom samhället bosatta personer och hålles öppet måndagar, onsdagar och fredagar 18,30—20. Verksamheten uppehålls genom bidrag från biblioteks- och föreläsningsföreningen samt från fastighetsaktiebolaget Mälarhöjden. Nämda bolag har dessutom kostnadsfritt ställt till förfogande lokal för biblioteket. Överenskommelse har träffats om bibliotekets införlivande med Stockholms stadsbibliotek fr. o. m. den 1 okt. 1930 (jfr sid. 228).

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot i styrelsen (för år 1930) ägde rum den 2 dec. 1929 och av revisor den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Andersson, P., överlärare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Asplund, E. P., byggnadstimmerman, skattm.; **Granberg, G.**, förman, ordf.; **Ruthman, J. W.**, inspektör; **Ståhlberg, E. G. A.**, bibliotekarie, sekr.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Lindholm, E. E., instrumentmakare.

Övrig revisor

(utsedd av Mälarhöjdens biblioteks- och föreläsningsförening).

Lindén, K. B., målarmästare.

Styrelse för Mälarhöjdens biblioteks- och föreläsningsförening.

Andersson, A., järnhandlare, ordf.; **Asplund, A. E.**, försäkringstjänsteman, skattm.; **Ståhlberg, E. G. A.**, bibliotekarie, sekr.

Styrelsen för stiftelsen Stockholms konserthus.

Enligt av kungl. maj:t den 23 maj 1919 fastställt reglemente har stiftelsen till ändamål

att äga och förvalta det konserthus, som uppförts i kvarteret Konserthuset (vid Hötorget) å av stadsfullmäktige den 17 dec. 1918 upplåten tomt, samt att själv eller genom lämpligt organ därstädes bedriva regelbunden konsertverksamhet, väsentligen inriktad på att göra god konst tillgänglig för de breda lagren av huvudstadens befolkning utan tillgodoseende av enskildas ekonomiska intressen. Därvid skall huvudvikten läggas dels vid uppnående och bibehållande av en verkligt hög konstnärlig nivå, dels, och i lika hög grad, vid musikens popularisering genom talrika konserter med billiga inträdesavgifter. Stiftelsen trädde i verksamhet i april 1928, då konserthuset blev färdigt att tagas i bruk.

Stiftelsens styrelse består av nio personer, varav stadsfullmäktige utse två och kungl. maj:t en samt de övriga sex första gången utsetts av den för åstadkommandet av ett konserthus verkamma Stockholms konserthuskommitté. De sistnämnda sex, som valts för obestämd tid, komplettera vid behov sig själva; skulle deras antal vid något tillfälle nedgå under fyra, skola de återstående som valkorporation förstärkas med tre ledamöter, utsedda av resp. chefen för ecklesiastikdepartementet, överståthållaren och preses för musikaliska akademien. Stiftelsens förvaltning granskas årligen av två revisorer, en utsedd av stadsfullmäktige och en av musikaliska akademien. Frågan om ansvarsfrihet prövas av överståthållarämbetet.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter i styrelsen ägde rum den 5 dec. 1927 (för åren 1928—1931) och senaste val av revisor den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Magnuson, P. K., förgyllare, stadsfullm.; **Welin, K. G. A.**, f. d. trafikdirektör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Philipson, S. I. W., vice häradshövding, ordf. (utsedd av kungl. maj:t); **Kjellberg, J. H. R.** C:son, bankdirektör, **Lidforss, E.**, advokat, sekr., **Marks von Würtemberg, E. T.**, president i Svea hovrätt, vice ordf., **Rangström, A. J. T.**, tonsättare, **Wallenberg, f. Nickelsen, Alice O. C.**, fru, **Örne, A. E.**, generalpostdirektör (utsedda av konserthuskommittén).

Konserthuschef: **Ehlin, G. S. W.**, förste marinintendent.

Av stadsfullmäktige för granskning av stiftelsens ekonomiska förvaltning för tiden 1 juni 1929—31 maj 1930 utsedd revisor.

Wiklund, E. O., förste amanuens.

Övrig revisor

(utsedd av musikaliska akademien).

Thulin, G., regeringsråd.

SF-valda led. och rev.

SF- (SK-) Programrådet för rundradioverksamheten.

valda led. och rev.

Genom beslut den 3 okt. 1924 bemyndigade kungl. maj:t telegrafstyrelsen att med aktiebolaget Radiotjänst träffa avtal om rätt för bolaget att bedriva rundradioverksamhet i Sverige, under villkor, bl. a., att vid sidan av bolagets styrelse skulle för biträde med upprättande och granskning av radioprogram finnas ett programråd med den närmare uppgift och sammansättning, som kungl. maj:t efter förslag av bolaget bestämde.

Enligt för programrådets verksamhet nu gällande, av kungl. maj:t den 15 okt. 1926 fastställda föreskrifter har programrådet till uppgift att vara ett vid sidan av ab. Radiotjänsts styrelse stående organ för samtliga svenska rundradioprograms granskning och bedömande från allmänna synpunkter. Det åligger icke rådet att taga direkt befattning med det löpande arbetet för programmets anordnande och sammansättning eller att bära ansvar för programvalet, men rådet äger befogenhet att självständigt granska programmen, att taga del av inkomna anmärkningar mot desamma samt att till kungl. maj:t eller bolagets styrelse ingiva de framställningar beträffande programmets innehåll eller ifråga om riktlinjer för programverksamheten, vartill rådet kan finna anledning.

Programrådet består av högst nio ledamöter, av vilka telegrafstyrelsen, musikalska akademien och stadskollegiet i Stockholm vardera utse en samt folkbildningsförbundet och arbetarnes bildningsförbund tillsammans en. Övriga ledamöter intill fastställt antal utses av kungl. maj:t; en av dessa skall tillika vara ordförande i rådet och en representant för de enskilda sammanslutningar, vilka driva rundradiostationer. Ab. Radiotjänsts verkställande direktör och programchef böra och styrelsens ledamöter och suppleanter äro berättigade att bevista programrådets sammanträden samt deltaga i därvid förekommande överläggningar men ej i besluten.

Stadskollegiets val av ledamot (för obestämd tid) ägde rum den 15 jan. 1925.

Av stadskollegiet utsedd ledamot.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf.

Övriga ledamöter.

Brusewitz, A. K. A., professor, **Henriksson, F.**, legationsråd, ordf., **Karlfeldt, E. A.**, svenska akademis ständige sekreterare, **Skarstedt, U. H.**, redaktör (representant för enskilda rundradiosammanslutningar), **Wettergren, K. E. W. F.**, chef för kungl. dramatiska teatern (samtliga utsedda av kungl. maj:t); **Lemoine, A. S.**, förste byråingenjör (utsedd av telegrafstyrelsen); **Morales, O. J. M.**, professor (utsedd av musikalska akademien); **Thomson, A. N.**, docent

(utsedd av folkbildningsförbundet och arbetarnes bildningsförbund).

Suppleant (för den sistnämnde): **Hjelmqvist, J. F. B.**, stadsbibliotekarie.

Sekreterare: **Ginsburg, M.**, sekreterare i ab. Radiotjänst.

Styrelsen för C. F. Lundströms stiftelse.

Stiftelsen, tillkommen på grund av godsägaren C. F. Lundströms testamente av den 1 mars 1904, avser att genom bidrag från avkastningen av stiftelsens fond till svenska medborgare främja: 1) vetenskapliga och praktiska undersökningar och uppfinningar av väsentligt gagn för landets industri eller jordbruk, ej minst naturliga binärningar till det senare; 2) nya eller befintliga företag till den arbetande befolkningens gagn i ekonomiskt och moraliskt avseende, såsom tidsenliga bostäder med billiga hyror, egna hem, vård om barnen under föräldrarnas arbetstid m. m.; 3) uppkomsten av nya eller förbättring av befintliga slöjder och näringar samt undervisning i allmännyttiga sådana genom arbetstugor, slöjd- och yrkesskolor m. m.; 4) utgivandet av populära skrifter i förenämnda ämnen eller åsyftande folkets upfostran i moralisk och sansat frisinad anda, ävensom föreläsningar i samma syfte. Stiftelsens fond uppgår f. n. till c:a 300,000 kr. Av avkastningen skall lägst $\frac{1}{4}$ och högst $\frac{1}{3}$ läggas till fonden, intill dess denna uppgår till 1,000,000 kr.

Stiftelsens styrelse utgöres av två av donator nämnda personer jämte tre av dem utsedda sakkunniga ledamöter; avgår någon av dessa, kompletterar styrelsen sig själv, till dess de två förstnämnda avgått. Därefter utses ny styrelse på fem personer, av vilka Stockholms stadsfullmäktige, lantbruksakademien, Stockholms högskolas styrelse, karolinska institutet och tekniska högskolans styrelse vardera välja en. Styrelsen väljes för tre år i sänder; avgår ledamot före periodens slut, utser den övriga styrelsen ny ledamot för återstående tiden.

Stadsfullmäktige hava den 17 febr. 1919 förklarat sig villiga att, när så påkallas, utse en ledamot i stiftelsens styrelse.

Ledamöter.

Curman, J. S., riksantikvarie, kassaförvaltare; **Hasselrot, B. F. E.**, f. d. president, ordf. (utsedda av donator); **Bagge, G. A.**, professor, **Sederholm, G. R.**, landshövding, en vakant (utsedda av de nämnda).

Sekreterare: **Billow, A.**, amanuens (adress: Saltsjöbaden).

Eva Bonniers donationsnämnd.

Enligt det av stadsfullmäktige den 15 mars 1909 antagna reglementet för Eva Bonniers donationsfond, avsedd för konstnärligt utmyckande

av offentliga byggnader och platser i Stockholm, skulle fullmäktige, när fondens årliga avkastning uppginge till 25,000 kr. utöver vad som fordrades till vissa i testamentet bestämda legat, tillsätta en särskild nämnd, med uppgift att bestämma om dispositioner av fondens avkastning och i samband därmed stående angelägheter. Av nämndens sju ledamöter skola stadsfullmäktige inom sig utse en; av de övriga skola fem vara konstnärer, dit även arkitekter enligt reglementet hänföras; av dem skola högst tre vara målare, minst en skulptör och minst en arkitekt. Dessa utses genom val, varvid rösträtt tillkommer svensk konstnär, som uppnått 25 års ålder och utställt arbete vid någon av svenska konstnärer anordnad utställning, där jury fungerat. Tid för val kungöres i tidningarna. Sedan dessa två val skett, välja dessa sex, vid av stadsfullm:s ordf. utlyst sammanträde, en sjunde person, som icke är konstnär men ådagalagt synnerligt intresse för konst. Valen avse en tid av fem år. Fondens ursprungliga storlek var 390,969: 20 kr., och beloppet är fortfarande oförändrat.

Stadsfullmäktiges senaste val (för tiden 1926—1930) ägde rum den 7 dec. 1925 (fyllnadsval den 17 sept. 1928), konstnärernas den 22 mars 1926. Val av den sjunde ledamoten och dennes suppleant ägde rum den 12 april 1926.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

***Bendixson**, I. O., professor emeritus, stadsfullm., vice ordf.

Suppleant: ***Ström**, O. F., direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Fähræus, K., skriftställare, ordf. (vald av övriga led.); **Eriksson**, Chr., skulptör; **Hjortzberg**, G. O., målare, professor; **Ollers**, E., målare; **Westman**, E. C., arkitekt; en vakant.

Suppleanter: **Bonnier**, K. O., bokförläggare (för K. Fähræus); **Asplund**, E. G., arkitekt; **Berg**, Y., målare; **Johanson-Thor**, T. E. N., målare; **Johnsson**, I. V., skulptör; **Smith**, V., målare, professor.

Sekreterare: **Ollers**, G. E., ingenjör.

Kommittén för ett »nationalmonument».

(Kommitté för uppresande i huvudstaden av ett åt fosterlandet ägnat monument.)

Sedan numera framlidne minister F. H. R. Kleen som grundplåt för uppresande i huvudstaden (förslagsvis å Helgeandsholmen) av ett åt fosterlandet ägnat monument överlämnat 100,000 kr., vartill ytterligare donerades 10,000 kr. av f. d. generalkonsul Claes Belinfante-Östberg, anhöll chefen för kungl. civildepartementet i skrivelse av den 18 nov. 1908, att stadsfullmäktige ville utse två personer att vara ledamöter i en enligt nädligt bemyndigande den 17 juni 1908 tillsatt kommitté, som skulle hava i uppdrag att framlägga förslag och vidtaga åt-

gärder ägnade att möjliggöra monumentets åvägbringande. Valet ägde rum den 7 dec. 1908 (fyllnadsval den 2 dec. 1918 och 21 maj 1928).

Kommittén har anordnat en tävling för åstadkommande av ett lämpligt monument. Av de inkomna tävlingsförslagen har emellertid intet ansetts böra komma till utförande. Frågan om ytterligare tävling har ansetts böra vila någon tid, men det står dock öppet att inkomma med förslag, som i så fall upptages till granskning av kommittén. Dylika förslag ävensom övriga hänvänelser i ärenden, som beröra kommittén, böra ingivas till kommitténs ledamot, professor Hjortzberg (se nedan).

Fonden, som förvaltas av statskontoret, uppgick den 30 juni 1929 till 286,388: 69 kr.

Ordförande.

H. K. H. Kronprinsen.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Elméus, C. K. J., arkitekt, stadsfullm.; **Lindhagen**, C. A., borgmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter

(utsedda av chefen för social[civil]-departementet).

Cederström, G. O., frih., f. d. professor; **Curman**, J. S., riksantikvarie; **Hjortzberg**, G. O., professor; **Josephson**, R., professor; **Möller**, C. O., f. d. generaldirektör, vice ordf.; **Swartz**, P. J. J., fabriksidkare; **Tengbom**, I. J., generaldirektör.

Styrelsen för stiftelsen Karin och Ernst August Bångs minne.

Stiftelsen Karin och Ernst August Bångs minne tillkom år 1927 genom donation av sedermera avlidne registratören E. A. Bång. Enligt för stiftelsen utfärdade stadgar har den till uppgift att avkastningen från stiftelsens fond (uppgående till c:a 2,300,000 kr.) främja sociala ändamål, i främsta rummet inhemska sådana. Härvid skall om möjligt iakttagas, att ändamål tillgodoses, vilka det icke åligger stat, kommun eller annan samhällelig institution att tillgodose.

Stiftelsens styrelse utgöres av fem för fyra år in sänder utsedda personer, av vilka en, tillika ordförande, utses av kungl. maj:t, två av Stockholms stadsfullmäktige samt två av donator under dennes livstid och efter hans död av centralförbundet för socialt arbete eller, för den händelse detta förbund skulle upphöra, av annan av kungl. maj:t utsedd liknande institution. Ledamot av styrelsen får endast två gånger i följd omväljas. Revision av stiftelsens räkenskaper skall verkställas av tvenne revisorer, som jämte tvenne suppleanter årligen utses av Stockholms stadsfullmäktige. Vid valet skall iakttagas, att revisor icke får omväljas mer än under tre år i följd samt att åtminstone den ene skall besitta särskild

**SF-
valda
led.
och
rev.**

SF-valda led. och rev.

sakkunskap beträffande värdeförvaltning. Revisorerne skola senast den 15 mars avlämna revisionsberättelse såväl till stadsfullmäktige som till styrelsen.

Stadsfullmäktige beslöt den 16 maj 1927 åtaga sig att i enlighet med ovannämnda föreskrifter utse ledamöter i stiftelsens styrelse samt revisorer jämte suppleanter. Stadsfullmäktiges val av ledamöter (för tiden t. o. m. år 1930) ägde rum samma dag. Senaste val av revisorer skedde den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

*Hesselgren, Kerstin, yrkesinspektris; *Sandler, R. J., överdirektör.

Övriga ledamöter.

Widén, J., f. d. landshövding, ordf. (utsedd av kungl. maj:t); Beskow, F. N., teol. d.r.; Widner, N., pastor primarius (utsedd av donator).

Sekreterare och räkenskapsförare: Hesselgren, H., överstelöjtnant.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper utsedda revisorer.

Hjorth, J. E., direktör, stadsfullm.; Ståhl, A. E., filare, stadsfullm.

Suppleanter: Granqvist, A. M., tf. domänkamrerare, stadsfullm.; Johansson, A. R., assistent, stadsfullm.

Direktionen över serafimerlasarettet.

Serafimerlasarettet, landets första kliniska sjukhus och det första sjukhuset i modern mening i huvudstaden, öppnades år 1752. Större om- och tillbyggnader, till vilka staden lämnade bidrag, ägde rum i början av 1830-talet och åren 1889—1893. F. n. pågå vid lasarettet omfattande ombyggnads- och förbättringsarbeten.

Totala antalet sjukplatser å serafimerlasarettet utgör 452, fördelade å två medicinska, en kirurgisk, en ögon- och en nervavdelning (antalet platser är dock f. n. temporärt inskränkt på grund av de pågående ombyggnadsarbetena). Dessutom finnas röntgeninstitut och poliklinik.

Till sjukhuset är huvudparten av den kliniska undervisningen vid karolinska institutet förlagd. Serafimerlasarettets styrelse utgjordes ända till år 1888 av två av kungl. maj:t utsedda serafimerriddare. Enligt nu gällande kungl. stadga av den 14 dec. 1906 består lasarettets styrelse av sex ledamöter, nämligen en ordförande och en vice ordförande, utsedda av kungl. maj:t, lasarettets överläkare och överkirurg såsom självskrivna samt två ledamöter, valda för en tid av fyra år, den ene av stadsfullmäktige och den andre av Stockholms läns landsting.

Alltsedan den större om- och tillbyggnad av serafimerlasarettet, som ägde rum åren 1889—1893 (se ovan), har staden varit tillförsäkrad rätten att allt framgent få vid lasarettet disponera 200 platser, varav hälften för medellösa sjuka. (Av dessa platser disponeras 15 t. v. å allmänna barnbördshuset.) För vården av de sjuka lämnar Stockholms stad ersättning enligt vissa i avtal mellan staden och lasarettets direktion fastställda grunder (jfr sid. 372).

Enligt med direktionen år 1927 ingånget nytt avtal har staden därjämte förbundit sig att efter vissa grunder deltaga i kostnaderna för förräntning och amortering av ett 30-årigt amorteringslån å 3,061,300 kr., som av lasarettets direktion, jämlikt medgivande av 1927 års riksdag, upptagits för finansiering av ovannämnda ombyggnads- och reparationsarbeten vid lasarettet.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot i direktionen ägde rum den 17 sept. 1928 för tiden t. o. m. den 30 sept. 1932.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

von Porat, T. G. H., direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Ramstedt, J. O., f. d. överståthållare, ordf., Hybbinette, O. S., överläkare, vice ordf. (utsedda av kungl. maj:t); Janse, A. F. D., f. d. överstelöjtnant (utsedd av landstinget); Holmgren, I. F., son, professor (överläkare, direktör); Söderlund, N. G., professor (överkirurg).

Kamrerare: Wessman, F. K. A., kamrerare i Stockholms läns sparbank; sekreterare och ombudsman: Lindström, K. R. A., tf. kansli-råd; syssloman: Bergman, P. O. J. N.

Direktionen över sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus.

(Jfr sid. 346.)

Sedan vården av könssjuka vid Danviks hospital år 1814 upphört, inrättades år 1816 ett kurhus, gemensamt för Stockholms stad och län (jfr sid. 121). Till kurhuset utgick den s. k. kurhusavgiften, år 1873 omlagd till den personliga allmänna sjukvårdsavgiften. År 1906 erhöi kurhuset sitt nuvarande namn.

Enligt av kungl. maj:t den 12 okt. 1906 fastställda särskilda bestämmelser för sjukhuset Eira (med ändringar den 19 nov. 1920) skall sjukhuset stå under förvaltning av en direktion, bestående av överståthållaren eller, då han är hindrad, underståthållaren, såsom ordförande, förste stadsläkaren i Stockholm och förste provinsialläkaren i Stockholms län (självskrivna) samt sex ledamöter, valda för en tid av fyra år. Av dessa välja stadsfullmäktige fyra ledamöter och erforderligt antal suppleanter, landstinget två ledamöter och erforderliga suppleanter. Vartannat år avgå två av stadsfullmäktiges och en av landstingets representanter. För revision av

sjukhusets räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen i likhet med landstinget två revisorer med lika många suppleanter.

Sjuka från Stockholms stad, som lida av könsjukdomar, åtnjuta kostnadsfri vård, under det att de patienter från staden, som lida av andra sjukdomar, erlägga en avgift av 2,50 kr. per dag (allmän snl). Till täckande av sjukhusets utgifter utgår bl. a. den personliga sjukvårdsavgiften. År 1924 har vid sjukhuset inrättats en mindre avdelning för kroniskt sjuka (ej könsjuka) manliga patienter med 10 platser. Staden disponerar å sjukhuset 100 platser, länet 67, därav 16 för barn.

Stadsfullmäktiges val av nuvarande ledamöter ägde rum den 6 dec. 1926 och 3 dec. 1928 (fyllnadsval den 18 febr. 1929) samt av revisorer den 27 jan. 1930.

Självskrivnen ordförande.

Elmquist, G. H., överståthållare.

Suppleant: Bring, C. E. R., underståthållare.

Självskrivna ledamöter.

Andersson, L. I., tf. förste stadsläkare; **Lundberg, C. J. F.**, förste provinsialläkare.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

***Andersson, B. J. F.**, ingenjör (för åren 1927—1930); **Käll, f. Källström, Karin M.**, fru (för åren 1929—1932); **Lindhagen, Anna J. J.**, föreståndare (för åren 1929—1932); ***Sjöholm, G. E.**, grosshandlare (för åren 1927—1930).

Suppleanter: *Björkman, J. W., direktör, stadsfullm., ***Ahnfeldt-Brandt, f. Gustavson, Elvira V.**, fru (för åren 1929—1930).

Övriga ledamöter

(utsedda av landstinget).

Andersson, C. W. M., snickare; **Janse, A. F. D.**, f. d. överstelöjtnant.

Suppleanter: von Stedingk, L. R., frih., direktör; **Tottie, H. K. H.**, statskommissarie.

Överläkare: Schlasberg, H. I.; **syssloman och sekreterare: Egerstéen, P. E.**

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning utsedda revisorer.

Franzén, A. K., prakt. läkare, stadsfullm.; **Johnansson, f. Lundin, Matilda T.**, fru.

Suppleanter: Blomquist, O. G. A., revisor; **Eén, O. B. L.**, föreståndare.

Övriga revisorer

(utsedda av Stockholms läns landsting).

Fridén, A., organist; **Karlsson, K. V.**, stenhuggare.

Suppleanter: Andersson, J. A., lantbrukare; **Ahrén, R.**, direktör.

Styrelsen för cancerföreningen i Stockholm.

Den 17 februari 1913 beslöt stadsfullmäktige att till utdelning disponibla medel ur Forsgränska fonden (500,000 kr.) skulle tilldelas svenska cancerföreningens stockholmsavdelning som bidrag till upprättande i Stockholm av en vårdanstalt för kräftsjuka (radiumhemmet), under villkor bl. a., att stadsfullmäktige skulle äga rätt utse en ledamot i styrelsen jämte en revisor och suppleant för denne.

Då svenska cancerföreningen den 23 maj 1919 upplöstes, beslöt stockholmsavdelningen att konstituera sig såsom en självständig förening under namn av cancerföreningen i Stockholm.

Denna förening har till uppgift att verka för kräftsjukdomens bekämpande inom vårt land ävensom för det vetenskapliga studiet av denna sjukdom samt att mottaga och förvalta härför till dess förfogande ställda medel. Förutom den av stadsfullmäktige utsedda ledamoten består föreningens styrelse av en av kungl. maj:t och minst fem, högst sju av föreningen utsedda ledamöter (därav minst fyra läkare) jämte tre suppleanter för de av föreningen utsedda ledamöterna.

Radiumhemmet, som inrättades år 1910 och år 1911 övertogs av cancerföreningen, är beläget Fjällgatan 23. Vid hemmet, där såväl radium- som röntgenbehandling meddelas, finnas 32 platser för ineliggande patienter samt en poliklinik. I april 1929 öppnades i huset Fjällgatan 20 A ett annex till radiumhemmet med 24 sjukplatser.

Förslag föreligger om inrättande genom samverkan mellan staten, cancerföreningen och »Konung Gustaf V:s jubileumsfond» (tillkommen genom nationalinsamling 1928) av en centralanstalt för radioterapi vid kräfta (»Konung Gustaf V:s jubileumsklinik»), förlagd i anslutning till det planerade kliniska rikssjukhuset å Norrbackaområdet (»karolinska sjukhuset») (jfr sid. 291) och tillika utgörande karolinska institutets undervisningsklinik för radioterapi. Det nuvarande radiumhemmet skall enligt förslaget uppgå i jubileumskliniken, vilken är avsedd att omfatta 113 vårdplatser, därav 50 beräknas kunna ställas till Stockholms stads förfogande (jfr Utl. 1930: nr 34).

På hemställan av cancerföreningen hava stadsfullmäktige den 27 jan. 1930 förklarat sig ej hava något att erinra mot att den cancerföreningen tilldelade avkastningen av Forsgränska fonden (se ovan) avsättes till en fond, kallad »Jubileumsklinikens Forsgränska fond»; vars avkastning skulle användas till understöd av det vetenskapliga arbetet vid jubileumsklinikens forskningsavdelningar.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot i cancerföreningens styrelse skedde den 5 dec. 1927 (för tiden till 1931 års ord. sammanträde) och av revisor den 27 jan. 1930.

**SF-
valda
led.
och
rev.**

SF-valda led. och rev. *Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.*

*Borgström, A. G. S., justitieråd.

Övriga ledamöter.

Forssell, C. G., professor, ordf. (utsedd av kungl. maj:t); Berven, E., överläkare, sekr., Falkman, O. C. A., direktör, skattmästare, Forssner, J. Hj., professor, stadsfullm., Hedrén, G., professor, Key, E. S. H., professor, Printzsköld, O. H. R., riksmarskalk (utsedda av cancerföreningen).

Suppleanter: Ahlström, E. O. M., professor; Quensel, J. U. T., professor; Åkerman, J. H., professor.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Tillgren, J., överläkare.

Suppleant: Bovin, K. E., professor.

Övriga revisorer.

Sjögren, T. A. U., med. d.r. (utsedd av kungl. maj:t); Nachmanson, A., direktör (utsedd av cancerföreningen).

Styrelsen för föreningen för sinnesslöa barns vård.

Föreningen, som bildades år 1869, har till ändamål att verka för sinnesslöa barns uppföstran till medvetna och nyttiga medlemmar av samhället. Föreningen har inrättat eller övertagit dels två uppföstringsanstalter (och skolor) för sinnesslöa barn, en sedan 1911 förlagd till egendomen Slagsta vid Mälaren (nära Tumba) med 140 platser och en vid Karlsvik, Södertälje, med 28 platser, dels två arbetshem, ett för manliga sinnesslöa vid Rickomberga i Uppsala län med 40 platser och ett för kvinnliga sinnesslöa vid Rörstrand, Stockholm, med 32 platser. Dessutom har föreningen vid Slagsta anordnat ett seminarium för utbildning av lärarinnor för undervisning och uppföstran av sinnesslöa.

År 1908 träffade föreningen avtal med staden om upplåtande till föreningen av vissa områden av egendomen Slagsta. I ett år 1922 förnyat avtal, godkänt av stadsfullmäktige den 24 april 1922, stadgades bl. a., att stadsfullmäktige skulle äga rätt att utse en ledamot i föreningens styrelse samt en revisor av föreningens räkenskaper.

Stadsfullmäktiges senaste val av styrelseledamot (för åren 1929 och 1930) ägde rum den 3 dec. 1928 samt av revisor den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

*Wessman, f. Svensson, Signe A. M., fru.

Övriga ledamöter.

Berg, L. H., kamrerare, sekr.; Cederström, A., frih., agronom; Enström, Ellen F., skolköksinspektis; Hedberg, J. W., kyrkoherde; Hirsch, O. S., ingenjör, vice ordf.; Hörstadius, G. W., hovrättsråd, ordf.; Petré, D. A., professor; von Rosen, C. Ph. F., greve; Silfverswärd, E. L. I., kabinettskammarherre; Sörensen, Anna E., seminariektor; en vakant.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Törnell, f. Weber, Gertrud, fru.

Övriga revisorer.

Burman, E. H., förste revisor (utsedd av medicinalstyrelsen); Bystedt, I., f. d. överläkare; Hasselgren, G. H., hovkamrerare.

Styrelsen för stiftelsen Fanny Hirschs minne.

Stiftelsen, som bildades år 1919, har till uppgift att inrätta och förvalta ett vilohem för psykiskt sjuka, benämnt »Fanny Hirschs minne», för vilket ändamål ingenjören Oscar Hirsch donerat sammanlagt 120,000 kr. Hemmet, som i första hand är avsett att bereda vård åt obe- medlade eller mindre bemedlade sjuka, var ursprungligen förlagt till Solvik, nära Appell- viken, men förflyttades våren 1927 till Skogshö, beläget vid Mälaren mellan Smedslätten och Ålsten. Vilohemmet kan f. n. mottaga 2 manliga och 18 kvinnliga patienter.

Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse, bestående av fem ledamöter och två suppleanter. Två av ledamöterna utses av Stockholms stadsfullmäktige, två av styrelsen för hjälpföreningen för psykiskt sjuka; ingenjör O. Hirsch, och efter hans död redaktör Axel Hirsch, är självskrivna femte medlem av styrelsen. Då ingen av de båda sistnämnda längre är medlem av styrelsen, skall denne femte ledamot utses av styrelsens övriga ledamöter. Av styrelsesuppleanterna utses en av stadsfullmäktige och en av styrelsen för hjälpföreningen för psykiskt sjuka.

För granskning av styrelsens förvaltning och räkenskaper utse stadsfullmäktige och styrelsen för hjälpföreningen för psykiskt sjuka var sin revisor jämte suppleant. Såväl ledamöter som revisorer väljas för en tid av fyra år. Stadsfullmäktiges val av ledamöter för åren 1927—1930 ägde rum den 6 dec. 1926 och av revisorer (för samma tid) den 17 jan. 1927.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

*Larsson, f. Karlsson, Jenny A. F., fru; *Müller, f. Svinhufvud, Gertrud T. B., fru.

Suppleant: *Johanson, f. Lundin, Matilda T., fru.

Övriga ledamöter.

Hirsch, O. S., ingenjör (självskriven), ordf.;
Elander, G. H., överläkare, Stenbeck, G. R.,
medicinalråd (utsedda av styrelsen för hjälpföreningen för psykiskt sjuka).

Suppleant: Hirsch, A., redaktör (utsedd av styrelsen för hjälpföreningen för psykiskt sjuka).

Av stadsfullmäktige för granskning av 1927—1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

*Pettersson, K. A. L., kamrerare.

Suppleant: *Östman-Sundstrand, L. Elisabeth, fru.

Övrig revisor

(utsedd av styrelsen för hjälpföreningen för psykiskt sjuka).

Boström, Clara G., fröken.

Suppleant: Rodhe, Gertrud, kurator.

Styrelsen för Dalheimers donation.

Stadsfullmäktige beslöt den 21 mars 1927 med tacksamhet emottaga en av framlidne godsägaren F. P. Dalheimer till Stockholms stad gjord donation å ett belopp av 553,729:77 kr. Enligt de donators testamenten gjorda bestämmelserna skall det donerade beloppet inestå och förräntas under 40 år och därefter användas till beredande av »hem för blinda, vanföra eller eljest lytta människors vård, företrädesvis från lärare- eller lägre tjänstemannaklassen». Donationen skall under benämningen »Dalheimers donation» förvaltas av en styrelse, utsedd av stadsfullmäktige och magistraten i Stockholm. Stadsfullmäktige beslöt den 21 mars 1927, under förutsättning av magistratens godkännande, att styrelsen för donationsfonden tills vidare skall utgöras av tre för fyra år valda personer, av vilka två skola utses av stadsfullmäktige och den tredje av magistraten. Donationens tillgångar omhänderhavas under styrelsens inseende av drätselnämndens kammarkontor. Den årliga granskningen av donationens förvaltning verkställas av drätselnämndens revisorer. Fonden uppgick vid 1929 års slut till 581,213:72 kr.

Stadsfullmäktiges val av styrelseledamöter ägde rum den 21 mars 1927 (för fyra år) och magistratens den 12 april s. å.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

*Sjöström, Chr., kontorsef, stadsfullm.; *Söderlund, G., borgarråd, stadsfullm.

Av magistraten utsedd ledamot.

Ploman, E., rådman.

Revisorer hos centralsjukkassan Vänfast-Stockholm.

(Jfr sid. 350.)

Enligt § 3 i kassans den 31 dec. 1927 registrerade stadgar har centralsjukkassan Vänfast-Stockholm till ändamål att bereda sjuk-, moderskaps- och begravningshjälp ävensom att utöva annan därmed sammanhängande sjukvårds- och understödsverksamhet. Kassans verksamhetsområde omfattar Stockholms stad med dess närmaste omgivning. Kassans angelägenheter handhavas av en styrelse, bestående av sju för två år valda ledamöter. Enligt § 35 i stadgarna skola styrelsens förvaltning och kassans räkenskaper granskas av tre av kassan utsedda revisorer, varjämte stadsfullmäktige äga rätt att utse en revisor att deltaga i granskningen. Kassans revisorer väljas å ordinarie årsammansättningen för två år i sänder.

Stadsfullmäktiges senaste val av revisor ägde rum den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Pålsson, E. A. V., slöjdläroare, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Andersson, A. W., direktör; Andersson, E. O., kassör; Lilja, V. L. N., kamrerare.

Direktionen för Stockholms stads befattningshavares pensionskassa för vissa efterlevande.

Rörande denna kassa se sid. 368 och 424.

Styrelsen för Oscar och Maria Wiklanders understödsfond.

Stiftelsen, som upprättades år 1913 enligt testamenten den 11 maj 1894 och 7 dec. 1911 av byrådirektören Oscar Wiklander och hans maka Maria Wiklander, förvaltas av direktionen för statens järnvägars änke- och pupillkassa jämte tvänne av stadsfullmäktige utsedda personer. Ur densamma sker årligen utdelning till i behov av understöd varande, i Stockholms stad boende och mantalsskrivna änkor och oförsörjda döttrar efter avlidna delägare i statens järnvägars änke- och pupillkassa. Stiftelsens fond var ursprungligen 93,512 kr. och uppgick år 1930 till 127,000 kr.

Stadsfullmäktiges val av nuvarande representer har ägt rum den 15 jan. 1923 och 21 nov. 1927 (för obestämd tid).

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Engcrantz, S. G., järnvägstjänsteman; Juhlin Dannfelt, f. Gentele, Brita E., fru, stadsfullm.

**SE-
valda
led.
och
rev.**

**SE-
valda
led.
och
rev.**

Övriga ledamöter.

Allander, A. P., sekreterare; **Eriksson**, E. G. E., förste kontorist; **Fogelmarck**, Hj., överingenjör, vice ordf.; **Iacobi**, G., byråchef, kassadir.; **Virgin**, L., överdirektör, ordf.

Revisorer hos stiftelsen Konung Oscar I:s minne.

Denna av änkedrottning Josephine år 1873 stiftade välgörenhetsanstalt har till ändamål att åt mindre bemedlade fruntimmer av ståndsklassen, som äro ogifta eller änkor, bereda ett gott och fridfullt hem. Stiftelsen äger fastigheten Björngårdsgatan 23. Enligt § 7 i de av kungl. maj:t den 16 febr. 1877 fastställda stadgarna skola stiftelsens räkenskaper och förvaltning årligen granskas av tre revisorer, av vilka två utses av stadsfullmäktige och en av stiftelsens styrelse.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning utsedda revisorer.

Cederborg, A., direktör; **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.

Övriga revisor.

Stiernstedt, N. F., frih., kammarherre (utsedd av stiftelsens styrelse).

Revisorer hos stiftelsen för gamla tjänarinnor.

Stiftelsen, som genom enskild offervillighet upprättades år 1883, har till uppgift »att åt trogna kvinnliga tjänare, tillhörande Stockholms kommun, på deras ålderdom eller vid inträffad långvarig sjuklighet eller olycksfall dessförinnan antingen bereda fri bostad med värme och lyse ävensom tillfällig sjukvård samt i händelse av behov jämväl något årligt underhållsbidrag eller ock uteslutande penninghjälp såsom livstidspension». Stiftelsen äger fastigheten Vanadisvägen 26, varest stiftelsens hem är beläget. — Enligt § 8 i stiftelsens stadgar av den 25 maj 1915 äga stadsfullmäktige på grund av en till stiftelsen gjord donation årligen utse en revisor, jämte en suppleant, för granskning av stiftelsens räkenskaper och förvaltning.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Grönvall, J. K. (Hanna), hembiträde, stadsfullm. Suppleant: **Hedin**, Alma I. S., föreståndarinna.

Övriga revisorer

(utsedd av stiftelsen).

de Perre, A. E. G. F. C., kassör; **Åman**, G., kamrerare.

Suppleanter: **Berwald**, F. R., fil. d.r.; **Dryselius**, V. A., revisionskommissarie.

Styrelsen för stiftelsen Fredric Eens minne.

Stiftelsen, som tillkom år 1912 genom testamente av grosshandlaren Fredric Een och hans maka, har till ändamål att bereda bostad på billiga villkor åt obemedlade ensamstående kvinnor och huld och vård åt deras barn, huvudsakligen till sådana arbetande mödrar, som efter vistelse å barnbördshus, spädbarnshem och dylika inrättningar hava behov av skydd för sig själva och sina barn. Stiftelsens fond var ursprungligen 241,404 kr. och utgjorde den 31 dec. 1929 510,779:05 kr. Stiftelsen äger fastigheten Valhallavägen 38. Tillgångarna skola (enligt reglemente av den 13 mars 1912) förvaltas av en styrelse, bestående av tre personer, utsedda en av överståthållarämbetet, en av stadsfullmäktige och en av fattigvårdsnämnden jämte lika många suppleanter för en tid av tre år. För den årliga revisionen utse stadsfullmäktige två revisorer med lika många suppleanter.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot (för åren 1928—1930) förrättades den 5 dec. 1927 (fyllnadsval den 1 april 1930) och av revisorer den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

***Lindhagen**, Anna J. J., föreståndare.

Suppleant: ***Falk**, Ingrid A. M., fröken.

Övriga ledamöter.

von Heideken, G. G., vice häradshövding (utsedd av överståthållarämbetet), ordf.; **Nordfeldt**, A. G., fattigvårdsinspektör (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Suppleanter: **Öhman**, A., advokat (utsedd av överståthållarämbetet); **Wedberg**, Ebba Ch., fröken (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Sekreterare och kassaförvaltare: **Engellau**, I. L., advokat.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning utsedda revisorer.

Billing, J. M. A., stadsrevisor; **Eén**, O. B. L., föreståndare.

Suppleanter: **Grönvall**, J. K. (Hanna), hembiträde, stadsfullm.; **Lundberg**, Bertha J., yrkeslärarinna.

Styrelsen för stiftelsen Wilhelm Govenii minne.

Stiftelsen, som tillkommit år 1903 genom testamente av bruksägaren Wilhelm Govenius och hans maka, har enligt av kungl. maj:t den 23 mars 1906 fastställt reglemente, till ändamål att inom Stockholms stads område uppföra sunda och tjäniliga byggnader, vilka på billiga villkor skola uthyras till bostäder åt för arbetsamhet och ordentlighet kända, obemedlade personer med hemortsrätt i Stockholm och tillhörande arbetsklassen, med företrädare för de mest behövande och därvid i främsta rummet änkor med deras barn. Stiftelsen äger numera fastigheterna Volmar Yxkullsgatan 41, Hälsingegatan 14—16 och Nybrogatan 75.

I styrelsen välja överståthållarämbetet, stadsfullmäktige och fattigvårdsnämnden vardera en ledamot; de tre sålunda valda välja två. Dessutom välja stadsfullmäktige för granskning av stiftelsens förvaltning och räkenskaper två revisorer och två revisorssuppleanter.

Av stadsfullmäktige valdes ledamot senast den 7 dec. 1925 för tiden 1926—1930 och revisorer den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

*Johansson, f. Franzén, Katy, fru.

Övriga ledamöter.

Bohman, H. E. M., f. d. justitieråd, ordf. (utsedd av fattigvårdsnämnden); **Öhman**, G. A., ingenjör (utsedd av överståthållarämbetet); **Hernlund**, C. A. V., byrådirektör, stadsfullm.; **Österdahl**, H. M., direktör (utsedda av övriga ledamöter).

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning utsedda revisorer.

Erdmann, F. D., revisör; **Johansson**, A. R., assistent, stadsfullm.

Suppleanter: **Gustafson**, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm.; **Petterson**, f. Löthman, H. M. (Greta), fru.

Styrelsen för föreningen Söderhem, u. p. a.

Föreningen Söderhem, som bildades i sept. 1914 har till ändamål att mot ersättning bereda tillfällig bostad och annan omvårdnad åt män.

Föreningen har inrättat och omhänderhar driften av ungarshotell i Stora Glasbruksgatan 25 och Köpmangatan 15. Antalet disponibla platser i dessa hotell uppgår tillsammans till 526 (jfr även nedan).

Efter framställning från ungarshotellkommittén (Bih. 1924: nr 9) godkände stadsfullmäktige den 30 juni och 15 sept. 1924 samt 23 jan. 1928 avtal angående försäljning till

föreningen av två tomter, den ena i kv. Vale vid Hagagatan och den andra i kv. Pelikanen i hörnet av Östgöta- och Bondegatorna. I enlighet med avtalen har föreningen å det förra området uppfört ett ungarlshem och å det senare ett ungarlshotell, varjämte föreningen åtagit sig att handhåva driften av dessa företag. För byggnadernas uppförande har staden tillhandahållit byggnadskreditiv och sekundärkredit i form av amorteringslån. Ungkarlshemmet vid Hagagatan, som erhållit namnet »Hotell Vale» (adress: Hagagatan 32), öppnades den 16 mars 1927. Å hemmet finnes plats för 108 personer. Ensamt möblerat rum kan där erhållas för 65 kr. per månad och delat möblerat rum för 50 kr. per månad. I priset ingår värme, lyse, städning, sänglinne, bad och dusch m. m. Ungkarlshotellet i kv. Pelikanen (adress: Östgötagatan 38) togs i bruk den 1 april 1929. Det inrymmer 424 platser, varav 62 i enkelrum. Logi kan där erhållas för 1,50 kr. per plats och dygn i rum för 1—2 personer, för 1,25 kr. i rum för 3—4 personer samt för 1,10 kr. i rum för 5—8 personer.

Genom ovannämnda avtal och § 10 i föreningens stadgar av den 28 april 1924 hava stadsfullmäktige berättigats att utse dels en ledamot och en suppleant i föreningens styrelse, dels en revisör jämte suppleant för granskning av styrelsens förvaltning.

Stadsfullmäktiges senaste val av styrelseledamot (för tiden till 1932 års ordinarie sammanträde) ägde rum den 2 dec. 1929 och senaste val av revisör den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Carlsson, f. Lindskog, Anna R., fru, stadsfullm. *Suppleant:* **Pålsson**, E. A. V., slöjd lärare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Alfvén, K. A., prakt. läkare; **Birch-Lindgren**, G. M., arkitekt; **Gard**, A. F., advokat, verkst. direktör, kassaförvaltare och hotellföreståndare; **Schmidt**, E., föreståndare; **Svedelius**, C., f. d. rektor, ordf.

Suppleanter: **Billström**, J. M., prakt. läkare; **Aspmann**, Maria E., f. d. rektor; **Svensson**, A., ingenjör.

Av stadsfullmäktige utsedd revisor för granskning av räkenskaper och förvaltning för tiden från 1929 års till 1930 års sammanträde.

Ström, O. F., direktör, stadsfullm.

Suppleant: **Arneborn**, G. E., järnvägstjänsteman, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Gustafsson, C. A., vaktmästare; en vakant.

Suppleanter: **Sehardt**, C., prakt. läkare; **Andersson**, C., arbetare.

**SF-
valda
led.
och
rev.**

SE- valda led. och rev.

Revisorer hos aktiebolaget Stockholms arbetarehem.

I sammanhang med försäljning av vissa områden i kv. Storken till uppförande av bostadshus åt mindre bemedlade förbehöll sig stadsfullmäktige den 18 dec. 1891 och 18 nov. 1895 rätt att utse en revisor att deltaga i granskningen av ifrågavarande byggnadsföretags — det år 1892 bildade aktiebolaget Stockholms arbetarehem — räkenskaper och förvaltning. Bolaget äger numera nio af detsamma uppförda bostadshus på Norrmalm, Östermalm och Kungsholmen (med sammanlagt 460 lägenheter om högst 2 rum och kök). Bolaget har för sina hyresgäster vidtagit åtskilliga åtgärder av social omvårdnad.

Stadsfullmäktige hava den 17 mars 1930 beslutat att kostnadsfritt (mot räntefri revers å köpeskillingen) ställa till ab. Stockholms arbetarehems föfogande två tomter i kv. Masken å Södermalm, å vilka tomter av bolaget skola uppföras bostadshus med smålägenheter (tillsammans c:a 270 eldstäder). Bostadslägenheterna skola under 30 år uthyras på af fastighetsnämnden godkända villkor och hyresgästerna skola utses efter samråd med staden.

Stadsfullmäktiges senaste val af revisor ägde rum den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och för- valtning utsedd revisor.

Törnberg, A. O. O:son, förste reparatör.

Övriga revisorer

(valda af bolagsstämman).

Cederström, R. S. C. T., frih., hovmarskalk;
Lindroth, C. A., vice konsul.

Revisorer hos aktiebolaget Hemtrefnad.

Stadsfullmäktige beslöt den 1 febr. 1906 bemyndiga drätselnämndens första avdelning att försälja vissa områden i kv. Rapphönan (numera kv. Orren) till uppförande av bostadshus för självförsörjande bildade kvinnor, under villkor bl. a. att stadsfullmäktige medgäfvos rätt att utse en revisor att deltaga i granskningen av byggnadsföretags räkenskaper och förvaltning. För förvaltningen af fastigheten — Östermalmsgatan 11 — bildades s. å. aktiebolaget Hemtrefnad.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och för- valtning utsedd revisor.

Löfgren, A., sekreterare.

Övriga revisorer

(valda af bolagsstämman).

Hansen, H. F., grosshandlare; Myrin, Edith,
kassör.

Revisorer hos bostadsaktiebolaget Vanadislunden.

I ett af stadsfullmäktige den 22 juni 1903 godkänt kontrakt ang. försäljning till bostadsaktiebolaget Vanadislunden af en tomt i kv. Geten stadgades bl. a. rätt för stadsfullmäktige att utse en revisor att deltaga i granskningen af det ifrågavarande byggnadsföretagets räkenskaper och förvaltning.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och för- valtning utsedd revisor.

Berndtson, C. F., verkställare.

Övriga revisorer

(valda af bolagsstämman).

Barnekow, F. C., frih., kammarherre; Thorell,
A. G., överstelöjtnant.

Styrelsen m. m. för Stockholms koo- perativa bostadsförening, u. p. a.

Med godkännande af stadgar för föreningen beslöt stadsfullmäktige den 15 maj 1916 till densamma upplåta tomtmark samt tillika att iklåda staden viss garanti för lån mot inteckningar i föreningens fastigheter. Enligt stadgarna äga stadsfullmäktige utse en ledamot i föreningens förtroenderåd och en i dess styrelse ävensom en revisor. Övriga ledamöter och revisorer utses af föreningen å dess årsmöte (före april månads utgång).

Stadsfullmäktiges senaste val af ledamöter jämte suppleanter ägde rum den 20 dec. 1929 (för tiden från 1930 års till 1932 års årsmöte) och af revisor den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot i styrelsen.

Larson, N. G., byggnadsingenjör.

Suppleant: Carlsson, f. Lindskog, Anna R.,
fru, stadsfullm.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot i förtroenderådet.

Virgin, I., överdirektör.

Suppleant: Magnusson, A. E., byggmästare,
stadsfullm.

Övriga styrelseledamöter.

Bergvall, A. O., kassör; **Eriksson**, E. G. E., järnvägstjänsteman; **Ferm**, A. V., snickare, stadsfullm., ordf.; **Johansson**, C. V., järnsvarvare; **Persson**, M. E., verkställare; **Persson**, O., murare.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1930 och 1931 års förvaltning och räkenskaper utsedd revisor.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Blomqvist, C. J., järnsvarvare; **Olander**, G. A., linjeförman.

Styrelsen m. m. för bostadsföreningen Framtiden, u. p. a.

Den 7 maj 1917 beslöt stadsfullmäktige att åt bostadsföreningen Framtiden, u. p. a., ikläda sig garanti för vissa av föreningen upptagna byggnadslån mot inteckningar i dess för ifrågavarande lån uppförda byggnader jämte förvärfad tomt rätt. Enligt föreningens stadgar äga stadsfullmäktige utse en ledamot i föreningens styrelse och en i dess förtroenderåd, båda med var sin suppleant, ävensom en revisor. Övriga ledamöter och revisorer äro utsedda av föreningen å dess årsmöte.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter jämte suppleanter (för tiden från 1929 års till 1931 års årsmöte) ägde rum den 3 dec. 1928 och av revisor den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot i styrelsen.

***Löfgren**, A., sekreterare, ordf.

Suppleant: ***Juhlin Dannfelt**, f. Gentele, Brita E., fru, stadsfullm.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot i förtroenderådet.

***Kilbom**, K., redaktör, stadsfullm.

Suppleant: ***Nilsson**, J. P., direktör.

Övriga styrelseledamöter.

Ahlsén, G., bergsprängare, vice ordf.; **Andersson**, K., typograf; **Dahlquist**, G. L., målarmästare, kassör; **Jernberg**, Chr., skrädderiarbetare, sekr.

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 och 1930 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

***Billing**, J. M. A., stadsrevisor.

Övriga revisorer.

Persson, K. A., verkställare; **Sidh**, J. F., plåtslagare.

Styrelsen för aktiebolaget Stockholms-systemet.

Enligt kungl. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, som trädde i kraft med 1919 års ingång, skall styrelse för bolag, som fått åt sig upplåten rätt till handeln med rusdrycker, utses i Stockholm sålunda, att en styrelseledamot utses av kontrollstyrelsen, två styrelseledamöter av bolagets delägare och två av stadsfullmäktige. På enahanda sätt utses jämväl suppleanter. Av revisorerna utses två av kontrollstyrelsen och en av delägarna i bolaget. Ordföranden i Stockholms stads nykterhetsnämnd (se sid. 171) eller annan av nämnden utsedd ledamot äger närvara vid styrelsens sammanträden med rätt att deltaga i överläggningarna men ej i besluten.

Enligt överståthållarämbetets resolution den 4 juni 1927 utövar ab. Stockholmssystemet under åren 1928—1930 rätten till utskänkning och utminuterung av spritdrycker, vin och öl i Stockholm. (Samma bolag har jämväl tidigare, under åren 1919—1927, innehaft ifrågavarande koncession samt, under åren 1914—1918, koncession å försäljning av brännvin i Stockholm.)

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter i styrelsen för åren 1928—1930 skedde den 5 dec. 1927.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

***Kinmanson**, H. S., byrådirektör; ***Sjöström**, Chr., kontorschef, stadsfullm.

Suppleanter: ***Ek**, V. E., sekreterare, stadsfullm.;

***Gustafson**, H. J. A., journalist, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Bergenholtz, F. E., f. d. generalkrigskommissarie, ordf. (utsedd av kontrollstyrelsen); **Ljungholm**, C. A., hovauditör; **Peyron**, A. E., kanslisekreterare, verkst. dir. (utsedda av bolagsstämman).

Suppleanter: **Hansson**, P. A., riksgäldsfullmäktig, vice ordf. (utsedd av kontrollstyrelsen); **Bergvall**, J. H., direktör; **Rosenborg**, O. E., skriftställare (utsedda av bolagsstämman).

Børsstyrelsen.

Expedition: börshuset, St.; t. (1) 106 56 (börshuset), (10) 15 68, (10) 56 38, (1) 177 76, (1) 106 50; expeditionstid: 10—16,30 (börshuset träffas säkrast 10,30—11 samt 14—15).

Enligt lagen om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet den 16 maj 1919 samt börsordningen för Stockholms fondbörs den 6 dec. 1929 skall för ledningen och förvaltningen av fondbörsens verksamhet finnas en särskild börsstyrelse. Styrelsens ordförande jämte suppleant för honom utses av kungl. maj:t. Övriga ledamöter väljas till en fjärdedel av de bankaktiebo-

SE-
valda
led.
och
rev.

SF-
valda
led.
och
rev.

lag och solidariska bankbolag, som äro medlemmar av fondbörsen, till en fjärdedel av övriga börsmedlemmar, till en fjärdedel av stadsfullmäktige och till den återstående fjärdedelen av handelskammaren. Suppleanter till lika antal utses av envar av de fyra valkorporationerna. Valperioden är högst två år. Börsstyrelsen tillsätter för utövande av den dagliga ledningen och förvaltningen av fondbörsen en börschef.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter och suppleanter (för åren 1930 och 1931) ägde rum den 2 dec. 1929.

Ordförande

(förordnad av kungl. maj:t).

Philipson, S. I. W., vice häradshövding.

Suppleant: **Fehr, M. N.**, professor.

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Rissén, H. R., tullkassör; **Stendahl, S.**, grosshandlare.

Suppleanter: **Liander, M. E.**, grosshandlare, stadsfullm.; **Magnusson, C. A.**, handlande.

Övriga ledamöter.

Rydbeck, J. O. E., bankdirektör, **Wallenberg, M. L.**, bankdirektör (utsedda av bankbolagen); **Billing, J. O. M.**, direktör, **Indebetou, C. D. G.**, direktör (utsedda av övriga börsmedlemmar); **Sachs, J. E.**, generalkonsul, **Vennersten, A. F.**, direktör (utsedda av handelskammaren).

Suppleanter: **Stén, O. K. H.**, bankdirektör, **Söderberg, G. W.**, bankdirektör (utsedda av bankbolagen); **Kahm, G. A.**, direktör, **Kugelberg, C. O.**, kaptén (utsedda av övriga börsmedlemmar); **Falkman, O. C. A.**, ingenjör, **Söderberg, O. A.**, generalkonsul (utsedda av handelskammaren).

Börschef: **Belfrage, J. K. E.**; börschefens ställföreträdare: **Borell, E. M. V. N.**; fondbörsledare: **Fredin, G. E.**

Styrelsen för bron Värtan—Lidingö. (Lidingöbrostyrelsen.)

Se sid. 296.

Järnvägsrådet.

Järnvägsrådet, vilket inrättats enligt kungl. brev den 1 nov. 1907, har till uppgift att avgiva yttranden i de av kungl. maj:t till detsamma hänskjutna ärenden angående förhållandet mellan statens järnvägar och trafikanterna å dessa samt äger jämväl rätt att självt framställa förslag i dithörande frågor. Enligt kungl. brev till järnvägssstyrelsen den 17 aug. 1917 utses tre ledamöter av kungl. maj:t, fyra av ombud för hushållningssällskapen, en ledamot av stadsfullmäktige i var och en av städerna Stockholm, Göteborg och Malmö, fyra ledamöter av handelskammarmötet eller dess kommitté (av dessa skall en företrädare norrlandsintressen), en av Sveriges köpmannaförbund, en av Sveriges allmänna ex-

portförening, en av Sveriges allmänna sjöfartsförening och Sveriges redareförening tillsammans, två av fullmäktige i järnkontoret, en av svenska trävaruexportföreningen, en av svenska trämasse- och svenska cellulosaforeningarna tillsammans, tre av Sveriges industriförbund (företrädande intressen, som ej representerats av ovan angivna industriföreningar) samt en av Sveriges hantverksorganisation. Valen avse numera en tid av ett år (senaste val enligt kungl. brev den 6 dec. 1929 endast tills vidare för år 1930).

Senaste val av stadsfullmäktiges representant ägde rum den 20 dec. 1929.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Löfgren, A., sekreterare.

Övriga ledamöter.

Antal: 24 (jfr ovan och statskalendern).

Styrelsen för Stockholm—Nynäs järnvägsaktiebolag.

Stadsfullmäktige beslöt den 26 febr. 1898 iklåda sig garanti för ett obligationslån å högst 1,7 milj. kr., som skulle upptagas av Stockholm—Nynäs järnvägsaktiebolag, under villkor bl. a. att stadsfullmäktige, så länge garantien varade, skulle äga att insätta en ledamot i bolagets styrelse och utse en revisor för granskning av bolagets räkenskaper och förvaltning.

Förvaltningen av och trafiken å bolagets järnväg ombesörjes sedan år 1905 av trafikaktiebolaget Stockholm—Nynäs, i vars ledning staden icke är representerad. Sistnämnda bolag, som innehar aktiemajoriteten i järnvägsaktiebolaget, har jämväl iklätt sig betalningsansvaret såväl för ränta och amortering å ovannämnda av staden garanterade obligationslån som ock för ränta å en järnvägsaktiebolagets reversskuld till staden (å ca 200.000 kr.), vilken senare skuld uppkommit därigenom att staden såsom garant fått verkställa vissa räntebetalningar å obligationslånet, vilka icke kunnat fullgöras av järnvägsbolaget, resp. trafikbolaget. På därom gjord hemställan beslöt stadsfullmäktige den 19 sept. 1927 bevilja nämnda bolag räntemortatorium å reversskulden till utgången av år 1931.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot ägde rum den 2 dec. 1929 för tiden från 1930 års till 1931 års ordinarie bolagsstämma och av revisor den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Anderson, K. H., tjänsteman, stadsfullm.

Övriga ledamöter

(utsedda av bolagsstämman).

Anderson, E. R., civilingenjör, verkst. dir.; **Jansson, A.**, handlande; **Richert, J. G.**, f. d. professor; **Sjögren, A. C. P.**, bruksdisponent. ord f.

Suppleanter: **Arnberg, K.**, lantbrukare; **Norström, C.**, advokat.

(Nytt val i maj.)

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Kleman, C. F., civilingenjör, stadsfullm.

Övriga revisorer

(utsedda av bolagsstämman).

Weman, K., verkstadsdirektör; **Upmark, J. A.**, godsägare.

Styrelsen för Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägsaktiebolag.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 26 febr. 1898 har Stockholms stad iklätt sig garanti för ett obligationslån å 5 milj. kr. åt Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägsaktiebolag, under villkor bl. a. att stadsfullmäktige, så länge garantien varade, skulle äga att tillsätta en styrelseledamot och en revisor för granskning av bolagets räkenskaper och förvaltning.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamot ägde rum den 2 april 1928 för tiden från 1928

års till 1931 års bolagsstämma samt av revisor den 27 jan. 1930.

Av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf.

Övriga ledamöter.

Beskow, E. A., statsråd (utsedd av kungl. maj:t); **Boman, G.**, grosshandlare, **Johansson, K.**, arbetsförmedlingsföreståndare, **Kamph, A. O. L.**, verkst. dir.; **Lindén, A. W.**, direktör, **Lundkvist, A. R.**, måleriföreståndare, **Murray, W.**, landshövding, ordf., **Sundström, A.**, bankdirektör, vice ordf., **Wallenberg, J.**, bankdirektör, **Öberg, T.**, drätselldirektör (utsedda av bolagsstämman).

Av stadsfullmäktige för granskning av 1929 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Pålsson, E. A. V., slöjdlärare, stadsfullm.

Övriga revisorer.

Åman, E. W., länsnotarie (utsedd av kungl. maj:t); **Hedberg, C.**, köpman, **Richnau, K.**, kamrerare, **Westho m., E. A.**, förman (utsedda av bolagsstämman).

**SE-
valda
led.
och
rev.**

Understödda institutioner.

Institutioner, vilka av staden understödjas.

Anm. I nedanstående förteckning äro bl. a. upptagna samtliga de anslag, vilka i 1930 års utgiftsstat äro uppförda under stättiteln »Stadens bidrag till främmande inrättningar», ävensom andra i utgiftsstaten uppförda specificerade anslag till främmande institutioner. Av stadsfullmäktige i början av år 1930 (t. o. m. den 1 april) beviljade dylika anslag hava även medtagits. Beträffande senare beviljade anslag för år 1930 hänvisas till stadsfullmäktiges protokoll och kommunalberättelsen för år 1930.

Beträffande vissa av Stockholms territoriella församlingar beviljade bidrag till enskilda institutioner se sid. 400.

Anstalter för undervisning och allmän kulturell verksamhet.

Allmänna läroverken.

Stadens bidrag år 1930: 949,840 kr. (jfr även nedan).

Bidrag till lärarnas vid allmänna läroverken avlöning jämlikt kungl. brev den 20 november 1816: 15,000 kr.

Hyresersättning till rektorer: 29,100 kr. Denna hyresersättning utgår med 3,700 kr. vid de högre allmänna läroverken och 3,450 kr. vid realskolorna; därest vederbörande rektor är mantalsskriven utom Stockholm, utgår ersättningen med respektive 1,700 och 1,600 kr.

Hyreshjälp till rektor vid Nya elementarskolan: 1,000 kr. Därest vederbörande är mantalsskriven utom Stockholm, utgår ersättningen med 700 kr.

Hyreshjälp till lektorer, adjunkter och ämneslärarinnor vid allmänna läroverken: 120,000 kr.

Hyreshjälp till ordinarie teckningslärare vid allmänna läroverken: 4,000 kr.

Hyreshjälp till ordinarie gymnastiklärare vid allmänna läroverken: 3,500 kr.

Hyreshjälp till ordinarie musiklärare vid allmänna läroverken: 1,800 kr.

Hyreshjälp till extra lärare och extra ordinarie lektorer vid allmänna läroverken: 25,000 kr.

Tillfällig hyreshjälp åt lärare vid allmänna läroverken: 39,000 kr.

Beräknad hyra för skollokalerna: 593,200 kr.

Läroverkskusens underhåll: 100,000 kr.

Inventariers inköp och underhåll: 18,000 kr.

Pensioner och understöd: 240 kr.

Ovan angivna anslagsposter, som sedan gammalt varit uppförda å drätselnämndens stat, hava fr. o. m. år 1930 överflyttats till folkskoledirektionens stat. I samband härmed bemyndigade stadsfullmäktige den 16 dec. 1929 direktionen att handhava de förvaltningsuppgifter, som sammanhånga med stadens alliganden i avseende å de allmänna läroverken.

I 1930 års stat har å fastighetsnämndens stat uppförts anslag å sammanlagt 1,300,000 kr., att utgå av lånemedel (därav 500,000 kr. inom linjen), till uppförande av ny läroverksbyggnad för Katarina realskola i kvarteret van der Huff.

Högre flickskolor.

Stadens bidrag år 1930: 102,000 kr. Andel i tillfällig löneförbättring åt lärarinnepersonalen: 105,000 kr. Bidrag till lönetillägg åt lärarinnepersonalen: 45,000 kr. Bidrag till pensionering av lärarinnepersonalen: 20,000 kr. Kommunal dyrtidshjälp m. m. åt lärarinnepersonalen för år 1930.¹⁾

Det förstnämnda bidraget är beviljat för år 1930 och utgår till Afzelii elementarskola för flickor, Ateneum för flickor, Brummerska skolan, Detthowska skolan, Kungsholms elementarskola för flickor, Kungsholms läroverk för flickor, Lyceum för flickor, Lychouska skolan, Margaretaskolan, Nya elementarskolan för flickor, Oskarsskolan, Anna Sandströms skola, Anna Schultheis' skola, Södermalms högre läroanstalt för flickor, Wallinska skolan samt Åhlinska skolan med enahanda belopp, som statsverket tillerkänner dessa skolor för samma tid, samt under villkor, att redogörelser för sålunda understödda skolors verksamhet under ifrågasvarande tid, avfattade enligt av kungl. maj:t meddelade föreskrifter, avlämnas till stadskollegiet samt att stadens bidrag skall utbetalas på samma tider som statens.

För år 1930 utgår vidare enligt stadsfullmäktiges beslut den 6 dec. 1920 och 20 dec. 1929, till verksamheten vid ovan nämnda högre flickskolor ett ytterligare kommunalt bidrag

¹⁾ Bidraget utgår ur ett anslag på 165,000 kr., som är gemensamt för högre flickskolor, samskolor, Stockholms samgymnasium, Beskowska skolan och Grevesmühliska samskolan (se nedan).

å 105,000 kr.¹⁾, motsvarande 20 % av det sammanlagda belopp, som, jämlikt kungl. kungörelsen den 22 juni 1920, skall av statsmedel utgå såsom tillfällig löneförbättring till lärarinnepersonalen vid ifrågakvarande skolor.

Anslaget till lönetillägg är beviljat för år 1930 och skall användas som bidrag till lönetillägg åt lärarinnor vid av kommunen understödda högre flickskolor; stadens bidrag utgår med hälften av det belopp, statsverket för samma ändamål tillerkänner dylik skola under samma tid, och utbetalas på samma tider som statens bidrag.

Anslaget till pensionering är likaledes beviljat för år 1930 och skall användas såsom bidrag till pensionering av lärarinnor vid av kommunen understödda högre flickskolor; sådant bidrag utgår enligt de grunder, som innefattas i kungl. kungörelsen den 23 dec. 1910 (med ändringar den 20 maj 1927) angående pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter, och utbetalas på samma tider som statens bidrag.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 17 okt. och 22 dec. 1921, 15 febr. och 15 dec. 1926 samt 20 dec. 1929 utgår för år 1930 till lärarinnorna i klasserna över de förberedande vid de ovan nämnda högre flickskolorna, samtidigt med utbetalningen av enligt kungl. kungörelsen den 29 juni 1921 av statsmedel utgående dyrtidstillägg, kommunal dyrtidshjälp till sådant belopp, att det kommunala tillägget tillhopa med det statliga uppgår till vad som skulle hava tillkommit vederbörande jämlikt ovannämnda kungl. kungörelse, för så vitt hänsyn icke toges till den däri gjorda inskränkningen, att dyrtidstillägg allenast utgår på $\frac{2}{3}$ av lön och tillfällig löneförbättring. Till lärarinnor i de förberedande klasserna vid ifrågakvarande flickskolor utgår av stadens medel en tillfällig löneförbättring för tiden $\frac{1}{1-30}$ 1930 med 300 kr. för helt år räknat²⁾, under förutsättning att vederbörande skolor till dessa lärarinnor utöver en grundlön av 1,200 kr. utbetalas dyrtidshjälp å nämnda grundlön, ökad med den av kommunala medel utgående tillfälliga löneförbättringen, enligt de grunder, som gälla för befattningshavare i statens tjänst. Till sådana lärarinnor i de förberedande klasserna, som förrättat undervisning under sammanlagt minst 10 timmar per vecka, utgår löneförbättring av kommunala medel per veckotimme med ett belopp, som motsvarar $\frac{1}{30}$ av den löneförbättring som av kommunala medel utgår till lärarinna med full tjänstgöring i de förberedande klasserna. I de fall, då lärarinna i de förberedande klasserna för erhållande av full tjänstgöring bestrider vissa

timmars undervisning å elementarskolestadiet, Understödda in-stitutioner. skall av det vederbörande lärarinna i de förberedande klasserna tillkommande kommunala bidraget innehållas så stort belopp, som motsvarar vad som för tjänstgöringen i klasserna över de förberedande av allmänna medel utgår tillfällig löneförbättring med undantag för vad av sådana medel utgår för de timmar, varmed lärarinnans hela tjänstgöring vid skolan överskjuter det för full tjänstgöring beräknade maximiantalet, 26 veckotimmar.

Högre goss- och samskolor.

Kommunal dyrtidshjälp m. m. åt lärarinnepersonalen för år 1930¹⁾.

Dyrtidshjälpen utgår enligt stadsfullmäktiges beslut den 17 okt. och 22 dec. 1921, 15 febr. och 15 dec. 1926 samt 20 dec. 1929 till lärarinnorna vid följande statsunderstödda högre goss- och samskolor, nämligen Beskowska skolan, Sofi Almqvists samskola, Palmgrenska samskolan, Whitlockska samskolan och Stockholms samgymnasium samt efter samma grunder, som gälla för högre flickskolor (se ovan).

Grevesmühliska samskolan.

(Jfr sid. 314.)

Stadens bidrag år 1930: högst 19,800 kr.; dessutom extra bidrag c:a 4,000 kr. (jfr not¹⁾ å föregående spalt). Kommunal dyrtidshjälp åt lärarinnepersonalen för år 1930¹⁾.

Denna skola grundades år 1812 och verkade under större delen av 1800-talet som vanlig folkskola, avsedd för obemedlade barn från Jakobs och Johannes församlingar. Då folkskoleväsendet i staden nått en högre utveckling, omorganiserades skolan till en tvåårig, på folkskolans 7:e klass byggd fortsättningsskola, som 1905 ombildades till 3-klassig realskola. Skolans rektor erhöll 1908 rätt att anställa realskoleexamen med skolans egna lärjungar och dit hänvisade privatister. År 1910 utvidgades skolan med en fjärde klass med anknytning till folkskolans sjätte klass. Antalet elever utgjorde höstterminen 1929 200. Skolans lokaler äro fördelade på två håll, Brunnsgatan 13 och Malmsskillnadsgatan 56-58; rektors-expeditionen är förlagd till Brunnsgatan 21 B.

Stadens ordinarie bidrag utgår dels med högst 15,000 kr. att användas till stadgad terminsavgift för varje elev från huvudstadens församlingar — utom Jakobs och Johannes, som förfoga över särskilda donationsfonder — åt vilken beredes friplats vid skolan, dels med enahanda belopp, som av statsverket för året beviljats till skolans

¹⁾ Ur detta anslag utgår även bidrag för samma ändamål (med c:a 4,000 kr.) till Grevesmühliska samskolan (se nedan).

²⁾ Enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 dec. 1926 skall stadens bidrag till löneförbättring åt lärarinnor i de förberedande klasserna vid högre flickskolor m. fl. undervisningsanstalter fr. o. m. den 1 juli 1930 helt upphöra.

¹⁾ Bidraget utgår nr ett anslag på 165,000 kr., som är gemensamt för högre flickskolor, samskolor, Stockholms samgymnasium, Beskowska skolan och Grevesmühliska samskolan (se ovan).

Under- allmänna verksamhet, dock högst 4,800 kr.,
stödda under villkor att sistnämnda belopp skall ut-
in- betalas å samma tider som statens motsvarande
stitu- bidrag samt att skolan skall vara underkastad
tioner. den kontroll, folkskoledirektionen bestämmer.

Vidare utgår för år 1930, enligt stadsfullmäktiges beslut den 6 dec. 1920 och 20 dec. 1929, till skolan i dess egenskap av enskild mellanskola ett ytterligare kommunalt bidrag (beräknat till ca 4,000 kr.), motsvarande 20 % av det belopp, som av statsmedel skall utgå såsom tillfällig löneförbättring till lärarinnepersonalen vid skolan (jfr ovan under Högre flickskolor).

Slutligen utgår jämväl till lärarinnepersonalen vid Grevesmühliska samskolan (enligt stadsfullmäktiges beslut den 17 okt. och 22 dec. 1921, 15 febr. och 15 dec. 1926 samt 20 dec. 1929) kommunal dyrtidshjälp för år 1930 efter enahanda grunder, som gälla beträffande högre flickskolor (se ovan), dock med den begränsningen, att dyrtidshjälpen skall utgå med endast $\frac{1}{5}$ av det belopp, som skulle hava tillkommit vederbörande vid tillämpning av dessa grunder.

Skolan åtnjuter statsbidrag som enskild mellanskola enligt 1918 års lagstiftning.

Första dövtumskoldistriktet.

Stadens bidrag år 1930: 68,228 kr.

Lagen den 31 maj 1889 ang. dövtumundervisningen (med ändringar den 14 juni 1918, 15 juni 1923 och 28 sept. 1928) indelar riket för dövtumundervisning i sju distrikt, det första omfattande bl. a. Stockholm (jfr sid. 314). § 34 i nämnda lag stadgar, att utgifterna för undervisning, lärares avlöning, lärjungarnas underhåll, anskaffande av erforderliga lokaler för skolan, skolmöbler, undervisningsmateriel och vad i övrigt för skolan erfordras skola bestridas av skoldistriktet. Stadens bidrag utgår för år 1930 efter 14,39 öre per invånare. Från föräldrar, som icke äro medellösa, äger staden rätt att uppbära ersättning, beräknad efter 150 kr. per barn och år.

Första distriktets skola är belägen vid Manilla å Djurgården. Manilla dövtumskola leder sitt ursprung från allmänna institutet för dövtumma och blindas, som inrättades år 1809 och 1812 förlades till Manilla. Den nuvarande huvudbyggnaden uppfördes år 1864. Sedan år 1879, då avdelningen för blindas utskildes från institutet, har detsamma uteslutande varit avsett för dövtumma. År 1894 omorganiserades dövtumminstitutet, som dittills mottagit dövtumma från hela landet, i enlighet med 1889 års lagstiftning till dövtumskola för första skoldistriktet. Skolan är skyldig att bereda plats för samtliga dövtumma skolbarn från första distriktet. F. n. finnas därstädes 125 elever. Statsbidrag utgår med 250 kr. per år för varje elev, som åtnjuter underhåll vid skolan. För annan elev utgår statsbidraget med 125 kr. per år.

Blinda barns underhåll och uppfostran.

Stadens bidrag år 1930: 5,000 kr.

Enligt lagen den 29 maj 1896 ang. blindundervisningen (med ändringar den 14 juni 1918 och 22 juni 1920) åligger det staden att för varje blint barn, som på grund av lagens bestämmelser är intaget i på statens bekostnad upprättad läroanstalt för blindas, erlagga en årlig avgift av 400 kr. Till denna avgift äger staden att av resp. föräldrar och målsmän uttaga bidrag med belopp, som av stadsfullmäktige bestämmes. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 18 dec. 1922 skall sistnämnda bidrag utgå med ett belopp av 160 kr. per barn och år.

Stockholms högskola.

(Jfr sid. 309.)

Stadens bidrag år 1930: till en stats- och rättsvetenskaplig avdelning: högst 35,000 kr. (se villkoren nedan); till avlöning åt professorerna vid Stockholms högskola: 75,050 kr.; till dyrtidstillägg åt högskolans professorer: 32,490 kr.; till avlöande av laboratorer vid högskolan: 14,000 kr.; till upprätthållande av en personlig professur i historia: 13,850 kr.; till vissa utgifter för högskolans lokaler i nybyggnaden Norrtullsgatan 2: 25,000 kr. (Ang. tomtupplåtelser för högskolan se sid. 372.)

Stadens bidrag till meteorologiska stationer år 1930: 4,400 kr. (jfr nedan).

För upprättande i Stockholm av en högskola bildades 1869 Högskoleföreningen. Sedan föreningen mottagit en del donationer, antog den år 1877 stadgar för skolan, varefter föreläsningar började hållas år 1878. Understöd av staden erhöles 1879. Höstterminen 1881 inskrevos de första lärjungarna. Kungl. maj:t fastställde den 20 november 1903 grundstadgar för högskolan samt gav densamma examensrätt den 11 mars 1904 (för filosofiska examina) samt den 28 september 1907 (för juridiska examina). Högskolan är inrymd i egna byggnader, Drottninggatan 116 och 118 samt Norrtullsgatan 2. Antalet studerande vid högskolan utgjorde höstterminen 1929 1,255.

Stadens bidrag till en stats- och rättsvetenskaplig avdelning vid Stockholms högskola utgår enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 dec. 1924 under tioårsperioden 1925—1934 med det belopp, som, efter det för ändamålet i första hand använts avkomsten av högskolans egna, för en sådan avdelning särskilt donerade medel samt inflytande terminsavgifter, därutöver erfordras för avdelningens vidmakthållande, dock högst 35,000 kr. årligen, under villkor: att till högskolan kvartalsvis utbetalas en fjärdedel av stadens bidrag, sådant detsamma beräknats i ett

av högskolans styrelse för varje år uppgjort och av drätselnämnden granskat statförslag; att med avseende å beräklandet av högskolans egna inkomster för den stats- och rättsvetenskapliga fakulteten skall iakttagas, att, därest högskolan erhåller donationer utan särskilt angivet ändamål, det skall tillkomma stadsfullmäktige att efter förslag av högskolans styrelse för varje fall bestämma, huruvida och i vilken omfattning sådana donationer skola avses för nyssnämnda avdelning; att, därest vid avslutandet av högskolans böcker visat sig, att högskolan i bidrag till den stats- och rättsvetenskapliga avdelningen av staden uppburit för något år mera, än som för årets utgifter behövs utöver det, som kunnat bestridas med högskolans egna, för ändamålet disponibla inkomster av räntor och influtna terminsavgifter för samma år, detta belopp skall till drätselnämnden redovisas, dock att därest brist något år under tioårsperioden uppkommer å avdelningens av drätselnämnden vederbörligen godkända stat, till täckande av denna brist må tagas i anspråk de under samma tioårsperiod redovisade överskott, samt att, ehuru anslaget beviljas f. n. allenast för åren 1925—1934, dock den del av anslaget, som tagits i anspråk såsom bidrag till någon under sagda tid av högskolans styrelse utnämnd professors avlöning och pensionering, får, i den mån högskolans egna för ändamålet tillgängliga inkomster icke förslå, av högskolan uppbäras för denne lärare personligen, så länge han på grund av sin berörda anställning är berättigad till lön eller pension från högskolan.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 20 dec. 1929 utgår vidare av kommunala medel för år 1930, utöver vad högskolan av egna medel kan disponera här för, dels ett bidrag av 75,050 kr. för beredande åt högskolans professorer av avlöningsförmåner i huvudsak motsvarande dem, som tillkomma professorer vid statsuniversiteten, dels ett bidrag av 32,490 kr. för beredande åt högskolans professorer av dyrtidstillägg efter enhanda grunder, som äro eller kunna bliva fastställda i sådant avseende för motsvarande befattningshavare vid statsuniversiteten, dels ock ett bidrag av 14,000 kr. till avlöande av fyra laboratorbefattningar vid högskolan.

Den 15 dec. 1924 beslöt stadsfullmäktige därjämte utfasta sig att för tioårsperioden 1925—1934 bevilja högskolan ett bidrag å 25,000 kr. om året till täckande av de årliga merutgifter för högskolan, som beräknades bliva en följd av inflyttningen i den nya byggnaden i kvarteret Bergsmannen större (Norrtullsgatan 2), att utgå från och med det år, under vilket högskolans stats- och rättsvetenskapliga samt humanistiska avdelningar inflyttat i densamma. Byggnaden togs i bruk i början av november 1926.

På hemställan av borgarrådet för undervisningsärenden beslöt stadsfullmäktige den 29 okt. 1928 på vissa villkor (se Utl. 1928: nr 338) åtaga sig att bestrida kostnaderna för upprättande vid Stockholms högskola av en per-

sonlig professur i historia, med särskild uppgift för innehavaren att i sin vetenskapliga forskning, författareverksamhet och undervisning ägna uppmärksamhet åt studiet av Stockholms stads historia. För ändamålet har för år 1930 anvisats dels 13,350 kr. till avlöning och dyrtidstillägg åt innehavaren av ifrågavarande professur, dels ock 500 kr. till institutionsbibliotek i anslutning till professuren. — Till innehavare av professuren fr. o. m. år 1929 har enligt av Stockholms högskolas styrelse fattat och av kungl. maj:t stadfäst beslut kallats fil. dr N. Ahnlund.

Till meteorologiska stationer med självregistrerande instrument: anslag för år 1930 4,400 kr. De av Stockholms högskola upprättade meteorologiska stationerna äro f. n. tre till antalet och belägna i Vanadislunden, vid Slussen och vid Skanstull.

Anslag för ifrågavarande ändamål har sedan år 1907 ställts till högskolans förfogande under villkor, att högskolans styrelse drager försorg om inköp av nödiga instrument och dessas uppsättning samt enligt gjort uttalande åtager sig: a) anställande av en vetenskapligt utbildad föreståndare med uppdrag att verkställa detaljanordningarna vid stationernas inrättande, att instruera erforderliga biträden och slutligen att, sedan stationerna äro färdiga, övervaka desamma, så att instrumenten nöjaktigt injusteras och därefter korrekt skötas så, att fullgoda och oavbrutna observationsserier erhållas; b) mottagande och förvaring av observationsmateriale; och c) tillhandahållande av detta observationsmaterial åt stadens tjänstemän och f. ö. kompetenta personer, som önska taga del därav.

Institutet för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning i Stockholm.

(Jfr sid. 310.)

*Stadens bidrag år 1930: 13,000 kr.
Till stipendier åt befattningshavare i stadens tjänst för studier vid institutet: 3,500 kr.*

På grund av det alltmer framträdande behovet av en läroanstalt för fackmässig utbildning å det socialpolitiska och det kommunala livets områden, där ordnade utbildningsmöjligheter förut saknats, samt för främjande av systematisk vetenskaplig verksamhet inom dessa områden, tog centralförbundet för socialt arbete (se sid. 349) år 1920 initiativ till inrättande av ett socialpolitiskt och kommunalt institut i Stockholm. Stockholms stadsfullmäktige beslöt den 18 okt. 1920 understödja institutets igångsättande och verksamhet (se nedan) samt anvisade lokaler för detsamma (Myntgatan 4). Sedan kungl. maj:t den 3 dec. 1920 fastställt institutets grundstadgar, kunde verksamheten börja i januari 1921.

Under-Nya grundstadgar fastställdes av kungl. maj:t den 13 okt. 1922. År 1927 har institutet inflyttat i nya lokaler, Norrtullsgatan 8 B, 1 tr. Undervisningen vid institutet är av högskolenatur samt består av föreläsningar och seminarier. Arbetet är uppdelat på tre linjer, en socialpolitisk, en kommunal och en samhällsvetenskaplig. Utbildningstiden är å den förstnämnda linjen minst 1½ läsår eller fyra terminer och å övriga linjer minst 1 läsår eller tre terminer. Dessutom finnes en avdelning för praktiskt socialt arbete, vilken kan genomgå i samband med den socialpolitiska linjen. Inom var och en av dessa linjer kan examen avläggas. För inträde som elev äro inga särskilda kvalifikationsvillkor stulerade utöver den allmänna mognad, som erfordras för att tillgodogöra sig undervisningen vid institutet. Elevavgiften utgår f. n. med 100 kr. per termin. Elevantalet uppigg vinterterminen 1930 till 81. Institutets lärarkår består dels av vetenskapligt kvalificerade lärarkrafter från universitet och högskolor, dels ock av teoretiskt kompetenta, praktiskt erfarna personer inom den socialpolitiska och kommunala förvaltningens skilda områden. Till institutets förfogande står det av centralförbundet för socialt arbete upprättade biblioteket (se sid. 349).

Stadens anslag för år 1930 utgår med 13,000 kr. såsom bidrag till kostnaderna för uppehållande av institutets verksamhet. Dessutom har staden anslagit 3,500 kr. till stipendier åt befattningshavare i stadens tjänst för studier vid institutet. Fördelningen av dessa stipendier handhaves av stadskollegiet.

Förutom från Stockholms stad åtnjuta institutet understöd jämväl från andra städer samt från enskilda institutioner.

Tekniska skolan.

(Jfr sid. 315.)

Stadens bidrag år 1930: 7,500 kr.; tillfälligt bidrag till löneförbättring m. m.: 33,000 kr.; bidrag till vikariätersättningar vid sjukdom 200 kr.; bidrag till dyrtidshjälp: 30,000 kr. (jfr nedan).

Tekniska skolan leder sitt ursprung från en år 1844 inrättad enskild söndagsritskola för hantverkare, vilken året därefter övertogs av den för ändamålet särskilt stiftade svenska slöjdföreningen. Åren 1878—79 undergick skolan en genomgripande ombildning, varigenom dess verksamhet begränsades till den rent tekniska undervisningens område; samtidigt fick skolan sitt nuvarande namn. F. n. omfattar tekniska skolan en teknisk afton- och söndagsskola, en teknisk skola för kvinnliga lärjungar, en högre konstindustriell och en byggnadsyrkesskola samt en maskinyrkesskola. Sedan 1863—1864 års riksdag upplåtit fri tomt och såväl staten som staden lämnat byggnadsbidrag, uppfördes för skolans räkning en byggnad, Mästersamuelsgatan 44,

varest skolan ännu är inrymd. Antalet elever utgör vårterminen 1930 1,207.

En omorganisation av tekniska skolan är avsedd att äga rum under den närmaste tiden. Enligt förslaget skola byggnadsyrkes- och maskinyrkesskolorna utbyttas och ombildas till en självständig läroanstalt av statlig karaktär. Staden har åtagit sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler åt denna anstalt. (Jfr även av stadskollegiet igångsatt utredning rörande den lägre tekniska undervisningens ordnande; sid. 294.)

Det ovannämnda bidraget å 7,500 kr. utgår tills vidare, dock endast så länge statens årsanslag till skolan utgår med minst det nuvarande beloppet. Det tillfälliga anslaget, som är avsett att utgå till uppehållande av skolans verksamhet och till provisorisk lönerreglering m. m., motsvaras av statsanslag till enahanda belopp och ändamål (jfr nedan).

Stadsfullmäktige förklarade den 30 okt. 1916 sig villiga att med halva beloppet bidraga till täckande av kostnader för vissa vikariätersättningar vid tekniska skolan, under förutsättning att motsvarande belopp tillsköttes av statsverket. Kungl. maj:t lämnade sitt bifall härtill den 22 dec. 1916. För ändamålet har i stadens stat för år 1930 uppförts ett rörligt anslag på 200 kr.

Den 22 dec. 1921 beslöt stadsfullmäktige att med halva kostnaden bidraga till beredande åt befattningshavare vid tekniska skolan av dyrtidshjälp enligt de grunder, som i sådant avseende gälla för statens befattningshavare. För ändamålet har för år 1930 anvisats 30,000 kr.

För senare halvåret 1930 avsedda tillfälliga anslag till uppehållande av skolans verksamhet och till dyrtidshjälp, sammanlagt 25,500 kr., skola utgå allenast om och i den mån stadsfullmäktige härom sedermera fatta beslut.

Beträffande samtliga ovan nämnda anslag gäller det förbehållet, att, därest den planerade omorganisationen av tekniska skolan kommer att träda i kraft under år 1930, anslagen skola utgå allenast för den tid, skolans verksamhet bedrivits i dess nuvarande organisationsform.

För budgetåret 1929/1930 åtnjuta skolan statsbidrag med 131,575 kr. (dessutom anslag till dyrtidstillägg).

Stockholms borgarskola.

(Jfr sid. 316.)

Stadens bidrag år 1930: 102,700 kr. (ang. tomtupplåtelse se sid. 372).

Stockholms borgarskola grundades år 1836 av sällskapet Redliga förbundet. Sedan denna förening år 1841 blivit upplöst, övertogs skolan av det år 1842 stiftade sällskapet till befrämjande av Stockholms borgarskola. År 1882 erhöi borgarskolan för första gången kommunalt anslag. I samband härmed omlades undervisningen efter en ny och utvidgad plan, varvid

främmande språk och handelsämnen erhöles en dominerande ställning. Föreläsningstinstitutets tillvaro dateras sig även från denna tid. Fr. o. m. den 1 juli 1924 övertogs borgarskolans handelslinje av staden och förlades under lärings- och yrkesskolestyrelsens förvaltning (jfr sid. 208 och 211).

Borgarskolans ändamål och verkningsätt äro folkhögskolans, dock lämpade efter huvudstadens förhållanden och avseende såväl teoretiskt som praktiskt bildningsarbete. Skolan avser främst att bereda tillfälle till fortsatt utbildning dels för i arbete anställda personer (aftonkurserna), dels för ungdom, som avslutat sina studier vid allmänna undervisningsanstalter men ännu ej erhållit någon anställning (förmiddagskurserna). Undervisningen är fördelad på tre linjer: språklinjen, folkhögskolelinjen och föreläsninglinjen.

Skolans expedition är belägen Brunnsgatan 13, och i övrigt bedrives undervisningen i olika förhyrda lokaler, spridda över staden. Antalet inskrivna elever utgör vårterminen 1930 2,100. Föreläsningar, konserter och kinematografiska föreställningar med inledningsföredrag hållas i Minervasalen, Malmkillnadsgratan 58 B, Viktoriasalen, Tunnelgatan 19, karolinska institutets fysiologiska institution, Hantverkaregatan 3, etnografiska museets utställningslokal, Västra trädgårdsgatan 10, och konserthuset.

Stadsfullmäktige beslöto den 19 febr. 1923 tilldela borgarskolan den tillgängliga avkastningen (600,000 kr.) av Forsgrénka fonden (jfr ovan sid. 81) som bidrag till uppförande av en skolbyggnad å av staden upplåten tomt. Sedan av kungl. majt till byggnadens uppförande av lotterimedel anvisats 200,000 kr., under förutsättning att minst lika stort belopp tillsköttes från annat håll, beslöto stadsfullmäktige den 29 okt. 1928 lämna borgarskolan ett ytterligare bidrag av 200,000 kr. för ändamålet. Vid samma tillfälle beslöto stadsfullmäktige att för skolbyggnaden utan ersättning upplåta tomt i kv. Träskfloden vid Jarlplan (jfr sid. 372), ävensom att, för så vitt byggnaden i fullbordat skick med full åganderätt komme att överlämnas till Stockholms stad, förklara sig villiga å övertaga ansvaret och kostnaden för byggnadens framtida underhåll och vård. Utarbetandet av det slutgiltiga byggnadsförslaget och ombesörjandet av byggnadens uppförande har anförtrots å en av borgarskolans styrelse och stadskollegiet utsedd kommitté. Å byggnadsmedlen eventuellt uppkommande överskott skall inbetalas till stadskassan och av staden förvaltas för att efter stadsfullmäktiges medgivande användas för tillgodo-seende av framtida behov av ytterligare eller ökade lokaler för borgarskolan.

Stadens bidrag för år 1930 utgår med 102,000 kr. till täckande av utgifter för borgarskolans verksamhet, under villkor dels att avgifterna vid språklinjen bestämmas till 100 kr. per läsår för de tre lägre klasserna och 125 kr. per läsår för de

högare klasserna, dels att dyrtidstillägg å vissa befattningshavare och pensionärer ävensom särskild ersättning till skolans rektor för avstädda löneför-måner å innehavd statstjänst må utgå endast om och i den mån tjänstenämnden så kan finna skäligt, dels ock att, därest överskott å borgarskolans verksamhet något år skulle uppkomma, detsamma skall tagas i beräkning vid närmast efter räkenskapernas granskning följande framställning om kommunalt anslag för nästkommande år.

För år 1930 finnes därjämte anvisat ett särskilt anslag å 700 kr., att efter drätsel-nämndens prövning användas till bestridande av ökad kostnad för eventuellt förhyrande av ny expediti-ionslokal för skolan fr. o. m. den 1 okt. 1930.

Borgarskolans åtsjuter statsbidrag för sin föreläsningsverksamhet (kursföreläsningarna) och för skolans kinematografiska föreställningar med inledningsföredrag.

Studiestipendier.

(Jfr sid. 182.)

Stadens anslag år 1930: 25,000 kr.

I anledning av inom fullmäktige väckt motion beslöto stadsfullmäktige den 18 jan. 1926 anvisa medel att i enlighet med vid samma tillfälle godkänt »reglemente för Stockholms stads studiestipendier» av folkskoledirektionen användas till beredande av studiestipendier åt synnerligen begåvade, mindre bemedlade ynglingar och flickor, som åro mantalsskrivna i Stockholm och antingen äro lärjungar vid offentlig läroanstalt eller avse att vid sådan läroanstalt vinna inträde. Stipendierna utdelas av folkskoledirektionen, som för uppgörande av förslag till tillsättande av stipendiat utsett en särskild kommitté (se sid. 183).

Antalet stipendiat utgör för läsåret 1929—1930 48, varav 19 nya för året och 29 förut antagna, vilka erhållit stipendier för fortsatt utbildning.

Folkhögskolor.

Stadens anslag år 1930 (till stipendier): 3,000 kr.

På därom gjord hemställan beslöto stadsfullmäktige den 28 maj 1923 ställa medel till folkskoledirektionens förfogande, att av direktionen användas till beviljande av stipendier åt i Stockholm mantalsskrivna elever vid folkhögskolor. Fr. o. m. år 1925 har anslag för ändamålet beviljats varje år. Stipendierna utgå till elever, som bevista statsunderstödda kurser vid folkhögskolor, med 100 kr. åt obemedlad och 50 kr. åt mindre bemedlad elev vid huvudkurs (5½ månader) och med motsvarande mindre belopp vid andra kurser.

Elever vid folkhögskolor kunna jämväl erhålla stipendier av statsmedel. Dessa utgå f. n. med

Under-lägst 15 kr. och högst 45 kr. i månaden. Ele-
stödder vid Birkagårdens folkhögskola (se nedan)
in-kunna därjämte erhålla bidrag från denna sko-
stitu-las stipendiefond.
tioner.

Birkagårdens folkhögskola.

Stadens bidrag år 1930: 12,000 kr.

Skolan, som skiljer sig från de vanliga folkhögskolorna däriigenom, att den ej är förbunden med internat, började sin verksamhet år 1916. Den kom ursprungligen till stånd för att gagna de arbetare i Stockholm, vilka på grund av anställning i s. k. säsongsyrken under flera månader av vintern måste gå utan sysselsättning. Redan förut hade i Birkagården samlats ett avsevärt antal arbetare — män och kvinnor — i studiecirklar. Denna verksamhet har anslutits till folkhögskolan, som alltså består av två avdelningar: dagsskolan (med ettårig kurs) och aftonskolan. Genom samarbetet mellan de båda avdelningarna söker skolan göra det möjligt även för personer, som ej äro i tillfälle att under en längre tid helt ägna sig åt studier, att samtidigt med utövandet av sitt yrke förskaffa sig en bildning, motsvarande den, som kan erhållas vid en verklig folkhögskola. Skolan är belägen Karlbergsvägen 86 A och B. Fr. o. m. år 1926 har skolan även anordnat en med semestervistelse kombinerad sommarkurs för kvinnliga arbeterskor, förlagd till Marholmen i närheten av Norrtälje.

Folkhögskolan är en gren av Birkagårdens sociala verksamhet, som omfattar en mångfald arbetsgrenar. Sedan våren 1917 upprätthålles skolan av stiftelsen Birkagården och arbetarnes bildningsförbunds Stockholmsavdelning (se sid. 341), vilka båda organisationer tillsammans utse skolans styrelse.

Vid vårterminens början 1930 räknade dagsskolan 35 elever och aftonskolan omkring 275, fördelade i ämnesgrupper med omkring 20 elever i varje grupp.

Stadens bidrag utgår under villkor, att folkhögskolan skall vara underkastad den kontroll, som folkskoledirektionen må äga att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, redovisning samt berättelse över folkhögskolans verksamhet avlämnas till folkskoledirektionen.

Beträffande Birkagårdens verksamhet bland barn se sid. 362.

Svenska föreningen för dövas väl.

(Jfr sid. 353.)

Stadens bidrag år 1930 (till föreningens skola för döva småbarn): 4,500 kr.

Svenska föreningen för dövas väl, som bildades år 1921, har till ändamål att på olika sätt minska de lomhörda och dövas svårigheter och göra dem

så vitt möjligt oberoende av sin nedsatta hörsel.

I syfte att bereda döva barn under skolåldern den särskilda handledning, varav de för sin uppföstran äro i behov, har föreningen fr. o. m. hösten 1925 i Stockholm inrättat en skola för döva småbarn. (För hörselsvaga barn i skolåldern finnas sedan en del år tillbaka vid staden folkskolor särskilda klassavdelningar; jfr sid. 192.)

Skolan för döva småbarn har numera 2 klasser med ca 15 elever i åldern 4—8 år. Alla eleverna erhålla artikulationsundervisning m. m., varjämte de äldre få lära sig läsa och skriva. Undervisningen, pågår dagligen 4 timmar. Från skolan avgå de lomhörda barnen till folkskolans klasser för hörselsvaga och de dövstumma barnen till dövstumskola. Skolans adress är Östermalmsgatan 62.

Stadens bidrag utgår under villkor, att skolan ställes under av folkskoledirektionen anordnad inspektion samt att, sedan verksamheten för året avslutats, redovisning och berättelse över densamma avlämnas till folkskoledirektionen.

Skolan åtnjuter även statsanslag (med 50 kr. per år för varje i skolan inskrivet barn) samt anslag från första dövstumskoldistriktet.

Beträffande stadens bidrag till den svenska föreningen för dövas väl upprättade »Dövas väls lappcentral och syateljé» se sid. 353.

Stockholms enskilda hantverkskola.

Stadens bidrag år 1930: 5,500 kr.

Denna skola, före år 1920 benämnd Stockholms norra yrkesskola, är tillkommen på enskilt initiativ medelst på privat väg hopsamlade medel och med understöd av Johannes församling. Undervisning lämnas i skrädderi och snickeri åt 21 å 25 elever samtidigt. Kursen är treårig och garanteras de elever, som därav anses förtjänta, efter kursens avslutande platser som avlönade läringar hos mästare i huvudstaden. Obemedlade elever med goda vitsord erhålla bidrag till kost och beklädnad. I kursen ingår även teoretisk undervisning i räkning, ritning, bokhålleri, maskinlära, materiallära, uppsatsskrivning och affärs-korrespondens vid stadens lärings- och yrkesskolor. Skolans snickeriavdelning är belägen Döbelngatan 38 och dess skrädderiavdelning Kammakaregatan 19.

Stadens bidrag utgår med avdrag för vad som kan komma skolan till godo från fattigvårdsnämnden samt under villkor, att elevernas antal uppgår till minst 21, att lärjungar, som vid skolan inskrivas, bevista stadens läringskola i resp. yrke samt att skolan ställes under inspektion av lärings- och yrkesskoledirektionen. Skolan åtnjuter även statsbidrag (10,000 kr.) samt understöd från Johannes församling (för år 1930 2,500 kr.).

Skolan för bokhantverk.

Stadens bidrag år 1930: 5,000 kr.

Skolan, ursprungligen benämnd yrkesskolan för bokhantverk, började sin verksamhet år 1903 med en heldagskurs. Den teoretiska undervisningen var förlagd till tekniska skolan t. o. m. år 1906. År 1907 omorganiserades skolan och omfattade därefter t. o. m. vårterminen 1913 två-åriga aftonkurser. Fr. o. m. höstterminen 1913 äro även heldagskurser anordnade. Skolan står sedan år 1920 under skolöverstyrelsens överinseende och åtnjuter statsbidrag för sin verksamhet. Samma år ändrades skolans namn till »Skolan för bokhantverk». Undervisning meddelas i skolans lokaler, Herkulesgatan 24, åt ett hundratal elever årligen.

Stadens bidrag utgår under förutsättning, att skolan för bokhantverk anordnas dels i heldagskurser och dels i aftonkurser, de förra omfattande tre år med undervisning en hel dag i veckan, de senare två år, ävensom att den teoretiska undervisningen i heldagskursen anordnas efter huvudsakligen samma plan, som tillämpas för stadens skolor med motsvarande uppgift, samt i övrigt under villkor, att på enskild väg bidrag anskaffas till minst samma belopp som stadens och att i annat fall stadens bidrag bortfaller eller minskas till samma belopp, som de på enskild väg anskaffade; att skolans styrelse till lärlings- och yrkesskolestyrelsen avger redovisning för skolans medel, samt att styrelsen må äga tillsätta en inspektör över skolan, vilken skall avlämna till stadsfullmäktige ställd rapport.

Skolan åtnjuter, förutom statsbidrag även årliga understöd från stadens boktryckare och svenska boktryckareföreningen samt från svenska typografförbundet.

Stockholms frisörskola.

Stadens bidrag år 1930: 7,300 kr.

Denna skola inrättades år 1899 med uppgift att utbilda hos frisörmästareföreningens medlemmar anställda elever i rent fackliga ämnen. I undervisningen, som omfattar utbildning i såväl herr- som damfrisörkyrken, deltaga f. n. omkring 80 lärlingar samt i en särskild yrkeskolavdelning 35 mästare och biträden. Skolans praktiska undervisning är förlagd till Rosenlunds älderdoms hem och Fatburgsgatan 12. Skolans adress är Brunkebergsgatan 3.

Stadens bidrag utgår under villkor, att undervisningen anordnas i huvudsak efter en av lärlings- och yrkesskolestyrelsen godkänd plan (innebärande bl. a. att undervisningen utsträcker att omfatta även bokliga kunskaper), att skolan hålles öppen för lärlingar även hos mästare, som icke tillhöra frisörmästareföreningen, att antalet elever utgör minst 20, att på annan väg anskaffas medel till minst samma belopp som stadens bidrag, samt att skolan underkastas den

kontroll, lärlings- och yrkesskolestyrelsen anser lämplig, varjämte årlig redogörelse för verksamheten skall tillställas styrelsen.

Skolan åtnjuter även bidrag av staten (10,500 kr.) och av enskilda.

Stockholms konditorskola.

Stadens bidrag år 1930: 800 kr. (jfr dock nedan).

Skolan, som är upprättad av Stockholms konditorförening, har till ändamål att åt manliga elever, som fyllt 16 år och varit anställda minst $1\frac{1}{2}$ å 2 år hos konditormästare, företrädesvis hos sådana som tillhöra konditorföreningen, meddela undervisning i det praktiska arbetet inom den dekorativa och konstnärliga grenen av yrket. Skolan började sin verksamhet i januari 1925 och består av en tvåårig kurs med grundläggande utbildning samt (under förutsättning av tillräcklig anslutning) en ettårig frivillig påbyggnadskurs. Undervisningen, som pågår under månaderna januari—april och september—november, är förlagd till eftermiddagarna. Skolans lokaler äro inrymda i hantverksinstitutet, Nytorpgsgatan 17, 4 tr. Skolans postadress är: skolföreståndaren, konditor S. I. Textorius, Södermannagatan 24, uppg. A, 2 tr.

Skolans undervisning har på grund av särskilda orsaker inställts under år 1930. Stadens bidrag utgår därför icke för innevarande år.

Johanna Brunssons vävskola.

Stadens bidrag år 1930: högst 3,000 kr.

Johanna Brunssons vävskola, som år 1873 grundades i Dalsland och år 1899 överflyttades till Stockholm, har till huvudsyfte att utbilda vävnadslärarinnor och yrkesutövare. I skolans uppgift ingår därjämte att meddela undervisning åt ungdom å lärlings- och yrkesskolestadiet. Verksamheten omfattar dels praktisk undervisning i form av lärlings- och yrkeskurser av 13 veckors längd med 7 timmars daglig undervisning ävensom kortare kurser i hemvävning, dels ock teoretiska vävkurser, mönsterritningskurser, växtfärgningskurser och föreläsningskurser. Antalet inskrivna elever utgjorde under år 1929 176 samt antalet till början av vårterminen 1930 anmälda elever 88. Skolans adress är Kungsgatan 70, 2 tr.

Med hänsyn till att motsvarande undervisning icke förekommer vid stadens anstalter för yrkesundervisning, har skolan fr. o. m. år 1926 erhållit kommunalt bidrag till sin verksamhet. Bidraget, högst 3,000 kr., utgår för varje i Stockholm mantalsskriven elev, med 100 kr. för den som genomgått lärlings- eller yrkeskurs (13 veckor), med 50 kr. för den som genomgått 8 veckors ämneskurs i vävnad, med 25 kr. för den som genomgått dylik kurs i 4 veckor, med 60 kr. för den som genomgått 8 veckors hemvävnadskurs, med 30 kr. för den som genom-

**Under-
stödda
in-
stitu-
tioner.**

Understödda in-stitutioner. Skolan gått dylik kurs i 4 veckor samt med 80 kr. för den som genomgått 10 veckors teoretisk väv-kurs. För stadens bidrag gäller som villkor, att skolan underkastar sig den kontroll, som lær-lings- och yrkesskolestyrelsen finner lämplig. Skolan åtnjuter jämväl statsbidrag (19,500 kr.).

Fredrika-Bremer-förbundets kvinnliga högre yrkesskola.

Stadens bidrag år 1930: 5,000 kr. (jfr även sid. 340).

Detta förbund, som stiftades år 1884, vill samla svenska kvinnor till gemensamt samhälls-arbete, befordra deras duglighet och känsla av ansvar såsom medborgare, uppfostrare och arbetare inom olika områden samt verka för förbättrande av kvinnans ställning i hem, samhälle och stat. Förbundet har bl. a. inrättat en *skola för kvinnlig yrkesutbildning* i beklädnads-branschen (Norrländsgatan 20) för danande av yrkesskolelärarinnor och arbetsledare. Antalet elever i skolan utgör innevarande läsår 47.

Stadens bidrag utgår till nämnda skola för kvinnlig yrkesutbildning under villkor, att vid skolan beredas två friplatser och två elevplatser med halv avgift, vilka platser skola förbehållas åt därav i behov varande, i Stockholm mantalskrivna elever och till vilka företrädare bör givas åt lärjungar, som genomgått någon av Stockholms stads sömnadsskolor, att skolan skall vara underkastad lær-lings- och yrkesskolestyrelsens kontroll, samt att årligen redovisning för användningen av skolans medel och berättelse över dess verksamhet lämnas till styrelsen.

Förutom nu nämnda bidrag åtnjuter skolan för år 1930 ett anslag av 600 kr. av det till lær-lings- och yrkesskolestyrelsens förfogande ställda anslaget för upplysningsverksamhet bland hus-mödrar (se sid. 340).

Till skolan utgår dessutom statsbidrag.

Södra kristliga föreningen av unga kvinnor.

(Jfr sid. 363.)

Stadens bidrag år 1930: 13,585 kr. (jfr även sid. 340).

Föreningen, som sedan 1887 verkat bland industriarbeterskor samt andra unga kvinnor å Södermalm och sedan 1891 varit ansluten till Sveriges kristliga föreningar av unga kvinnor, bedriver sin verksamhet dels genom religiöst och praktiskt föreningsarbete, omfattande studiekurser i språk, undervisning i handarbete, sömnad av olika slag, sjukvård och barnavård samt sång, gymnastikövningar, bibelstudier, allmänbildande och religiösa föredrag, samkväm, barn- och ungdomsarbete, bl. a. två scoutkårer och fyra kindergartenavdelningar (se sid. 363), dels även genom direkt sociala företag, såsom en skola för

husligt arbete, matlagningskurser, privat matser-ving (Kocksgatan 47, Götgatan 71 och Rosenlundgatan 17), vil- och rekreationshem (Skarpö, nära Vaxholm, tel. Skarpö 114) etc. Föreningens adress är Götgatan 71.

Av stadens anslag utgår 9,000 kr. till »*Södra K. F. U. K:s skola för husligt arbete*», vilken är anordnad som enskild lær-lings- och yrkesskola i enlighet med av kungl. maj:t med delade bestämmelser. Den omfattar tre olika slag av kurser: 1) *lär-lingskurser*, med två kurser per år, vardera omfattande 30 veckor, 2) *hushållsskola*, med två kurser per år, vardera omfattande 18 å 20 veckor, 3) *special-kurser i husligt arbete*, omfattande 1, 2 eller högst 3 månader, med valfria ämnen. Praktisk undervisning meddelas i allt vad till ett hems skötsel hör, såsom matlagning, bakning, tvätt och sömnad m. m., samt teoretisk undervisning i födoämneslära, hälsovård och medborgarkunskap m. fl. ämnen. Avgiften för lær-lingskursen, däri inberäknade fria måltider under arbetstiden, utgår med 250 kr. I hushållsskolan upptages en kursavgift av 100 kr. och i specialkurserna i husligt arbete en kursavgift av 50 å 100 kr., vartill kommer avgift för kosten. Mindre bemedlade och medellösa elever kunna erhålla nedsätt-ni ng i eller befrielse från dessa kursavgifter. För elever i lær-lingskolan kan statsbidrag erhållas med 70—140 kr. I skolhemmet mottagas, så långt utrymmet medgiver, sådana elever, som under skoltiden ej kunna bo i sina hem. Hus-hållsskolan, som är belägen Kocksgatan 47, är avsedd för minst 24 elever.

Av stadens bidrag äro vidare anvisade dels högst 2,000 kr., att utgå med 200 kr. för varje kurs i matlagning och bakning för industriarbeter-skor och eventuellt andra kvinnliga yrkesgrupper, som av föreningen anordnas i huvudsaklig överens-stämmelse med en i föreningens skrivelse till fullmäktige den 30 dec. 1913 angiven plan, dels högst 585 kr., att utgå med 117 kr. till var och en av 5 kurser i klädningssömnad, som av föreningen anordnas i huvudsaklig överensstäm-melse med i föreningens skrivelse den 21 juni 1926 angiven plan. Återstående 2,000 kr. utgå till föreningens ovannämnda allmänna verksam-het. För samtliga stadens anslag är föreskrivet som villkor, att lær-lings- och yrkesskolestyrelsen äger över den avsedda verksamheten utöva den kontroll, styrelsen kan finna lämplig, samt att föreningen årligen till styrelsen avlämnar eko-nomisk och annan redogörelse över den av fö-reningen bedrivna verksamheten.

Förutom nu nämnda bidrag åtnjuter före-ningen för år 1930 bidrag av det till lær-lings- och yrkesskolestyrelsens förfogande ställda anslaget för upplysningsverksamhet bland hus-mödrar (se sid. 340).

Till föreningens skola för husligt arbete ut-går även statsbidrag (11,600 kr.).

Beträffande bidrag till föreningens kinder-garten- och ungdomsverksamhet se sid. 363.

Föreningen för husmodersskolor med barnavård.

Stadens bidrag år 1930: 19,000 kr.; dessutom engångsanslag 4,000 kr. (jfr även sid. 362).

Föreningens ändamål är att upprätta och underhålla eller på annat sätt främja tillkomsten av husmodersskolor i Stockholm, avsedda för unga flickor, som genomgått fullständig folkskolekurs och fortsättningskola. Husmodersskolorna avse att, i överensstämmelse med av kungl. maj:t fastställt reglemente, under tio månaders kurs bibringa eleverna grunderna i husligt arbete och barnavård. Föreningen äger numera endast en skola: *Maria husmodersskola*, Långholmsgatan 24, avsedd för 140 elever samt med barnkrubb för 50 barn och barnavård för 40 i skolåldern varande barn. Skolan mottager även ett antal matgäster till lunch och middag. På skolans avdelning för spädbarnsvård emottagas för dagvård 15 barn och på kindergartensavdelningen 45 barn. För vart och ett av barnen betalar fattigvårdsnämnden 40 öre per dag.

Utöver stadens bidrag till uppehållande av verksamheten åtnjuter föreningen för år 1930 ett engångsanslag på 4,000 kr. till vissa erforderliga förbättringsarbeten å Maria husmodersskolas lokaler.

Stadens bidrag utgår under villkor, att föreningen till lärlings- och yrkesskolestyrelsen avlämnar plan för undervisningen, att den av föreningen anordnade skolan är underkastad den kontroll, styrelsen kan finna lämplig, samt att föreningen till lärlings- och yrkesskolestyrelsen, sedan räkenskaperna för året avslutats, avlämnar redovisning för användningen av föreningens medel och en berättelse över föreningens verksamhet.

Föreningen åtnjuter därjämte för barnkrubban anslag från Högalids församling (5,200 kr.) samt från centralföreningen för barnkrubb, barnavård och småbarnsskolor (se sid. 362).

Skolan, som även åtnjuter statsbidrag (25,400 kr.), står under kontroll av skolöverstyrelsen, som tillsatt inspektris.

Stadsmissionens lanthem och husmodersskola vid Edesta.

(Jfr sid. 352.)

Stadens bidrag år 1930: högst 5,000 kr.

Hemmet, som grundades år 1913, är förlagt till Ed-sta lantegendom i Södermanland, 7 km. från Mölnbo station. Dess uppgift är »att till kristlig uppfostran och vård samt utbildning i husliga sysslor, trädgårdsskötsel, hönsskötsel och andra lantliga göromål från fattiga hem i Stockholm mottaga — företrädesvis efter slutad skolgång — flickor, som antingen fått sin uppfostran vanvårdad eller äro värnlösa och stå i fara att gå under, om de ej omhändertagas». Antalet platser utgör f. n. 25—27.

Stadens bidrag utgår efter lärlings- och yrkesskolestyrelsens prövning under villkor: att antalet medellösa, i Stockholm mantalsskrivna elever i den med lanthemmet förenade husmodersskolan under året utgör minst 15, att fattigvårds- och barnavårdsnämnderna äga vid hemmet disponera resp. 4 och 5 platser, att hemmets verksamhet underkastas den kontroll, lärlings- och yrkesskolestyrelsen kan finna lämplig, samt att revisions- och årsberättelser för hemmet skola avlämnas till lärlings- och yrkesskolestyrelsen.

Föreningen Engelbrekts barnkrubba och husmodersskola.

Stadens bidrag år 1930: 10,000 kr. (jfr även sid. 362 och 372).

År 1900 tillkom på enskilt initiativ en förening med uppgift att inom dåvarande Hedvig Eleonora församlings västra del upprätta och vidmakthålla en barnkrubba. År 1909 erhöll krubban lokaler i egen, på stadens tomt uppförd fastighet, Valhallavägen 9. År 1914 började vid krubban anordnas kurser i husliga sysslor och barnavård. Fr. o. m. höstterminen 1920 är husmodersskolan ombildad till enskild lärlingsskola i husligt arbete och barnavård i enlighet med 1918 års lagstiftning samt åtnjuter statsunderstöd enligt k. kung. den 4 nov. 1921 ang. statsunderstöd till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning. Skolan mottager f. n. intill 60 elever. I barnkrubban erhålla 50 å 60 barn vård och skötsel. Föreningen samarbetar med Östermalms lokalavdelning av föreningen Mjölkdroppen, vilken har sina lokaler inrymda i föreningens byggnad.

Stadens bidrag utgår under villkor, att de av föreningen anordnade skolorna äro underkastade den kontroll, lärlings- och yrkesskolestyrelsen kan finna lämplig, samt att föreningen till styrelsen, sedan räkenskaperna för året avslutats, avlämnar redovisning för användningen av föreningens medel och berättelse över föreningens verksamhet.

Den av föreningen disponerade tomten är av staden upplåten med tomträtt mot en formell årlig avgäld av 10 kr. Som ersättning för upplåtelsen uppföres årligen å lärlings- och yrkesskolestyrelsens stat ett anslag av 4,000 kr., att gottgöras fastighetsnämnden (jfr sid. 372).

För husmodersskolan åtnjuter föreningen statsbidrag (18,850 kr.) och för barnkrubban bidrag från Engelbrekts församling (6,000 kr.) samt från centralföreningen för barnkrubb, barnavård och småbarnsskolor (se sid. 362).

Upplysningsverksamhet bland husmödrar.

Stadens bidrag år 1930: 19,000 kr.

Fr. o. m. år 1920 hava stadsfullmäktige beviljat lärlings- och yrkesskolestyrelsen ett årligt anslag, f. n. uppgående till 19,000 kr., avsett för

Understödda in-stitioner. *upplysningsverksamhet bland husmödrar*, vilket anslag lärings- och yrkesskolestyrelsen äger att fördela mellan de organisationer, som äro kompetenta och villiga att utöva sådan verksamhet, i den mån detta befinnes lämpligt efter prövning av planer och kostnadsförslag, som före varje termins början ingivas till styrelsen.

Av innevarande års anslag har lärings- och yrkesskolestyrelsen beviljat följande bidrag:

<i>Stockholms stads skolor för hushålligt arbete</i> (se sid. 211) kr.	10,744:—
<i>Föreningen för rationell hushållning</i> (se nedan):	
till dess allmänna verksamhet >	4,000:—
särskilt bidrag	2,500:—
<i>Fredrika-Bremer-förbundets kvinnliga högre yrkesskola</i> (se sid. 338)	600:—
<i>Fröken Ingeborg Schager</i>	500:—
<i>Södra kristliga föreningen av unga kvinnor</i> (se sid. 338)	356:—
<i>Svenska ungdomsringen för bygdekultur</i> (Stockholmsdistriktet)	300:—

Summa kr. 19,000:—

Föreningen för rationell hushållning.

Stadens bidrag år 1930: 6,500 kr. (jfr ovan).

Föreningen, som började sin verksamhet i juni månad 1917, har till ändamål att verka för rationell hushållning i stockholmshemmen genom att arbeta för tillvaratagande, utnyttjande och beredande av för hemmen behöfliga och användbara förbrukningsartiklar, beförda tillverkning och användning av goda varor, hushållsmaskiner och redskap, hålla en byrå för råd och försök på hushållsområdet samt vidtaga andra åtgärder, som kunna främja en god hushållning.

Föreningen har sålunda anordnat en särskild rådfrågningsbyrå, Västmannagatan 4, vilken hålles öppen alla dagar kl. 12—14. Byrån, som till sitt förfogande har experter på olika områden, besvarar allehanda frågor rörande praktiska hushållsgörömmål. Vidare lämnar byrån vägledning åt husmödrar beträffande inköp av lämpliga hushållsredskap, och där demonstreras även användningen av utställda praktiska redskap och apparater, såsom sparugnar, koklådor m. m. Å rådfrågningsbyrån anordnas 1 å 2 gånger i veckan demonstrationer i matlagning, bakning och konservering samt sömnad med fritt tillträde för föreningsmedlemmarna. Vissa praktiska kurser i matlagning m. m. hava även varit förlagda till skolkök i stadens folkskolor. Föreningen anordnar vidare för sina medlemmar kortare kurser i sömnad, strykning och andra hemarbeten, vidare i praktisk och överskådlig

bokföring av hemmets inkomster och utgifter samt emellanåt även avgiftsfria föreläsningar i aktuella frågor. Tillsammans med kooperativa förbundet utgiver föreningen en årsbok »Hem och hushåll». Årsavgiften för förenings medlemmar är 3 kronor (för vilken avgift även förenings årsbok erhålles). Ständig ledamotsavgift är minst 50 kronor.

Stadens bidrag till föreningens verksamhet utgår av det till lärings- och yrkesskolestyrelsens förfogande ställda anslaget för upplysningsverksamhet bland husmödrar (se ovan).

Till av föreningen anordnad yrkeskurs i konststoppning utgår statsbidrag (med 3,000 kr.).

Yrkeskurser för kokerskor och hushållerskor vid större anstalter i Stockholm.

Stadens bidrag år 1930: 1,200 kr.

Dessa kurser, som anordnats sedan år 1916 och numera förestås av f. d. skolköksinspektrisen vid stadens folkskolor, fröken Gertrud Bergström, avse att tillgodose behovet av yrkestränad arbetskraft vid utspisning i större skala vid inrättningar och anstalter. En kurs hålles under vår- och en under höstterminen, vardera av 4—6 månaders längd, med 6 å 12 elever i varje kurs.

Stadens bidrag utgår med 600 kr. för varje sådan kurs under villkor, att avgiften för elev och kurs utgör högst 200 kr., att lärings- och yrkesskolestyrelsen äger att utse tre frielever vid vardera kursen, att kurserna äro underkastade den kontroll, lärings- och yrkesskolestyrelsen bestämmer, samt att sammandrag av kursernas räkenskaper årligen lämnas till samma styrelse.

Till verksamheten utgår även statsbidrag (4,300 kr.).

Restaurantskolan i Stockholm.

Stadens bidrag år 1930: högst 2,000 kr.

Restaurantskolan, som inrättades år 1926, har två avdelningar, en för servitörer och en för kökspersonal (kockar). Undervisningen omfattar såväl teoretisk som praktisk utbildning. Undervisningen i teoretiska ämnen är förlagd till särskilt förhård lokal, under det att den praktiska utbildningen meddelas på stadens restauranter och hotell. Utbildningstiden är ett år (1 okt.—31 maj). Såväl manliga som kvinnliga elever mottagas. Eleventalet utgör innevarande läsår ca 50. Eleverna erlägga 500 kr. i kursavgift, varvid de erhålla fri kost å den restauranter, där den praktiska utbildningen meddelas. Skolans styrelse består av representanter för de bidragsgivande arbetsgivarorganisationerna och för yrkets personalsammanslutning, varjämte med styrelsen adjungerats en på yrkesskoleområdet sakkunnig ledamot. Ordförande i skolans styrelse är direktör A. Mild och studieledare fil. dr M. Marcus (adress: ab. Vin- och spritcentralen, Centralpalatset).

Stadens bidrag utgår för år 1930 med 500 kr. för i Stockholm mantalsskriven, behövande elev, dock högst med 2,000 kr., samt under villkor, att skolans verksamhet skall vara understädd lärlings- och yrkesskolestyrelsens kontroll.

Stockholms arbetareinstitut.

(Jfr sid. 316.)

Stadens bidrag år 1930: 23,175 kr.

Stockholms arbetareinstitut, som stiftades år 1880 av med. dr Anton Nyström och erhållit kommunalt understöd sedan 1883, avser »att genom populärvetenskapliga föreläsningsskurer meddela kunskaper och bibringa en tidsenlig bildning åt män och kvinnor av alla samhällsklasser, särskilt åt dem, vilka saknat en högre undervisning under uppväxtåren». Stadgar för arbetareinstitutets förening, av föreningen antagna den 11 april 1915, godkändes av stadsfullmäktige den 17 maj 1915. Institutet söker nå sitt syfte genom föreläsningsskurer, fördelade på varje veckodag (utom lördagar) under månaderna september—april. Ett bibliotek, omfattande 15,000 band, jämte lärum finnes i institutets lokaler, Klara norra kyrkogata 8. Institutet har därjämte sedan år 1911 en filial vid Värtan.

Av stadens bidrag utgår 15,000 kr. till föreläsningsskurer och 8,175 kr. till institutets bibliotek.

Institutet åtnjuter jämväl statsbidrag (2,400 kr.).

Södermalms arbetarinstitut.

Stadens bidrag år 1930: 2,500 kr.

Södermalms arbetarinstitut, beläget Nytorgs-
gatan 28, stiftades år 1895 och har i likhet med Stockholms arbetareinstitut till uppgift att anordna populärvetenskapliga föreläsningar; det anordnar därjämte musikaftnar.

Institutet åtnjuter även statsbidrag (1,100 kr.).

Stockholms arbetareförening.

Stadens bidrag år 1930: 3,000 kr.

Denna förening, som bildades år 1866, består huvudsakligen av hantverks-, industri- och grovarbetare och har till syfte »att åstadkomma samverkan för en sådan lagbunden samhällsutveckling, som kan genom praktiska åtgärder främja de arbetande klassernas bästa i social, ekonomiskt och intellektuellt hänseende». Den anordnar föreläsningsskurer och samkväm, håller läsrum och bibliotek (med 2,375 band) i föreningens lokal, Teknologgatan 5, förvaltar en sjuk- och begravningskassa samt har en understödsförening för sina medlemmar, understöder en avdelning för beklädnad av fattiga barn och utdelar premier för hemslojd.

Stadens bidrag utgår till fortsättande och utvidgande av föreningens föreläsningar, under

villkor att föreningen själv bestrider samtliga under året förekommande omkostnader för anskaffande av föreläsningsskurer.

Föreningen åtnjuter även statsbidrag (2,000 kr.).

Pedagogiska lärokursen.

Stadens bidrag år 1930: 1,500 kr.: dessutom extra bidrag 2,000 kr.

Denna kurs, som inrättades år 1890, förestås av en styrelse, som varje lästermin anordnar föreläsningar och kurser i olika ämnen, avsedda huvudsakligen för lärare och lärarinnor vid alla slag av skolor i Stockholm.

Utöver stadens ordinarie bidrag till ifrågasvarande verksamhet, som utgätt sedan år 1905 (fr. o. m. år 1919 med 1,500 kr. årligen), utgår för år 1930 ett särskilt anslag å 2,000 kr. för anordnande av demonstrationer för lärare av de i Stockholm befintliga museernas samlingar.

Arbetarnes bildningsförbunds Stockholmsavdelning.

Stadens bidrag år 1930: 25,890 kr.

I syfte att centralisera och fördjupa den bildningsverksamhet, som under den svenska arbetarrörelsens tidigare år vuxit fram på skilda håll inom densamma, bildades år 1912 »Arbetarnes bildningsförbund (A. B. F.)», riksförbund för biblioteks- och föreläsningsskurer.

Nämnda organisation, som utgör en sammanlutning av numera 20 fackliga, politiska, kooperativa och kulturella riksorganisationer inom den svenska arbetarrörelsen med tillsammans omkring 1,000,000 medlemmar, har till uppgift att organisera biblioteks- och föreläsningsskurer inom arbetarrörelsen, att förmedla bokinköp och föreläsningar samt att utdela anslag till studiecirklar och föreläsningsskurer. A. B. F:s centralbyrå är förlagd till Barnhusgatan 16, Stockholm.

Till Stockholmsavdelningen äro kollektivt anslutna fackföreningar, kvinnoklubbar, ungdomsklubbar och Verandilöser, för närvarande inalles 113 till antalet. Var och en av dessa sammanslutningar lämnar ett årligt bidrag till avdelningen, beräknat efter 25 öre per medlem, dock med en maximigräns av 500 kr. per ansluten organisation.

I överensstämmelse med A. B. F:s stadgar för lokala avdelningar har Stockholmsavdelningen till uppgift:

1) att bereda sina medlemmar tillfälle till förvärfvande av kunskaper i sådana ämnen, som främja arbetarorganisationernas strävanden, först och främst arbetarrörelsens medel och mål;

2) att genom föreningsstudieledarna och studiesällskapen samla anslutna föreningsstudieintresserade medlemmar till cirklar och kurser samt bistå dessa med att anskaffa studieplaner, lärare och lokaler etc.;

Understödda institutioner.

3) att anordna föreläsningar samt förmedla föreläsare och medverkande till de anslutna föreläsningarna;

4) att verka för musibesök, sång-, musik- och gymnastikövningar samt i övrigt stödja arbetarnas bildningssträvanden.

Den 1 jan. 1930 hade Stockholmsavdelningen 306 studiecirklar i arbete, med tillsammans över 5,000 deltagare. Studiecirklar och kurser inom avdelningen äga tillgodose sitt bokbehov genom kollektivtjän från stadsbiblioteket.

En studiecirkel inom Stockholmsavdelningen utger Studiekamraten, tidning för det fria och frivilliga bildningsarbetet.

Avdelningen är delaktig i Kirkgårdens folkhögskola (se sid. 336) och i S. S. U. H:s folkhögskola (Söderskolan).

Stockholmsavdelningens expedition är inrymd i »Studiehemmet», Bryggaregatan 12 B. Lokaler för studiecirkelarna hava dessutom erhållits i stadsbibliotekets huvudbyggnad, Sveavägen 73, och i dess filial, Götgatan 48.

Avdelningen har därjämte 7 sektioner i förstäderna (Enskede-, Älvsjö-, Örby-, södra förstäder, Bromma-, Brista- och Värtasektionerna). Dessa sektioner äro avsedda att utgöra centraler för bildningsverksamheten bland arbetarna i förstäderna med i huvudsak samma arbetsuppgifter, som avdelningens centrala ledning har för staden i dess helhet.

Stadens bidrag utgår med 22,915 kr. till avdelningens allmänna verksamhet och med högst 2,975 kr. till avdelningens sektioner i förstäderna. Sistnämnda anslag utgår efter redovisning allt efter omfattningen av den verksamhet, som utföres av vederbörande sektion, med 3 kr. per studiecirkeldeltagare, dock högst 300 kr., och med 5 kr. per offentlig föreläsning, dock högst 125 kr.

Till sektionerna i Brännkyrka och Bromma utgår även bidrag från resp. församlingar (tillsammans 1,600 kr.).

Arbetarnes bildningsförbund åtnjuter jämväl statsbidrag.

Bromma föreläsningsförening.

Stadens bidrag år 1930: 700 kr.

Stadens bidrag utgår alltsedan inkorporeringen år 1916 samt under villkor, att, om föreningen ej erhåller statsbidrag för året eller detta nedsättes under 600 kr., stadens bidrag bortfaller eller minskas i förhållandet 7 till 6.

Statsbidrag för budgetåret 1929/30: 600 kr. Föreningen åtnjuter även bidrag från Bromma församling med 800 kr.

Sånga församlings skolråd.

Stadens bidrag år 1930: 600 kr.

Enligt drätselnämndens andra avdelnings beslut den 5 okt. 1904 skall staden årligen med 600 kr. bidraga till kostnaderna för en folkskola

vid Stenhamra, så länge där bedrivs stenhuggeri för stadens räkning, dock högst under 25 år. Bidraget har utgått sedan år 1906.

Botkyrka föreläsningsförening.

Bidrag från staden till denna förening har utgått sedan år 1914, under villkor att föreningens verksamhet vid Norsborg skulle vara underkastad de bestämmelser, industriverksstyrelsen kunde finna lämpliga. I sammanhang med ändrad statupställning för stadens industriella verk har fr. o. m. år 1930 specificerat anslag för ändamålet ej upptagits i staten. Bidraget utgår på grund härav fr. o. m. innevarande år efter industriverksstyrelsens bestämmelse av å vattenledningsverkets stat anvisade medel.

Dövstumföreningen i Stockholm.

Stadens bidrag år 1930: 500 kr.

Föreningen utgör en sammanslutning av inom Stockholm och dess närmaste grannskap boende dövstamma över 16 år, och dess syfte är dels ekonomiskt — att bispringa medlem med ekonomiskt understöd vid förefallande behov — dels uppfostrande — att stödja honom i sedligt och allmänbildande syfte genom anskaffande av passande bibliotek, föredrag och bildande umgänge.

Bidraget utgår till utvidgande av föreningens bibliotek och läsestuga (Holländaregatan 1, 3 tr.). Biblioteket omfattar f. n. 682 band.

För anordnande av lärokurser och föreläsningar erhåller föreningen bidrag från staten och från första dövstumskoldistriktets styrelse. Föreningen åtnjuter även bidrag från vissa av huvudstadens församlingar (tillsammans 1,200 kr.).

Svenska dövstumläraresällskapet.

Stadens bidrag år 1930: 200 kr.

Svenska dövstumläraresällskapet, som stiftades år 1877 av lärare vid Manilla dövstuminstitut, har till ändamål att främja dövstumundervisningen i Sverige, att arbeta för enhet och god anda inom lärarkåren samt för förbättring av lärarens och den dövstummes ställning i allmänhet. Sällskapet har kretsavdelningar inom vart och ett av landets sju dövstumskoldistrikt. I spetsen för sällskapet står en centralstyrelse av sju medlemmar, en för varje krets. Av sällskapet utgives under samarbete med Norges och Danmarks dövstumlärare »Nordisk tidskrift för dövstumskolan», som utkommer en gång i månaden, samt av sällskapet ensamt »Nyttidning för Sveriges dövstamma», med i regel 20 nummer årligen.

Stadens bidrag, som är avsett att ställas under skolöverstyrelsens förvaltning och användas till anskaffande av för dövstamma fattbar litteratur, utgår under förutsättning, att sällskapet

här för jämväl erhåller statsbidrag för budgetåret 1930/31.

För budgetåret 1929/30 utgår statsbidrag med 1,000 kr., varjämte sällskapet åtnjuter bidrag från vissa landsting och städer, som ej deltaga i landsting.

Pedagogiska biblioteket i Stockholm.

Stadens bidrag år 1930: 2,300 kr.

Detta bibliotek upprättades år 1885 av Stockholms lärarsällskap, som t. o. m. år 1918 utsåg bibliotekets styrelse. Från och med år 1919 har emellertid biblioteket övertagits av en stiftelse »Pedagogiska biblioteket i Stockholm» med av kungl. maj: fastställda stadgar. Enligt dessa stadgar står biblioteket underinseende av skolöverstyrelsen, som även utser bibliotekets styrelse. Biblioteket omfattar vid innevarande års ingång 48,994 nummer, arbeten rörande uppfostran och undervisning, skolstatistik, skolböcker, vetenskaplig litteratur, avsedd för lärares studier m. m., och är avsett såväl för utlåning som för begagnande på stället. Det är inrymt i statens nya ämbetsverksbyggnad, Hantverkaregatan 19, och hålles öppet 1 september—15 juni helgfria dagar kl. 11—12,30 samt 18,30—20,30. Antalet besök uppgick år 1929 till 1,705 och antalet hemlån till 2,732.

Stadens bidrag utgår under villkor, att bibliotekets verksamhet skall vara underkastad den kontroll, folkskoledirektionen bestämmer, samt att årsberättelse över dess verksamhet och ekonomi skall till direktionen överlämnas.

Biblioteket åtnjuter även statsbidrag (6,500 kr.).

Svenska skolmuseet.

Stadens bidrag år 1930: 1,200 kr.

Svenska skolmuseet grundades år 1908 av centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskollärareförening, vilken förening alltjämt är dess målsman. Skolmuseets uppgift är att genom en permanent utställning av tidsenlig undervisningsmateriel, genom förmedling av sådan materiel och genom upplysningsverksamhet på hithörande område på ett praktiskt sätt gagna undervisning och uppfostran inom olika skolformer.

Museets permanenta utställning innehåller omfattande samlingar av kartor och väggtaflor, naturalier, fysikaliska apparater, materiel för undervisning i teckning och slöjd m. m. samt skolinventarier av olika slag. Tid efter annan anordnas specialutställningar och demonstrationer, avsedda att belysa undervisningsområden av särskilt intresse. Efter anmodan anordnar museet jämväl utställningar av undervisningsmedel i samband med lärarmöten i landets skilda delar. Sedan år 1917 har skolmuseet som en ny gren av sin verksamhet även upptagit anordnande och förmedlande av skolkinematografiska föreläsningar. Under år 1929 utökades museet med

en skolhistorisk avdelning, omfattande möbler och andra inventarier samt undervisningsmedel, läro- och läseböcker jämte lärjungearbeten från skolor i forna tider.

För museet hava lokaler upplåtits i statens nya ämbetsverksbyggnad, Hantverkaregatan 19. Museets skolfilmapdelning är inrymd i förhyrd lokal, Idungatan 1 A. Museet hålles öppet alla helgfria måndagar, onsdagar och fredagar kl. 18—20 samt torsdagar och lördagar 11—12,30 med undantag för tiden 1 juni—1 sept., då besöksstiden är begränsad. Tillträdet till museet är kostnadsfritt.

Stadens bidrag utgår under villkor, dels att folkskoledirektionen äger utöva den kontroll över verksamheten, direktionen kan finna lämplig, dels att årsberättelse över museets verksamhet och ekonomi överlämnas till folkskoledirektionen.

Svenska skolmuseet åtnjuter dessutom bidrag av staten (3,000 kr.), av Sveriges allmänna folkskollärareförening samt av flick- och samskoleföreningen.

Ortnamnsskommittén.

Stadens bidrag år 1930 (till ortnamnsundersökningar): 2,000 kr.

Ortnamnsskommittén tillsattes av kungl. maj: den 2 maj 1902 med uppdrag att låta undersöka namn å byar och gårdar ävensom viktigare naturnamn inom vissa län. Kommittén tjänstgör därjämte numera som remissinstans i namnregleringsärenden i allmänhet. Sekreterare för kommitténs allmänna verksamhet och föreståndare för dess arkiv är professor J. Sahlgren.

Sedan ortnamnskommittén förklarat sig villig att bidraga till kostnaderna för en systematisk undersökning av Stockholmstraktens ort- och naturnamn, beslöt stadsfullmäktige den 28 jan. 1929 att för ifrågakvarande ändamål anvisa ett belopp av 6,000 kr., att ställas till ortnamnskommitténs förfogande med 2,000 kr. för vart och ett av åren 1929, 1930 och 1931. Namnundersökningarna äro avsedda att omfatta, förutom Stockholms stads område, Svartlösa, Färentuna och Sollentuna härad, Danderyds skeppslag, Sotholms härad och Värmdö skeppslag.

Stadens bidrag är uppfört å byggnadsnämndens stat.

Kungl. teatern.

Stadens bidrag år 1930: 100,000 kr.

Genom kungl. förordningar den 21 dec. 1923 stadgades, att nöjesskatteförordningen icke skulle äga tillämpning å nöjestillställningar, anordnade av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm å lokaler, som för resp. teatrar verksamhet stadigvarande begagnas, samt att vid sådana nöjestillställningar i stället skulle uttagas en nöjesskatten motsvarande avgift, vilken skulle av statsverket användas till främjande av

Understödda institutioner. de kungliga teaterns verksamhet. Vid 1924 års riksdag väcktes förslag om ytterligare bidrag av Stockholms stads nöjesskattemedel till kungliga teatern; dessa blevo emellertid av riksdagen avslagna bl. a. med hänsyn till en från staden uttryckt önskan, att, om kommunalt bidrag till kungliga teaterns verksamhet vore önskvärt, en direkt framtällning härom borde göras till staden och staden lämnas möjlighet att i vanlig ordning pröva densamma.

Sedan kungliga teaterns styrelse därefter hos stadsfullmäktige hemställt om ett årligt understöd, beslöt stadsfullmäktige den 19 jan. 1925 att lämna kungliga teatern ett årligt bidrag av 100,000 kr., under villkor att det ordinarie statsanslaget utgår med minst 150,000 kr.

Stadens bidrag är avsett att utgå under ett antal år framåt, förslagsvis en femårsperiod, varefter skall undersökas, huruvida förutsättningar för ett fortsatt kommunalt bidrag föreligga.

Andelsföreningen Skådebanan,

u. p. a.

Stadens bidrag år 1930: 15,000 kr.

Andelsföreningen Skådebanan bildades i maj 1910 med ändamål att bereda den mindre bemedlade publiken rikligare tillfällen att mot ringa kostnad komma i åtnjutande av god teaterkonst. Ändamålet har sedermera utvidgats till att även omfatta anordnande av föreläsningar över dramatiska verk och författare. Sitt syfte söker Skådebanan förverkliga i landsorten genom teater- och föreläsningsturnéer av egna sällskap (till denna verksamhet utgår bidrag av lotterimedel) samt i Stockholm dels genom drivande under sommarmånaderna av vissa friluftsteatrar med folklivsskildringar o. d. på programmet (f. n. Skansens och Vandanislundens friluftsteatrar), dels och framför allt genom Skådebanans publikorganisation. Denna organisation, som f. n. omfattar omkring 4,000 medlemmar, har till uppgift att förmedla huvudstadens främsta teaterkonst till de mindre bemedlade samhällsklasserna. Medlemskap i organisationen kan vinnas av alla personer, som hava en årsinkomst understigande 7,000 kr., mot en årsavgift av 2,50 kr. för första året och 2 kr. för följande år. På varje årskort erhållas två biljetter till nedsatt pris — i regel hälften av det vanliga priset — till de teatrar, med vilka Skådebanan underhåller förbindelse. Dessa äro f. n. Kungl. teatern, Dramatiska teatern, Oscarsteatern, Komediteatern, Vasateatern, Blancheteatern, Folkteatern och Folkets hus' teater. Verksamheten bedrivs så, att Skådebanan för en bestämd summa inköper samtliga platser till vissa föreställningar och därefter fördelar biljetterna på publikorganisationens medlemmar och dessas anhöriga. Förbindelsen med medlemmarna upprätthålles genom föreningens årsbok samt genom tidskriften »Skådebanan», som varje medlem kostnadsfritt erhåller och som innehåller uppgift om

resp. föreställningar, orienterande artiklar rörande desamma ävensom andra uppsatser av bildande karaktär. Genom Skådebanans förmedling kunna medlemmarna även erhålla biljetter till nedsatta priser till konsertföreningens konserter samt till vissa musikaliska och dramatiska föreställningar å musikaliska akademien.

Skådebanans expedition är belägen Vasagatan 38.

Stadens bidrag utgår till understödjande av andelsföreningen Skådebanans publikorganisation samt till utgivande av föreningens tidskrift och årsbok. Som villkor för stadens bidrag gäller, att kostnaderna för publikorganisationen i redovisningshänseende var för sig noga skiljas från den av föreningen i övrigt bedrivna verksamheten.

Konsertföreningen.

Stadens bidrag år 1930: 145,000 kr.; dessutom 58,000 kr. för höstterminen 1929.

Konsertföreningen har enligt sina 1902 antagna, 1913, 1921 och 1924 kompletterade stadgar till ändamål att giva konserter, huvudsakligen ägnade att höja intresset för orkestermusik samt att i och för verksamhetens utövande om möjligt upprätta och underhålla en fast orkester i Stockholm. I regel givas av föreningen under arbetsåret 1 okt.—1 maj två ordinarie konserter i veckan, därav en på söndag. Dessutom anordnas särskilda konserter för skolgång samt populära aftonkonserter till nedsatta priser. Föreningens verksamhet bedrivs sedan april 1926 i det nya konserthuset (jfr sid. 317).

Stadens i 1930 års stat uppförda bidrag avser såväl höstterminen 1929 som hela år 1930. Bidraget utbetalas med 58,000 kr. vid 1930 års början, med 87,000 kr. efter vårterminens slut 1930 samt med 58,000 kr. efter höstterminens slut s. å., sedan räkenskaperna för det gångna året avslutats. Stadens bidrag utgår under förutsättning, att konsertföreningen även efter utgången av spelåret 1929/30, förutom bidrag från musikaliska akademien och stiftelsen Stockholms konserthus, till minst samma belopp som hittills, erhåller statsbidrag av lotterimedel eller andra bidrag till ett sammanlagt belopp av minst 135,000 kr. för spelår räknat. För stadens bidrag gälla i övrigt följande villkor:

a) att föreningens verksamhet, inberäknat auordnandet av populära aftonkonserter och konserter för skolgång, bedrivs efter i huvudsak samma plan och samma omfattning som under verksamhetsåret 1928/29;

b) att vid verksamhetens finansiering vidtagas sådana åtgärder, att de till föreningens förfogande ställda lotterimedlen icke förbrukas för, än enligt vad föreningen i sin ansökan om kommunalt bidrag hade beräknat;

c) att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, stadskollegiet kan finna lämplig;

d) att föreningen till kollegiet avlämnar revisionsberättelse samt redogörelse för verksamheten under tillämlupet arbetsår;

e) att biljettpriserna icke må sättas högre än: vid symfonimatiné: 480 platser à 90 öre, 489 platser à 1,35 kr., 434 platser à 1,80 kr., 366 platser à 2,25 kr. och 177 platser à 2,70 kr. samt vid symfonikonserter: 480 platser à 1,50 kr., 489 platser à 2,25 kr., 434 platser à 3 kr., 366 platser à 3,50 kr. och 177 platser à 4 kr.; samt

f) att förutnämnda biljettpris nedsätts med femtio procent, då för elever och lärare vid högskola och skola i Storckholm, underofficerare och manskap vid Stockholms garnison samt medlemmar av arbetarkorporation i Stockholm rekvideras samtidigt minst femtio biljetter för varje högskola, skola, regemente eller korporation.

Folkkonsertförbundet.

Stadens bidrag år 1930: högst 13,500 kr.

Förbundet, som bildades år 1905, har till uppgift att genom anordnande av goda och prisbilliga musikaftnar med — när sig göra låter — även i litterärt avseende värdefulla program, söka i sin mån väcka och underhålla intresse för musik och litteratur företredesvis hos de bredare lagren av huvudstadens befolkning.

Stadens bidrag utgår till anordnande under år 1930 i konserthusets lilla sal av 33 musikaftnar under villkor: att biljettpriset icke sättes högre än 1 kr., och att beträffande biljettförsäljningen vidtagas sådana åtgärder, som innebära största möjliga garanti för att dessa konserter och musikaftnar få den publik, för vilken de äro avsedda, dock med rättighet för styrelsen att vid de musikaftnar, vilkas anordnande kräver större omkostnader, få belägga vissa platser med inträdesavgifter à 1,50 eller 2 kr., under förutsättning dels att även vid dessa konserter ett större antal billigare biljetter tillhandahållas allmänheten, dels att vid de musikaftnar, som ej medföra så kännbara utgifter, priset à ett antal platser i salen sänkes från 1 kr. till 50 öre samt à de minst gynnsamma platserna à läktarens övre parti från 50 till 25 öre.

Friluftsmusik m. m.

Stadens anslag år 1930: 45,000 kr.

Ifrågavarande anslag utgår till anordnande av friluftskonserter i stadens parker m. fl. ställen ävensom till anordnande av vissa orgelkonserter i Blå hallen i stadshuset med fritt tillträde för allmänheten. Verksamheten handhaves av drätselnämnden (se vidare sid. 80).

Skansen.

Stadens bidrag år 1930: 55,000 kr.; dessutom tillfälligt bidrag 10,000 kr.

Skansens friluftsmuseum, som grundades av Artur Hazelius och öppnades den 11 okt. 1891,

har till uppgift att giva en bild av svenskt folkliv, sådant det gestaltat sig under olika tider, samt såsom komplement härtill en inblick i jämväl i några sidor av vårt lands natur och djurvärld. Skansen utgör en avdelning av Nordiska museet, vars övriga samlingar äro utställda i den å Djurgårdsslätten belägna museibyggnaden. Skansen lyder närmast under Nordiska museets nämnd, som består av sju personer, av vilka en utses av kungl. majt.

Stadens ordinarie bidrag utgår under villkor:

1) att såväl berättelse över anslaget användande som revisionsberättelsen över Nordiska museets förvaltning insändas till stadskollegiet; 2) att lärjungar vid Stockholms allmänna läroverk samt folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor ävensom de av Stockholms stad understödda högre flickskolorna i samlad klass under lärares uppsikt och på tider, varom överenskommelse kan träffas med Skansens styrelse, äga kostnadsfritt tillträde till Skansen; 3) att Skansen tillhandahåller Stockholms folkskoleledningen årligen 4,700 frikort, gällande för besök å Skansen under tiden 1 maj—30 september, att mot de särskilda villkor och ordningsregler, varom överenskommelse kan träffas mellan direktionen och Skansens styrelse, utdelas till välartade lärjungar till ett antal av 2,550 inom folkskolans högre klasser samt 700 inom högre folkskolorna och kommunala mellanskolorna, 250 inom verkstads-, lärlings- och yrkesskolorna samt 1,200 inom Stockholms allmänna läroverk och de högre flickskolor, vilka erhålla bidrag från Stockholms stad; 4) att Skansen under året, helst å lördagar, anordnar tio gottköpsdagar med en inträdesavgift av högst 25 öre och att av dessa åtta falla under månaderna maj—september; samt 5) att å Skansens s. k. folksöndagar — av vilka under sistnämnda månader minst åtta böra anordnas — föräldrar jämte högst tre barn under 12 års ålder äga tillträde mot den avgift, som under vanliga dagar är gällande för vuxen person.

För år 1930 utgår vidare av stadens medel ett särskilt anslag à 10,000 kr. till fortsatt arbete med flyttning och uppförande inom Skansens s. k. Stockholmakvarter av vissa äldre, kulturhistoriskt värdefulla Stockholmsbyggnader i enlighet med en år 1928 framlagd plan. Nämnda anslag får dock ej tagas i anspråk annat än i mån av behov.

Svenska trafikförbundet.

Stadens bidrag år 1930: 15,000 kr.

Förbundet, som inrättades år 1902 under namn av turisttrafikförbundet, erhöi år 1921 namnet svenska trafikförbundet. Förbundet omorganiserades år 1924. Det har till uppgift att arbeta för utveckling av resandetraiken inom Sverige med arbetet huvudsakligen inriktat på turisttrafik

Underfrån utlandet. I detta syfte driver förbundet särskilt i utlandet en omfattande upplysningsverksamhet samt söker att genom utgivande av publikationer och genom anordnande av föreläsningar om Sverige ävensom genom annonsering och spridande i utlandet i betydande omfattning av broschyrer, biografifilmer, skioptikonbilder, fotografier samt tidningsartiklar verka för resor till och i Sverige. Förbundets ekonomi är i huvudsak grundad på inkomster av medlemsavgifter och frivilliga bidrag. Svenska trafikförbundets expedition är belägen Vasagatan 12.

Stadens bidrag utgår under villkor, att det samma, efter samråd med stadens vederbörande myndigheter, uteslutande användes till publikationer och filmer, som beröra Stockholm, samt att redovisning härför årligen lämnas.

Anstalter för sjukvård m. m.

Sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus.

(Jfr sid. 320.)

Stadens bidrag år 1930: 7,500 kr.; dessutom extra bidrag: 60,000 kr.

Stadens extra bidrag utgår för täckande av kostnaden för sjukhusets drift, att av sjukhuset disponeras i mån av behov.

Dessutom disponeras för bestridande av sjukhusets utgifter för år 1930 den allmänna sjukvårdsavgiften, som enligt stadsfullmäktiges beslut för år 1929 utgår med 50 öre för man och 25 öre för kvinna, som i Stockholm erlägger mantalspenningar (beräknad behållning härav c:a 93,400 kr.).

Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Stadens ordinarie bidrag år 1930: högst 26,400 kr.; dessutom extra bidrag: 103,400 kr. (förslagsanslag).

Vårdanstalten, som inrättades år 1854 och sedan år 1899 är belägen å en av staden kostnadsfritt upplåten tomt, Polhemsgatan 30, har 134 ordinarie platser, fördelade på en medicinsk och en kirurgisk avdelning. Dessutom finnes en röntgenavdelning ävensom medicinsk och kirurgisk poliklinik (den medicinska polikliniken tjänar jämväl sedan år 1922 som pediatrik poliklinik för karolinska institutet; jfr nedan sid. 348). Den polikliniska verksamheten vid sjukhuset är mycket omfattande. Anstalten är Stockholms största barnsjukhus. Vårdavgiften per dag för betalande patienter är å allmän sal 2 kr. för stockholmsbor och 5 kr. för landsortsbor, å

halvenskilt rum 6—10 kr. och å enskilt rum 10—18 kr. För åtföljande vårdarinna erlägges 5 kr. och för ammande moder 2 kr. per dag.

Stadens ordinarie bidrag till vårdanstalten samt till polikliniken därstädes utgår jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 7 december 1900 under villkor: att minst 78 sängar, därav minst 8 för barn under 2 år, upplåtas för medellösa sjuka barn från Stockholms kommun; att minst 20 sängar upplåtas för betalande sjuka från staden mot en avgift icke överstigande den, som för vård i allmänt rum erlägges å kommunens egna sjukhus; att hälsovårdsnämnden får insätta en ledamot i styrelsen och utse en revisor; samt att läkaren dagligen lämnar nämnden meddelande om beläggningen. Stadens extra bidrag för år 1930 utgår — i den mån hälsovårdsnämnden så prövar erforderligt — till täckande av för år 1929 beräknad brist i anstaltens driftkostnader.

Vårdanstalten åtnjuter jämväl bidrag av Stockholms läns landsting för å anstalten vårdade medellösa barn med hemortsrätt inom Stockholms län.

Barnsjukhuset Samariten.

Stadens ordinarie bidrag år 1930: högst 25,000 kr.; dessutom extra bidrag: 1,000 kr. (förslagsanslag).

Barnsjukhuset Samariten tillhör en år 1888 bildad förening, vilken år 1890 började sin verksamhet i en i Maria församling förhyrd lokal och sedan år 1909 disponerar egen byggnad, Ringvägen 21, å av staden upplåten tomt (jfr sid. 371). Sjukhuset har 54 platser, huvudsakligen avsedda för invärtes och ögonsjuka barn i åldern 6 månader till 12 år. Vårdavgiften per dag för betalande patienter är 2 kr. för stockholmsbor och 5 kr. för landsortsbor. Staden har kostnadsfritt upplåtit tomt för sjukhuset, under villkor bl. a. att minst tre fjärdedelar av platserna å allmän sal skola vara tillgängliga för fattiga barn, tillhörande Stockholms kommun.

Stadens ordinarie bidrag utgår under villkor, att hälsovårdsnämnden får insätta en ledamot i sjukhusets styrelse och utse en revisor för granskning av dess förvaltning. Stadens extra bidrag för år 1930 utgår — i den mån hälsovårdsnämnden så prövar erforderligt — till täckande av för år 1929 beräknad brist i sjukhusets driftkostnader.

Föreningen S. de C.

Stadens bidrag år 1930: 6,000 kr.

Föreningen S. de C. som bildades år 1875, har till ändamål att lindra nöd och sjukdom bland barn.

Stadens bidrag utgår till föreningens barnsjukhem, som ursprungligen inrättades år 1892 och år 1908 inflyttade i egen, för ändamålet

uppförd byggnad å av Stockholms stad upplåten tomt i Stadshagen (jfr sid. 372). Vid hemmet mottagas intill 25 fattiga barn från Stockholm med omnejd i åldern 2—6 år, vilka äro klena, vanvårdade eller lida av engelska sjukan e. d. Vården är i regel kostnadsfri.

Såsom villkor för stadens bidrag gäller, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden må åga att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi skall överlämnas till barnavårdsnämnden.

Kungl. sällskapet Pro Patria.

Stadens bidrag år 1930: 3,600 kr.

Kungl. sällskapet Pro Patria har enligt av kungl. maj:t år 1853 fastställda grundregler till ändamål, bl. a., att upprätthålla och utvidga sin barmhärtighetsstiftelse, *barnbördshuset Pro Patria*. Detta, som grundades år 1772 och av sällskapet övertogs år 1774, har alltsedan år 1778 varit inrymt i sällskapets fastighet Sveavägen 40. Å barnbördshuset, som f. n. innehåller 23 vårdplatser, mottagas gifta eller ogifta barnsängskvinnor antingen kostnadsfritt å s. k. friplats eller mot avgift (5—10 kr. per dag). understigande självkostnaden och innefattande ersättning såväl för bostad och kost som för fullständig vård (med undantag dock för medicamenter för patienter å enskilt rum). I ömmande fall sörjer stiftelsen för värlösa, inom anstalten födda barn genom att inackordera dem hos fosterföräldrar, där de på sällskapets bekostnad få vistas till femton års ålder.

Med hänsyn till önskvärheten av att bereda barnbördshuset Pro Patria mera tidsenliga och ändamålsenliga lokaler beslöto stadsfullmäktige den 15 okt. 1928 på framställning av sällskapet Pro Patria uppdraga åt fastighetsnämnden att till sällskapet försälja tomten nr 1 i kv. Guldasanen (vid Thorildsplan) å Kungsholmen mot räntefri revers å köpeskillingen. Å hälsovårdsnämndens stat uppföres årligen ett anslag, motsvarande räntan å köpeskillingen, att gottgöras drätsel-nämnden. Å nämnda tomt har av sällskapet påbörjats uppförandet av ett nytt, modernt inrett och utrustat barnbördshus med minst 25 platser. När detta blir färdigt att tagas i bruk, vilket beräknas komma att ske under år 1930, skall sällskapets verksamhet dit överflyttas.

Som villkor för den kostnadsfria tomtupplåtelsen har bl. a. föreskrivits dels att 15 av barnbördshusets vårdplatser skola stå till förfogande för vård av i Stockholm hemortsberättigade personer, 2 av dessa kostnadsfritt och de övriga mot av sällskapet direktion fastställda sjukvårdsavgifter (understigande självkostnaden), dels att hälsovårdsnämnden skall beredas tillfälle att följa sällskapets sjukvårdande verksamhet samt få del av sällskapets förvaltningsberättelse.

Föreningen Margarethahemmet. Understödda institutioner.

Stadens bidrag år 1930: 8,000 kr.

Föreningen bildades år 1890 för vård av fallandesjuka sinnesslöa barn. För detta ändamål inrättades år 1892 en anstalt vid Mariehäll, vilken sedermera flyttades först till Åkeshov och därefter, år 1915, till Knivsta. Anstalten, som numera kan mottaga över 80 fallandesjuka sinnesslöa barn, varav i regel omkring hälften är från Stockholm, omfattar dels en vårdanstalt för obildbara, dels en skolavdelning, dels ock ett arbetskem för bildbara.

Stadens bidrag utgår under villkor, att verksamheten underkastas den kontroll, som barnavårdsnämnden bestämmer, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Stockholms centrala diakoniråds konvalescenthem å Ribbingebäck.

(Jfr sid. 372.)

Stadens bidrag år 1930: 5,000 kr.

Konvalescenthemmet var ursprungligen förlagt till Viby gård, Norrviken, men sedan det år 1917 övertagits av Stockholms centrala diakoniråd, förflyttades hemmet till den för ändamålet inköpta egendomen Ribbingebäck i Uppland (postadress: Järlåsa).

Hemmet är avsett för obemedlade män, som utskrivits från sjukhus men äro i behov av ytterligare vård och vila för att bli fullt arbetsföra. De tillgängliga platserna å hemmet äro omkring 40, av vilka platser staden äger rätt att mot avgift belägga 20.

Stadens bidrag utgår för täckande av den merkostnad, varmed vårdkostnaderna överstiga vårdavgifterna. Hemmet åtnjuter dessutom anslag från staden såsom ersättning för underhåll och vård av på stadens bekostnad å hemmet intagna personer (se sid. 372).

Hemmet åtnjuter även bidrag från vissa av huvudstadens församlingar (för år 1930 med sammanlagt 3,100 kr.). Från församlingarna utgå även bidrag till centrala diakonirådets verksamhet för sjömansvård i Stockholms hamnar (för år 1930 med tillsammans 9,050 kr.).

Föreningen för bistånd å lytta och vänföra.

(Vanföoreanstalten i Stockholm.)

Stadens bidrag år 1930: 2,000 kr. (jfr även nedan under polikliniker).

Föreningen, stiftad år 1891, har till ändamål »att bistå obemedlade lytta och vänföra, men andligt normala personer, företrädesvis barn och yngre individer, på sätt som bäst är ägnat att

**Understödda in-
stitutioner.** lindra vanförheten och dess följder». Föreningens arbetsskola för lytta och vanföra, som öppnades 1892, utvidgades 1901 med ett elevhem och 1910 med en ortopedisk poliklinik. I augusti 1913 sammanfördes dessa till »*Vanförestalten i Stockholm*», som inrymmer i föreningens för ändamålet ombyggda fastigheter Grevturegatan 59—61. Anstalten omfattar poliklinik (jfr nedan), klinik med ortopedisk bandageverkstad (sedan 1921 karolinska institutets ortopediska klinik), arbetsskola (med intill 3- å 4-åriga yrkeskurser) och elevhem (med aftonskola). I januari 1918 utvidgades anstalten ytterligare, varvid den kvinnliga yrkesskolan överflyttades till en närbelägen fastighet, Brahegatan 40, som år 1917 hade inköpts och ombyggt för ändamålet. Polikliniken hålles öppen avgiftsfritt tre gånger i veckan (tisdag, torsdag och lördag kl. 10—11). Sjukavdelningen är beräknad för högst 88 patienter och arbetsskolan för 135 elever, av vilka 106 kunna erhålla bostad i elevhemmet. År 1923 inköpte föreningen fastigheten Grevturegatan 63, i vilken är inrymd anstalts nya bandage- och protesverkstad m. m. År 1926 inköpte föreningen ytterligare en fastighet, Brahegatan 44, vilken sedan år 1929 användes som internat för de manliga eleverna. Sedan juli 1915 upprätthåller föreningen även ett skol- och uppfostringshem i Lidingö, avsett för 45 barn i skolåldern, som på grund av sin vanförhet ej i hemorten kunna erhålla skolundervisning.

Anstaltens ortopediska klinik har (genom donation av professor P. Haglund) år 1929 erhållit ett värdefullt bibliotek av ortopedisk speciallitteratur (ca 2,000 band förutom en stor samling småtryck).

Stadens bidrag utgår genom hälsovårdsnämnden. Föreningen åtnjuter även bidrag av staten, landstingen, pensionsstyrelsen samt kommuner och enskilda.

Polikliniker.

Stadens bidrag år 1930: 46,755 kr.

Stadens bidrag till serafimerlasarettets poliklinik: 20,800 kr.

Stadens bidrag till diakonissjukhusets poliklinik: 3,000 kr.

Stadens bidrag till polikliniken vid Riddaregatan (polikliniken å Östermalm): 7,200 kr.

Stadens bidrag till polikliniken för barnsjukdomar vid Norrtullsgatan (jämväl pediatrik poliklinik för karolinska institutet): 7,755 kr.¹⁾

Stadens bidrag till vanförestaltens i Stockholm poliklinik: 3,000 kr. (se ovan).

¹⁾ Av ifrågavarande anslag får enligt stadsfullmäktiges beslut ett belopp av 1,200 kr. användas för anställande av en amanuens vid karolinska institutets pediatrika poliklinik å kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn (jfr sid. 346).

Stadens bidrag till tandläkarinstitutets poliklinik: 5,000 kr.

Av å hälsovårdsnämndens stat anvisade medel utgår därjämte bidrag med högst 7,500 kr per år till gymnastiska centralinstitutets poliklinik (för kostnadsfri sjukgymnastisk behandling åt medellösa patienter).

Dessutom underhåller staden fullständigt poliklinikerna vid Kornhamnstorg och Döbelnsgatan samt polikliniker vid en del sjukhus (se under hälsovårdsnämnden sid. 139).

Vård av fattiga sjuka i hemmen.

Stadens bidrag år 1930: 25,000 kr.

Bidraget utgår från fattigvårdsnämnden för vård i hemmen av fattiga sjuka genom skolede, under läkares överinseende stående sköterskor och fördelas mellan »Föreningen för sjukvård hos fattiga i Sofia församling» (6,000 kr.), »Föreningen för sjukvård hos fattiga i Bromma församling» (9,000 kr.), »Föreningen för sjukvård hos fattiga i Brännkyrka församling» (8,000 kr.) och »Föreningen för sjukvård hos fattiga i Kungsholms och S:t Görans församlingar» (2,000 kr.).

Bidrag lämnas dessutom dessa föreningar från vederbörande församlingar. Bidrag från vissa församlingar utgår jämväl till övriga, icke av staden understödda sjukvårdsföreningar, nämligen »Föreningen för sjukvård i fattiga hem» (inom Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Matteus och Johannes församlingar), »Föreningen för sjukvård hos fattiga inom Östermalms församlingar», »Föreningen för sjukvård hos fattiga inom Maria och Högalids församlingar» samt »Föreningen för sjukvård hos fattiga inom Katarina församling». Bidragen från församlingarna utgår dels med kontanta belopp, dels genom avlönande av föreningarnas sjuksköterskor. Församlingarnas sammanlagda bidrag till sjukvårdsföreningarnas verksamhet uppgår för år 1930 till 21,700 kr.

Till största delen uppehålles emellertid sjukvårdsföreningarnas verksamhet genom räntor å donationer och kontanta bidrag av enskilda.

Hjälpföreningen för psykiskt sjuka.

Stadens bidrag år 1930: 24,000 kr.

Föreningen, som bildades år 1917, har till ändamål att utöva dispensärverksamhet för psykiskt sjuka samt att hjälpa på sjukhusen vårdade sinnessjuka genom att tillvarata deras ekonomiska och juridiska intressen. Föreningen biträder jämväl hälsovårdsnämnden med erforderliga förundersökningar vid uttackordering av lindrigt sinnessjuka i s. k. familjevård (se ovan sid. 137). Föreningen har anställt en kurator samt två läkare jämte biträde vid föreningens byrå, vilken är

öppen å serafimerlasarettet måndagar och torsdagar kl. 15,30—16,30; kurator, fröken Gert-rud Rodhe, träffas dagligen, Östermalmsgatan 11. — Sekreterare är dr J. Billström, Kungsgatan 64.

Stadens bidrag utgår under villkor, att understöd lämnas endast åt i staden boende personer, att hälsovårdsnämnden skall åga utse en styrelseledamot och en revisor i föreningen, samt att styrelse- och revisionsberättelser årligen avlämnas till hälsovårdsnämnden.

Föreningen åtnjuter även bidrag av Stockholms läns landsting (1,900 kr.).

Anstalter för socialt arbete, understöds- och hjälpverksamhet m. m.

Centralförbundet för socialt arbete.

Stadens bidrag år 1930: 2,000 kr.

I syfte »att inom olika samhällslager söka väcka intresse för och sprida kunskap om sociala spörsmål för att därigenom medverka till lösningen av viktiga samhällsfrågor» sammanslöto sig år 1903 en del föreningar med socialt syfte till »*Centralförbundet för socialt arbete*». Sitt mål söker förbundet vinna dels genom den år 1904 inrättade *sociala upplysningsbyrån*, som meddelar upplysningar om sociala förhållanden och företag i in- och utlandet samt lämnar råd och litteraturanvisningar för studiet av sociala frågor, dels genom sitt kostnadsfritt tillgängliga bibliotek, som numera omfattar över 7,000 band, in- och utländsk uppslags- och speciallitteratur i sociala och kommunala frågor samt ett 100-tal tidskrifter, behandlande dessa ämnen på olika språk, dels slutligen genom utgivande av publikationer, verkställande av utredningar och undersökningar, anordnande av kongresser rörande aktuella sociala spörsmål etc.

Biblioteket och upplysningsbyrån, Norrtullsgatan 8 B, 1 tr., äro öppna alla vardagar kl. 13—15.

Stadens anslag utgår till bestridande av kostnaderna för det på initiativ av förbundet upprättade socialpolitiska och kommunala institutets bibliotek och åskådningsmateriel (se även sid. 310 och 333).

Stockholms läns arbetsförmedling.

Stadens bidrag år 1930: 5,000 kr.

Stockholms läns arbetsförmedling inrättades år 1914, med huvudkontor förlagt till Stockholm (adress: Rödbodtorget 2). Till undvikande av dubbelanmälningar av sökande och lediga platser träffades samma år mellan stadens och länets arbetsförmedlingar överenskommelse om viss arbetsfördelning, avseende i huvudsak att länsanstaltens huvudkontor i Stockholm skulle förmedla anställning utslutande inom jordbruk

och skogshushållning med binärningar (åt arbets-sökande från såväl länet som staden), under det att förmedlingen inom övriga näringsgrenar skulle handhavas av stadens anstalt (jfr sid. 266). Då den av länsanstalten i enlighet med denna överenskommelse bedrivna förmedlingsverksamheten sålunda genom beredande av arbete i landsorten åt i huvudstaden mantalsskrivna arbetslösa bidrager till att förbättra förhållandena på arbetsmarknaden i Stockholm, beslöto stadsfullmäktige den 2 april 1929 att lämna Stockholms läns arbetsförmedling ett årligt bidrag av 5,000 kr.

Som villkor för stadens bidrag gäller, att länets arbetsförmedlingsanstalt skall vara skyldig att årligen till stadskollegiet avgiva redogörelse angående resultatet av dess förmedling av arbete åt i Stockholm mantalsskrivna personer.

Diakonistyrelsens sociala råd- och hjälpbyrå.

(Jfr sid. 380.)

Stadens bidrag år 1930: 3,000 kr.

Till den av svenska kyrkans diakonistyrrelse år 1927 inrättade råd- och hjälpbyrån vid Stockholms centralstation (se sid. 380) utgår fr. o. m. år 1930 ett årligt bidrag från Stockholms stad å 3,000 kr. Byrån erhåller även bidrag från fattigvårdsnämnden (till bestridande av kostnader för fattigas hemsändande till resp. hemorter).

Föreningen för arbetarskydd.

Stadens bidrag år 1930: 1,000 kr.

Föreningen, som bildades år 1905, har sedan maj månad 1906 haft anordnad en för allmänheten tillgänglig utställning av en mångfald olikartade skyddsanordningar mot såväl olycksfall som ohälsa i arbete. I samband med utställningen anordnar föreningen föredrag för arbetare och förmän samt förevisningar av arbetarskyddsfilmer, varjämte föreningen utger en publikation »*Arbetarskyddet*». Utställningen, som är inrymd i huset Birgerjarlsgratan 32, är fritt tillgänglig för allmänheten alla söckendagar (atom lördagar) kl. 12—13 samt därjämte lördagar kl. 17—20 och söndagar kl. 13—15.

Stadens bidrag utgår till föreningens utställning. Föreningen åtnjuter därjämte statsbidrag (4,000 kr.).

Centralförbundets för nykterhetsundervisning permanenta nykterhetsutställning och centralbibliotek i Stockholm.

Stadens bidrag år 1930: 1,000 kr.

Centralförbundet för nykterhetsundervisning, som stiftades år 1901, är en för samtliga större

Understöddas in-stitutioner. Nykterhetssällskap gemensam institution, vilken ledes av en utav de anslutna sällskapen vald representantförsamling, bestående av ett ombud för varje påbörjat 25,000-tal medlemmar. Förbundets ändamål är att bedriva en hela folket och främst de unga omfattande upplysningsverksamhet i alkoholfrågan. Detta sker *dels* genom anordnande av mera populära, för alla tillgängliga s. k. allmänna upplysningskurser (intill år 1930 inalles 158), *dels* genom förmedling av statsunderstödda föreläsningar i alkoholfrågan samt därmed sammanhängande etiska, hygieniska och sociala spörsmål, *dels* genom anordnande av sociala och hygieniska fortbildningskurser för lärare m. fl., *dels ock* genom anordnande av allmänna utbildningskurser för präster och predikanter, studie- och ungdomsledare m. fl. Vidare utgives centralförbundets organ Tirfing, tidskrift för nykterhetsfrågans studium, litteratur m. m., anordnas utställningar vid kurser, lärarmöten o. s. v. I april 1906 öppnade förbundet i förening med en del andra korporationer (centralförbundet för socialt arbete, föreningarna för arbetarskydd och för tuberkulosens bekämpande etc.) en social utställning med en nykterhetsavdelning. Den senare avskildes sedermera såsom en självständig nykterhetsutställning och gjordes permanent. Den avser att klargöra nykterhetsrörelsens uppkomst och utveckling ävensom att demonstrera tillgänglig undervisningsmateriel och litteratur. Med utställningen är förenat ett centralbibliotek i alkoholfrågan, omfattande f. n. cirka 8,000 band och innehållande den viktigaste in- och utländska litteraturen. Såväl utställningen som biblioteket stå gratis till allmänhetens förfogande.

Stadens bidrag utgår till den av förbundet anordnade nykterhetsutställningen. Från staten åtnjuter centralförbundet bidrag till förbundets allmänna verksamhet, till föreläsningarna, till utgivande av tidskriften, till centralbiblioteket samt dessutom tillfälliga anslag för utgivande av undervisningsmateriel. Från landsting och kommuner erhållas anslag till de allmänna upplysningskurserna. Bibliotek och utställning äro inrymda i Tunnelgatan 19 A och B, 1 tr., och öppna kl. 10—18 alla vardagar; utställningen dessutom även andra tider efter särskild överenskommelse.

Sjukkassor.

(Jfr sid. 323.)

Stadens bidrag år 1930: till centralsjuk-kassan Vänfast-Stockholm: 123,000 kr.; till övriga registrerade sjukkassor: 50,000 kr.

Vid 1930 års ingång funnos i Stockholm inalles 50 lokala registrerade sjukkassor samt 24 avdelningar av rikssjukkassor, med tillsammans c:a 145,000 medlemmar. Av dessa sjuk-

kassor äro 31 med omkring 105,000 medlemmar sammanslutna till Stockholms registrerade sjukkassors centralförsamling (expedition: Klara norra kyrkogata 26).

Stockholms registrerade sjukkassor hava sedan år 1909 förutom statsbidrag jämväl åtnjutit kommunalt bidrag till sina förvaltningskostnader. Då emellertid den starka decentralisationen medförde oproportionerligt höga förvaltningskostnader, beslöt stadsfullmäktige den 28 april 1924 en väsentlig omläggning av grunderna för stadens bidrag till sjukkassorna, att gälla under förutsättning att en sammanslagning av dessa till en centralkassa med minst 50,000 medlemmar komme till stånd. I anledning härav sammanslöto sig i oktober 1925 sjukkassan Vänfast och 14 andra registrerade sjukkassor till en kassa, benämnd *centralsjukkassan Vänfast-Stockholm*. Kassans stadgar, som registrerades den 31 dec. 1925 (nya stadgar registrerade den 31 dec. 1927), ansluta sig till av stadsfullmäktige antagna ändrade grunder och villkor för kommunens bidrag (se nedan). Den nya centralsjukkassan, som trädde i verksamhet den 1 mars 1926, hade vid senaste årsskifte omkring 49,000 medlemmar (därav c:a 40,000 mantalsskrivna i Stockholm).

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 nov. 1925 och 20 dec. 1927 utgår kommunalt bidrag till i huvudstaden registrerad sjuk-kassa, som åtnjuter statsbidrag och som uppfyller nedanstående villkor, enligt följande grunder:

Det kommunala bidraget utgår dels med högst 3 kronor årligen för varje i Stockholm mantalsskriven medlem, som sjukkassan äger vid årets början, dels ock i form av nedsättning med 20 % av den gällande avgiften för vård å allmänt rum för i Stockholm mantalsskriven medlem av sjukkassan, som å sådant rum vårdas å stadens sjukvårdsanstalt eller på av staden genom avtal tillförsäkrad plats å staden icke tillhörig vårdanstalt, och som icke i annan ordning erhållit nedsättning av avgiften, under följande villkor.

1. Sjuk-kassan skall stadgeenligt vara förpliktad att till medlem, som varit sjuk minst sex dagar, utbetala sjukhjälp, för ett och samma sjukdomsfall dock längst under en tid av tre år. Sjukhjälp skall utgå *dels* till vuxna medlemmar med lägst 1 krona 50 öre och högst 8 kronor per dag under sammanlagt högst 180 dagar under loppet av fem år; i övrigt med lägst 1 krona och högst 4 kronor per dag, *dels ock* till barn, som icke uppnått 16 års ålder, med lägst 90 öre per dag.

2. Sjuk-kassans förvaltningskostnader under föregående år må ej hava överstigit 4 kronor per medlem.

3. Av medlem, som är mantalsskriven i annan kommun än Stockholm, skall sjuk-kassan uttaga en särskild förvaltningsavgift, motsvarande stadens bidrag per medlem.

4. Staden äger rätt att genom en av stadsfullmäktige utsedd revisor deltaga i granskning

gen av sjukkassans räkenskaper och förvaltning (jfr sid. 323).

5. Efter anmodan tillhandagår drätselnämnden vid förvaltningen av sjukkassans fonder.

6. Sjukkassan skall för sjuk medlem, som vårdas å stadens sjukvårdsanstalt eller på av staden genom avtal tillförsäkrad vårdplats å staden icke tillhörig sjukvårdsanstalt, av den å vårdtiden belöpande sjukhjälpens innehålla och till stadens vederbörande myndighet inbetala så stor del, som motsvarar den sjukhusavgift, den sjuke kan vara skyldig att erlägga.

7. Kassa, som vid ansökan om kommunalt bidrag uppsåtligen eller av vårdslöshet meddelar oriktiga uppgifter, skall efter hälsovårdsnämndens prövning varda det kommunala bidraget förlustigt för det år, ansökningen avser. I övrigt skola i fråga om understödd kassas organisation, stadens kontroll över dess verksamhet samt sättet för det kommunala bidragets utbetalande gälla de särskilda föreskrifter, som av stadsfullmäktige eller av vederbörande förvaltningsmyndighet efter stadsfullmäktiges bemyndigande utfärdas.

8. För övrigt skola i tillämpliga delar iakttagas de föreskrifter, som angivas i kungl. kungörelse den 11 oktober 1920 angående statsbidrag till sjukkassor.

Därjämte har staden den 16 nov. 1925 förbundit sig att under en övergångstid av 30 år lämna bidrag till täckande av eventuellt uppkommande brist inom de särklasser för medlemmar över 70 år, som inrättats inom central-sjukkassan Värfast-Stockholm.

Kommunalt bidrag enligt nu nämnda grunder utgår fr. o. m. år 1926 endast till central-sjukkassan, under det att de registrerade, statsunderstödda sjukkassor, som icke anslutit sig till nämnda kassa och som icke uppfyllde ovan angivna villkor, i fortsättningen icke ansågos böra erhålla bidrag av staden till sin verksamhet. De statsunderstödda sjukkassor i Stockholm, vilka icke i annan ordning åtnjuta kommunalt bidrag samt i övrigt uppfylla de fordringar, stadsfullmäktige uppställa, hava dock även sedermera övergångsvis erhållit kommunalt bidrag för sina i Stockholm mantalsskrivna medlemmar enligt i huvudsak samma grunder, som förut varit gällande för stadens bidrag till sjukkassor, ehuru med reducering av tidigare bestämda belopp. De av staden på detta sätt understödda fristående sjuk-kassorna voro vid senaste årsskifte till antalet 72 (varav 24 avdelningar av rikssjukkassor) med tillsammans 97,000 medlemmar.

Kommunalt bidrag till dessa fristående sjuk-kassor utgår för år 1930 med 10 öre för varje sjukdag, söndagar oräknade, för vilken under närmast föregående år kassan utbetalt kontant sjukhjälp till i Stockholm mantalsskrivna medlem med minst 90 öre per dag eller vård å sjukhus av kassan bekostats, dock med iakttagande av att bidrag för året till sjuk-kassa icke skall understiga 15 öre eller överstiga 80 öre, beräknat för varje i Stockholm mantalsskrivna medlem.

Registerbyrå för understöd och Understödda pensioner.

Storkyrkobrinken 11, St.; expeditionstid: in- 9,30—15,30 (lördagar 9—14); t. (10) 15 46. stitu- tioner.

Stadens bidrag år 1930: 6,000 kr.

Registerbyrån, som inrättades år 1911 av föreningen för välgörenhetens ordnande (F. V. O.), har till ändamål att underlätta ett ordnat samarbete mellan den kommunala fattigvården, välgörenhet utövande institutioner, pensionskassor och fonder m. fl. samt enskilda personer. I detta syfte har enligt kortsystem upplagts ett för den kommunala fattigvården och enskilda understödsföreningar gemensamt register över understödstagare och pensionärer.

Med anledning av stadsfullmäktiges beslut den 21 december 1910 överlämnade fattigvårdsnämnden till byrån den 1 juli 1911 det hos nämnden förda pensionsregistret samt åtog sig att på framställning från byrån tillhandaga med upplysningar, som äro erforderliga för byråns verksamhet, på villkor, att registret hölles för fattigvårdsnämnden tillgängligt, och att nämnden finge tillsätta en revisor för granskning av byråns verksamhet.

Efter allmänna pensionsförsäkringens ikraftträdande införas i registret även uppgifter över pensions- och understödstagare i Stockholm samt meddelas upplysningar till Stockholms pensionsnämnder.

Anslutna föreningar m. fl. lämna registerbyråns regelbundna uppgifter om beviljade understöd och få i utbyte från byrån upplysningar om pensionärer och understödstagare, som där finnas antecknade. Sökande av pensioner och understöd erhålla på begäran utdrag eller bevis enligt registret, såvitt dem angår.

Förteckning över och redogörelse för kommunala och enskilda anstalter, föreningar, fonder och stiftelser finnas i den av F. V. O. 1924 utgivna tredje upplagan av »F. V. O:s handbok för fattigvårdsintresserade» (supplement till denna utgivet 1929).

Sedan år 1923 står registerbyrån under ledning av en särskild styrelse av fem personer, av vilka två utses av F. V. O. och två av fattigvårdsnämnden, som skall bereda ordförandena i stadens pensionsnämnder tillfälle att föreslå den ene av dessa sista nämnda; den femte utses av de sålunda utsedda fyra ledamöterna.

Allmänna skyddsföreningen i Stockholm.

Stadens bidrag år 1930: 5,500 kr.

Föreningen, som stiftades år 1866, har till uppgift att »lindra fattigdomens börd för den mindre väl situerade befolkningen i huvudstaden, i främsta rummet änkor, minderåriga och sådana nödställda, som till följd av sjukdom, olycks-

Understödda in-stitutioner. händelse eller andra orsaker råkat i tillfällig fattigdom, utan att därför söka understöd från den allmänna fattigvården. Föreningens verksamhet utövas, under ledning av en centralkommitté som överstyrelse, genom 14 skydds-föreningar och 11 arbetsföreningar i de olika församlingarna. Föreningens sekreterare-expedition är belägen Lillabaltgatan 10, 1 tr. Fattigvårdsnämnden äger deltaga i revisionen av föreningens räkenskaper. Stadens bidrag är avsett för arbetsföreningarnas verksamhet. Vissa skyddsföreningar och arbetsföreningar åtnjuta även bidrag från resp. församlingar (för år 1930 sammanlagt 9,050 kr.).

Föreningen Skyddsvärnet.

Stadens bidrag år 1930: 2,000 kr.

Föreningen Skyddsvärnet, som bildades år 1910, har till uppgift att verka för främjandet av det allmänna och enskilda räddningsarbetet bland nödställda, värlösa och vilsekomna, företrädesvis frigivna fångar, villkorligt dömda, lösdrivare, alkoholist, samt liknande hjälpbehövande. Detta sitt mål söker föreningen vinna genom beredande av arbete, ekonomiskt understöd och annan hjälp åt nämnda kategorier, anställande av förundersökningar i fråga om sådana häktade, som anses kunna ifrågakomma till villkorlig straffidom, samt tillsyn och övervakning efter domens avkunnande, därvid samarbete äger rum med fängvårdsstyrelsen, centralföreningen till stöd för frigivna, olika kommunala myndigheter m. fl. institutioner. Därjämte har föreningen för bildade arbetslösa upprättat en skrivbyrå. Vid föreningens upptagningshem, Björka i Hässelby villastad beredes arbete och inackordering åt huvudsakligen yngre skyddslingar. Föreningens byrå, Mästersamuels-gatan 21, är öppen kl. 9—16 (föreståndare: J. Lönnberg).

Stadens bidrag utgår under villkor, att i föreningens räkenskaper noga skiljes på kostnaderna för de olika verksamhetsgrenarna, samt att till stadskollegiet avlämnas styrelse- och revisionsberättelser över föreningens verksamhet.

Föreningen åtnjuter även statsbidrag (för budgetåret 1929/30 35,000 kr.).

Sällskapet Stockholms stadsmission.

(Jfr sid. 339.)

Stadens bidrag år 1930: till mottagningsbyrån 4,000 kr., till arbetshemmet 1,500 kr., till inackorderingshemmet 1,000 kr.

Sällskapet Stockholms stadsmission, som bildades år 1853, har till ändamål att på kristlig grund bedriva social hjälpverksamhet bland de lager av Stockholms befolkning, där den and-

liga och sociala nöden är störst. I stort sett är denna verksamhet fördelad på följande huvudgrenar:

1) omhändertagande av och beredande av hjälp åt hemlösa och nödställda män, 2) omhändertagande av värlösa gossar och sedligt försummade ynglingar (barnhemmet Boxtorp i Södermanland), 3) beredande av uppfostran åt sedligt försummade flickor (lanthemmet och husmoders skolan för flickor å Edesta i Södermanland; jfr sid. 339), 4) beredande av vård och uppfostran åt psykiskt efterblivna och kroppsligt sjuka, vanartade flickor (skyddshemmet Skarvik å Edesta), 5) beredande av vila åt obemedlade, klena arbetarhustrur och ensamstående kvinnor (å trenne stadsmissionen tillhöriga vilohem vid Edesta och Stenfasta).

Stadsmissionens verksamhet för omhändertagande av och beredande av hjälp åt hemlösa och nödställda män är sedan år 1913 centraliserad till stadsmissionens mottagningsbyrå för nödställda och hemlösa män, belägen i stadsmissionens centralbyggnad, Stortorget 3—5 och Svartmangatan 7. Byrån hålles öppen vardagar kl. 10—12 och 19—20. Byråns syfte är att bedriva hjälpverksamhet bland nödställda och hemlösa män på ett sådant sätt, att tiggeri och lättjiliv motarbetas och arbetsvilligheten väckes och befrämjas. I detta syfte för byrån allt sedan år 1914 ett register över hjälpsökande, vilka anlita densamma samt ombesörjer platsförmedling för mindre väl rekommenderad arbetskraft. Verksamheten omfattar vidare bl. a. beredande av tillfälliga nödhjulsarbeten åt arbetslösa i avvaktan å varaktigare arbetsanställning dels i centralbyggnadens källare, dels å arbetshemmet å Kungsholmen (se nedan), beredande av bostad åt yngre män å inackorderingshemmet (se nedan), billig eller kostnadsfri utspisning å stadsmissionens nykterhetsrestaurang m. m.

I stadsmissionens arbetshem, som inrättades år 1888 och är beläget Kungsholms-gatan 70, mottagas hem- och arbetslösa personer och sysselsätts med vedhuggning och dylikt. Vistelsen å hemmet är avsedd att endast vara tillfällig under väntan på fast arbete. Arbetslösa, vilka till följd av nedsatt arbetsförmåga ej hava utsikt att erhålla arbete, intagas ej å hemmet utan hänvisas till vårdhemmet Högalid. Jämte viss kontant avlöning erhålles å arbetshemmet kost, logi och underkläder. Högst 40 män kunna samtidigt mottagas å hemmet.

Genom sin uppsamlingscentral »Små smulor» söker stadsmissionen bereda arbete åt nödställda genom hämtning från familjer av avfallsartiklar, vilka sedan sorteras, lagas, försäljas eller bortskänkas.

Stadsmissionens inackorderingshem för arbetare, vars verksamhet påbörjades år 1910, har till uppgift att bereda god och billig bostad åt ogifta, företrädesvis yngre arbetare, vilka eljest skulle vara hänvisade att bo på s. k. härbärgen eller innebo i familjer. Hemmet,

som är inrymt i stadsmissionens centralbyggnad vid Stortorget, har plats för 37 personer. Hyresavgifterna, inberäknat värme, lyse, städning och sängkläder, äro för enkelrum 50 kr. och för delat rum 30—35 kr. i månaden.

Stadens bidrag utgår dels med 4,000 kr. att efter fattigvårdsnämndens beprövande användas till understöd åt stadsmissionens mottagningsbyrå för nödställda och hemlösa män, dels med 1,500 kr. till stadsmissionens arbetshem, under villkor att å hemmet endast mottagas personer, som äro i staden mantalsskrivna, och att dess verksamhet övervakas på sätt, fattigvårdsnämnden bestämmer, dels med 1,000 kr. till stadsmissionens inackorderingshem för arbetare, under villkor att stadskollegiet äger öververksamheten utöfa den kontroll, som befinnes lämplig.

Stadsmissionens barnhem för gossar vid Bixtorp (i Södermanland) har 40 platser, av vilka flertalet disponeras av Stockholms stads barnavårdsnämnd. Undervisningen vid barnhemmet står enligt kungl. maj:ts beslut den 16 april 1920 under Stockholms folkskoledirektions uppsikt och ledning. En ordinarie lärarbefattning vid Stockholms folkskolor har alltsedan år 1920 enligt stadsfullmäktiges medgivande disponerats för undervisning av de i barnhemmet intagna gossarna. Denna lärarbefattning ävensom en för samma ändamål fr. o. m. år 1929 inrättad extra folkskollärarbefattning vid barnhemmet äro numera uppförda å barnavårdsnämndens stat (se sid. 217).

Beträffande stadens bidrag till stadsmissionens lanthem och husmoderskola vid Edesta se sid. 339. Stadsmissionen åtnjuter även ränteavkastningen från en under fattigvårdsnämndens förvaltning ställd donationsfond, »Fru Dagmar Bergstens fond» (å 100,000 kr.), ävensom bidrag från vissa av huvudstadens församlingar (för år 1930 sammanlagt 6,300 kr.) samt från enskilda.

De blindas förening u. p. a.

Stadens bidrag år 1930: högst 13,200 kr.; dessutom 500 kr. till De blindas veckoblad.

De blindas förening, som bildades år 1889, har till uppgift att stödja blinda i deras strävan till självförsörjning. I sina hus, Majorsgatan 11 och 12, har föreningen inrättat en borstbinderverkstad, en borsträfabrik och en korgmakerverkstad samt en försäljningsbod. Vid verkstäderna äga ett 60-tal blinda fast anställning. Därjämte upprätthåller föreningen ett hantverkshem för blinda kvinnor, Klara östra kyrkogata 3, där undervisning i korgmakeri meddelas, och en skrivbyrå, Grevturgatan 24 A. De blindas förening har även ett bibliotek i blindskrift, f. n. omfattande omkring 11,700 band, varur blinda kunna erhålla boklån gratis och fraktfritt. Föreningen utger vidare den i blindskrift tryckta tidningen De blindas veckoblad, vilken lämnas gratis till läskun-

niga blinda. Slutligen har föreningen en sjuk-kassefond för beredande av sjukhjälp åt blinda, som genom eget arbete bidraga till sitt uppehälle. Flertalet av föreningens medlemmar äro blinda och av dess tio styrelseledamöter skola minst fem vara blinda. En styrelseledamot tillsättes av kungl. maj:ts.

Av stadens bidrag utgår högst 13,200 kr. till de av föreningen anordnade borstbinderi- och korgmakeriverkstäderna samt till hantverkshemmet för blinda kvinnor och 500 kr. till De blindas veckoblad. Det förstnämnda anslaget utgår, under villkor att driften vid verkstäderna och hantverkshemmet upprätthålles utan avbrott hela året, med 300 kr. för varje i Stockholm hemortsberättigad, manlig eller kvinnlig arbetare, därest arbetaren sysselsatts hela året och med proportionellt minskat belopp, därest vederbörande varit sysselsatt endast en del av året. Anslaget utbetalas genom fattigvårdsnämnden vid årets slut, sedan redogörelse över verksamhetens omfattning till nämnden ingivits.

De blindas förening åtnjuter ett årligt statsbidrag av 100,000 kr. samt dessutom för De blindas veckoblad bidrag med omkring 5,000 kr. från landsting och städer, som ej deltaga i landsting. Föreningen åtnjuter även bidrag till sin biblioteksverksamhet från huvudstadens församlingar (för år 1930 sammanlagt 2,800 kr.).

Svenska föreningen för dövas väl.

(Jfr sid. 336).

Stadens bidrag¹⁾ år 1930 (till »Dövas väls lappcentral och syateljé»): 1,000 kr.

Föreningen, som bildades år 1921, har till ändamål att på olika sätt minska de lönberörda och dövas svårigheter och göra dem såvitt möjligt oberoende av sin nedsatta hörsel.

Då det visat sig mycket svårt att förskaffa arbete åt döva kvinnor, öppnade föreningen hösten 1925 en ateljé för sömnad samt stoppning och lagning av kläder, linne m. m. Under ledning av en föreståndarinna lämnas här arbete åt döva kvinnor, alla medellösa och flera sjukliga. Verksamheten bedrivs i föreningens lokaler, Östermalmsgatan 62 (ingång Rådmansgatan 5).

Beträffande stadens bidrag till den av föreningen upprättade skolan för döva småbarn se sid. 336.

Stiftelsen »Hemmet Vård och arbete».

Stadens bidrag¹⁾ år 1930: 2,000 kr.

Stiftelsen, som grundades år 1878, har till uppgift att bereda vård och arbete åt »från fän-

¹⁾ Stadens bidrag utgår av det till fattigvårdsnämndens förfogande ställda anslaget till enskilda inrättningar.

**Understödda in-
stitutioner.** gelse frigivna eller eljest avsigkomna, nödställda manspersoner, på det att de därigenom må om möjligt räddas från andlig och lekamlig undergång och återgivas åt samhället såsom förbättrade och arbetsamma människor». Å stiftelsens hem, Krukmakaregatan 34—36, finnes plats för 22 skyddslingar. Flertalet av dessa remitteras till hemmet från rikets straffanstalter samt från platsanskaffningsbyråer för frigivna i Stockholm. De intagna sysselsätts i hemmets vedgård med sågning och huggning av ved m. m. För arbetet erhålla de ersättning efter 55 öre per timme men skola för kost och logi å hemmet betala 2 kr. per dag.

Hemmet åtnjuter även statsbidrag (500 kr.).

Föreningen Hem för arbeterskor.

Stadens bidrag år 1930: 1,000 kr.

För att i någon mån motverka inneboendesystemet och bereda billig och hemtrevlig bostad åt ensamstående arbeterskor från stadens fabriker, syateljéer o. s. v. bildades 1898 föreningen Hem för arbeterskor, som samma år öppnade sitt första hem, Kungsholmsgatan 50. År 1901 inrättades ett andra hem i Åsögatan 79, som hösten 1910 flyttades till Katarina Bangata 33 B, och ett tredje upprättades 1909 Vikingagatan 7 B (numera Tomtebogatan 19).

Fr. o. m. den 1 okt. 1928 har verksamheten omlagts så till vida, att de tre nämnda hemmen sammanslagits till ett enda, benämnt »Hemmet Nygård» och inrymt i en ny byggnad å Kristinebergsområdet (adress: Gyllenborgsgatan 20). Hemmet innehåller 30 lägenheter om ett rum med kokvrå, avsedda för en eller två personer. Dessa lägenheter uthyrs till självförsörjande kvinnor av ovannämnda kategori. Hyresgästernas antal är f. n. 50. Hyrorna variera mellan 410 och 740 kr. per år. Hemmet inrymmer även, förutom bostad för värdinnan, läs- och samlingsrum med bibliotek.

Stadens bidrag utgår under förutsättning, att stadskollegiet äger över föreningens verksamhet utöva den kontroll, som befinnes lämplig.

Hemmet för lungsjuka arbetande kvinnor.

Stadens bidrag år 1930: 1,000 kr.

Hemmet, som är inrymt i Stockholms stads fastighet Sköldgatan 26, bereder plats för lungsjuka arbetande kvinnor (f. n. till ett antal av 12), de flesta i smittsamt stadium av sjukdomen. Sedan år 1908, då hemmet inrättades, har det haft till uppgift att bereda de sjuka en hygieniskt tillfredsställande bostad och förhindra smittans spridning, då dessa sjuka i annat fall som regel måste taga sin tillflykt till att innebo hos andra. Dessutom har hemmet av stadens

understödsbyråer för tuberkulösa flitigt använts för deras understödstagare, medan dessa väntat på inträde vid sanatorium eller nyss utskrivits från dylikt sjukhus.

Då hemmets hyresgäster i regel icke äro fullt arbetsföra, hava hyresbeloppen satts så lågt som till 8 å 10 kr. per månad, för vilken summa erhållas möblerad bostad, värme, lyse och sänglinne samt rättighet att i det gemensamma köket med hemmets bränsle laga mat vissa bestämda timmar dagligen.

Stadens bidrag utgår genom hälsovårdsnämnden. Dessutom erhåller hemmet bidrag från föreningen Majblomman.

Hemmet för arbetssökande kvinnor.

Stadens bidrag¹⁾ år 1930: 3,000 kr.

Hemmet, vars ändamål är att bereda tillfällig billig bostad åt arbetssökande kvinnor samt i möjligaste mån bistå dessa med råd, hjälp och anvisningar, är beläget Artillerigatan 31 och har 18 platser. Där mottagas arbetssökande, helst unga, kvinnor mot en avgift av 1,25 kr. per natt, för vilken avgift även erhålles morgonkaffe med bröd samt kvällsmat. Hemmet hålles öppet under tiden 1 sept.—1 juli. Verksamheten upprätthålles genom en förening.

Hemmet åtnjuter även bidrag från Hedvig Eleonora och Oscars församlingar (med tillsammans 600 kr.).

Frälsningsarméns kvinnohärbärge.

Stadens bidrag år 1930: 8,000 kr.

Frälsningsarmén har alltsedan år 1901 i stadens fastighet, Rensgatan 30, haft ett härbärge, med uppgift att mottaga arbetssökande, husvilliga kvinnor för tillfällig vistelse. På grund av den disponerade fastighetens rivning har verksamheten fr. o. m. år 1927 förflyttats till nya lokaler i en av frälsningsarmén för ändamålet inköpt fastighet, Luntmakaregatan 61, varäst ett 50-tal platser stå till härbärgets förfogande.

För att möjliggöra för kvinnohärbärgets att efter flyttningen i oförändrad omfattning fortsätta sin verksamhet har staden fr. o. m. år 1927 beviljat bidrag till verksamheten med 8,000 kr. per år, under villkor 1) att härbärgets anordnas för minst 45 platser och i överensstämmelse med hälsovårdsnämndens föreskrifter: 2) att minst 10 platser upplåtas utan kostnad, samt att fattigvårdsnämnden, polisen och stadens arbetsförmedling äga att företädesvis anvisa klientelet till dessa platser; 3) att av övriga platser minst 10 tillhandahållas mot en avgift, som inklusive en för-

¹⁾ Stadens bidrag utgår av det till fattigvårdsnämndens förfogande ställda anslaget till enskilda inrättningar.

sta frukost icke överstiger 1 kr. per dygn, samt att avgiften för övriga platser inklusive en första frukost i regel icke överstiger 1,25 kr. per dygn; samt 4) att härhärget ställes under fattigvårdsnämndens inspektion.

Stiftelsen Drottninghuset.

Stadens bidrag år 1930: 7,500 kr.

Stiftelsen Drottninghuset har till uppgift att i sin fastighet i kv. Drottninghuset vid Johannes kyrkogård underhålla ett hem för ålderstigna kvinnor. Det nuvarande Drottninghuset uppfördes i slutet av 1600-talet av magistratens politiekollegium. Kostnaderna bestredos dels av kommunala medel, dels av medel, som för ändamålet donerats av olika personer, i främsta rummet Karl XI:s gemål Ulrika Eleonora. Inrättningen, som till en början mottog ett hundratal pensionärer, rymmer f. n. högst 43 platser. Enligt nu gällande reglemente för Drottninghuset, fastställt av kungl. maj:t den 11 maj 1883, handhaves inrättningens ledning av en direktion, utsedd av kungl. maj:t.

Med hänsyn till stiftelsens svaga ekonomi och till nödvändigheten att företaga en genomgripande reparation och inre omgestaltning av den gamla, kulturhistoriskt värdefulla byggnaden beslöt stadsfullmäktige den 19 maj 1924 dels att mottaga en erbjuden donation å 75,000 kr. till förmån för Drottninghuset samt uppdraga åt fattigvårdsnämnden att handhåva donationens förvaltning, dels att förbinda sig att till stiftelsen lämna ett årligt bidrag av 6,000 kr. På hemställan av stiftelsens direktion beslöt stadsfullmäktige den 31 maj 1926 en förhöjning av det årliga bidraget till 7,500 kr.

Stadens bidrag utgår, så länge ränteavkastningen av donationen enligt donationsvillkoren tillfaller stiftelsen Drottninghuset, samt under förutsättning att minst 18 vårdplatser å Drottninghuset förbehållas personer med hemortsrätt i Stockholm.

Sällskapet »De gamlas vänner».

Stadens bidrag år 1930: 1,485 kr.

Sällskapet har till ändamål att mot billig avgift bereda ett ålderdomshem för obemedlade eller mindre bemedlade fruntimmer, tillhörande den s. k. bildade klassen. I det av sällskapet uppförda »Hemmet för gamla» vid Enskede finnes plats för 95 pensionärer, dels halvpensionärer, dels betalande helpensionärer och dels fripensionärer.

Stadsfullmäktige beslöt den 29 sept. 1909 att kostnadsfritt (med tomrätt på 100 år) upplåta tomt för hemmet å stadens egendom Enskede. Å fattigvårdsnämndens stat uppföres årligen ett anslag, motsvarande beräknad avgäld för upplåtelsen, att gottgöras fastighetsnämnden.

Föreningen Blomsterfonden.

Stadens bidrag år 1930: 8,295 kr.

Föreningen Blomsterfonden, som bildades år 1921, har till ändamål att genom medel, som inflyta i form av gåvor till minne av avlidna personer i stället för blommor vid deras begravning, eller genom donationer bereda bostäder åt behövande gamla (män, kvinnor eller äkta makar). Enligt stadgarna kan föreningen även tillhandahålla lägenheter till självkostnadspris på villkor, att lägenheten vid innehavarens död tillfaller fonden.

I anledning av framställningar från föreningen om kostnadsfri upplåtelse av tomter i kv. Sighn å Normalm för uppförande därstädes av två bostadshus med smålägenheter beslöt stadsfullmäktige den 30 juni 1924 och 29 juni 1925 på så sätt bifalla framställningarna, att fastighetsnämnden bemyndigades att till föreningen försälja ifrågavarande tomter mot räntefri revers å köpeskillningarna. Å fattigvårdsnämndens stat skall årligen uppföras ett anslag, motsvarande räntan å de överenskomna köpeskillningarna, att gottgöras drätselnämnden.

Föreningen har överlämnat de förvärvade tomtarna till ett för bostadshusens uppförande och förvaltning bildat bolag, aktiebolaget Blomstergårdar, i vilket föreningen är innehavare av så gott som alla aktier.

Blomsterfondens första bostadshus, Röda bergsgatan 1, invigdes den 22 sept. 1925. Det innehåller 69 lägenheter, därav 56 enrumsoch 13 tvårumslägenheter, samtliga med kök. Hyran för enrumslägenheterna är i regel 500 kr. per år. Hyresgästerna äro alla äldre, mindre bemedlade personer. Det andra bostadshuset, Röda bergsgatan 3, rymmande 87 lägenheter, varav 15 tvårumsoch 72 enrumslägenheter, invigdes den 20 sept. 1926. Hyrorna variera mellan 450 och 1,100 kr. per år. Tack vare särskilda donationer kunna dock c:a 25 enrumslägenheter uthyras för 150 kr. per år, varjämte finnes en gratislägenhet.

Församlingshem för gamla.

Stadens bidrag år 1930: till föreningen Sofiagården 4,095 kr., till föreningen Hedvig Eleonoragården 5,175 kr., till föreningen Gustaf Vasagården 4,950 kr., till föreningen Hem för gamla i Katarina, u. p. a., 6,250 kr., till föreningen Matteusgården 5,150 kr., till föreningen Brännkyrkagården 3,675 kr., till föreningen S:t Clara hemmet 5,300 kr., till föreningen Högälids hemgård 3,000 kr.)

I enlighet med vissa riktlinjer, utarbetade av en centralkommitté, tillsatt vid en år 1925

¹⁾ Av angivna anslag utgå 3,750 kr. till föreningen Hem för gamla i Katarina, u. p. a., 2,000 kr. till föreningen Matteusgården, 3,675

Understödda institutioner.

Under-
stödda
in-
stitu-
tioner.

avhållen sammankomst mellan representanter för olika socialt verksamma myndigheter och korporationer i huvudstaden, hava under de senaste åren i flertalet av huvudstadens församlingar bildats föreningar med uppgift att verka för inrättande av s. k. församlingshem, avsedda att bereda lämpliga och billiga bostäder åt sådana gamla församlingsbor, som — utan att direkt vara i behov av anstaltsvård — dock av ekonomiska eller andra skäl icke kunna på ett tillfredsställande sätt själva ordna sin bostadsfråga. Enligt ovannämnda riktlinjer för verksamheten, vilka i princip godkändes av stadsfullmäktige den 25 april 1927, skola församlingshemmen innehålla bostadslägenheter om ett rum med kök eller kokvrå, avsedda för en eller två personer, och försedda med centralvärme och övriga bekvämligheter.

För församlingshemmens åstadkommande förutsattes, att samverkan skulle äga rum mellan staden, resp. församling och enskilda givare. Stadens medverkan skall enligt de av stadsfullmäktige godtagna principerna avse omkring 15 % av de totala anläggningskostnaderna och utgöras antingen i form av kostnadsfri eller billig tomtupplåtelse (försäljning mot räntefri revers å köpeskillingen, resp. tomtträsupplåtelse mot nedsatt avgäld) eller och såsom däremot svarande ränte- och amorteringsfritt lån (varvid å fattigvårdsnämndens stat årligen skall uppföras ett anslag motsvarande räntan å markvärdet, resp. lånet). För byggnadernas uppförande har staden därjämte tillhandahållit byggnadskreditiv. Som villkor för stadens medverkan har i regel föreskrivits, att motsvarande insats göres av vederbörande förening eller församling och att denna insats göres på sådant sätt, att hyrorna för de gamlas bostäder i motsvarande mån nedbringas. Hyrorna skola alltså bestämmas med hänsyn allenast till de årliga kostnader, som betingas av en upplåning upp till 70 % av fastighetsvärdet, samt de årliga förvaltningskostnaderna för resp. fastigheter.

Som villkor för stadens åtaganden i fråga om församlingshemmen har vidare generellt föreskrivits dels att fattigvårdsnämnden skall äga rätt att utse en ledamot och en suppleant i resp. förenings styrelser (i vilka även resp. församlingars kyrkoråd och fattigvårdsstyrelser äro representerade) ävensom en revisor för granskning av föreningens räkenskaper, dels och att förslag till stadgeändringar skola underställas fattigvårdsnämnden för godkännande.

Det första församlingshemmet inrättades i Sofia församling. Den 25 april 1927 beslöto stadsfullmäktige nämligen att på i huvudsak ovan angivna villkor för ändamålet till *föreningen Sofiagården* försälja tomten nr 11 i kv. Kopparn (mot räntefri revers å köpeskillin-

kr. till föreningen Brännkyrkagården och 3,000 kr. till föreningen Högalids hemgård endast från den tidpunkt (under år 1930 eller ev. senare), då resp. lån (tomt) tagas i anspråk (jfr nedan).

gen). För detta hems uppförande beviljade stadsfullmäktige på grund av särskilda omständigheter dessutom ett sekundärlån till ett belopp av 160,000 kr., under förutsättning att vid uthyrningen av lägenheterna visst företräde skulle givas av fastighetsnämnden och fattigvårdsnämnden anvisade personer. Ifrågavarande församlingshem, vars adress är Erstagatan 32, togs bruk den 1 juli 1928. Det innehåller, förutom lokaler för Sofia fattigvårdsstyrelse m. m., 121 lägenheter om ett rum med kokvrå, avsedda för sammanlagt 156 gamla. Hyrorna utgå med 348—456 kr. per år och lägenhet inkl. värme.

Den 18 juni 1928 beslöto stadsfullmäktige efter framställning bemyndiga fastighetsnämnden att för uppförande av församlingshem på ovan angivna villkor till *föreningen Hedvig Eleonoragården* försälja tomten nr 6 i kv. Orren (mot räntefri revers å större delen av köpeskillingen). Detta församlingshem (adress: Jungfrugatan 40), som togs i bruk i september 1929, innehåller, förutom lägenheter för vice värdinna och portvakt, en lägenhet om 2 rum med kokvrå samt 102 enkelrum med kokvrå (hyror för de sistnämnda 360—492 kr. per år inkl. värme).

På därom gjorda framställningar beslöto stadsfullmäktige den 3 dec. 1928 dels bemyndiga fastighetsnämnden att för uppförande av församlingshem på ovan angivna villkor försälja (mot räntefri revers å hela eller större delen av köpeskillingen) till *föreningen Gustaf Vasagården* tomten nr 3, 4 och 5 i kv. Stolmakaren, till *föreningen Hem för gamla i Katarina, u. p. a.*, tomten nr 4 och 5 i kv. Bonden mindre samt till *föreningen Matteusgården* ett tomtområde i kv. Vasen (jfr nedan), dels bemyndiga drätselnsämnden att på ovan angivna villkor tillhandahålla *föreningen Brännkyrkagården* ett ränte- och amorteringsfritt lån å 60,000 kr. (sedermåra höjt till 73,500 kr.) för uppförande av ett församlingshem å en tomt i Hägersten, som kostnadsfritt upplåtits till föreningen av ett enskilt affärsföretag. Då värdet av den till föreningen Hem för gamla i Katarina, u. p. a., och föreningen Matteusgården upplåtna tomtmarken ej uppgick till 15 % av den totala fastighetskostnaden, bemyndigades drätselnsämnden att som utfyllnad tillhandahålla dessa föreningar ränte- och amorteringsfria lån å resp. 75,000 och 40,000 kr.

Av ifrågavarande fyra församlingshem hava de tre förstnämnda tagits i bruk i början av år 1930, under det att hemmet i Brännkyrka församling beräknas bliva färdigt till hösten 1930. Hemmet i Gustav Vasa församling (adress: Rensgatan 16) innehåller 108 lägenheter om ett rum med kokvrå (hyror 360—500 kr. per år inkl. värme), hemmet i Katarina församling (adress: Skånegatan 75) 130 lägenheter om ett rum med kokvrå (hyror 396—528 kr. per år inkl. värme, gas och elektriskt ljus) och hemmet i Matteus församling (adress: Norrbackagatan 64—66) 98

lägenheter om ett rum med kokvrå (hyror 400—500 kr. per år inkl. värme). Hemmet i Brännkyrka församling är avsett att innehålla 76 lägenheter om ett rum med kokvrå (beräknade hyror 350—460 kr. per år inkl. värme).

Den 27 jan. 1930 beslöt stadsfullmäktige att på ovan angivna villkor lämna sin medverkan till uppförande av församlingshem för gamla i Klara och Högalids församlingar, i förra fallet genom att bemyndiga diätelsenämnden att tillhandahålla föreningen S:ta Clarahemmet ett ränte- och amorteringsfritt lån å 66,000 kr. som bidrag till ett av föreningen å tomten nr 9 i kv. Apeln uppfört församlingshem, i senare fallet genom att bemyndiga fastighetsnämnden att till föreningen Högalids hemgård med tomtträtt på 100 år och mot en årlig avgäld av 500 kr. upplåta tomten nr 1 i kv. Mejseln i Högalidsparken i och för uppförande därstädes av ett församlingshem. Beträffande föreningen Högalids hemgård bemyndigades diätelsenämnden därjämte — med hänsyn till svårigheten att erhålla lån mot säkerhet i tomtträttsintekningar — att teckna stadens borgen för av föreningen upptagna lån mot säkerhet av intekningar i tomtträtten jämte tillhörande byggnad upp till högst 70 % av byggnadens värde.

S:ta Clarahemmet (adress: Apelbergsgatan 60), som togs i bruk i oktober 1929, innehåller 1 lägenhet om två rum med kokvrå samt 87 lägenheter om ett rum med kokvrå, därav 22 avsedda för två personer och 65 för en person. Hyrorna äro resp. 700, 550 och 400 kr. per år (inkl. värme, elektriskt ljus och gas). Högalids hemgård är avsedd att inrymma 70 lägenheter om ett rum med kokvrå, därav 62 avsedda för två personer och 8 för en person (beräknade hyror resp. 500 och 350 kr. per år inkl. värme).

Föreningar för åstadkommande av församlingshem hava bildats även i Nikolai, St Görans, Engelbrekts, Oscars och Maria församlingar. Beslut angående stadsfullmäktiges medverkan till uppförande av dessa hem har ännu ej fattats.

Utän stadens medverkan hava hem för gamla församlingsbor uppförts inom Jakobs och Johannes församlingar (jämväl innefattande lokaler för en del andra församlingsinstitutioner).

I enlighet med ovan angivna principer skola för de församlingshem, beträffande vilka beslut om stadsfullmäktiges medverkan fattats, å fastigvårdsnämndens stat årligen uppföras anslag, motsvarande räntan å det beräknade värdet av den upplåtna tomtmarken, resp. å de beviljade ränte- och amorteringsfria lånen, att gottgöras diätelsenämnden, resp. (betr. med tomtträtt upplåten mark) fastighetsnämnden. Det i staten uppförda anslag, som avser föreningen S:ta Clarahemmet, innefattar ej blott ränta utan även amortering (på 20 år) av det föreningen beviljade lånet (jfr ovan).

Hemmet för ensamställda mödrar, Understödda Stadsgården 18 B.

Stadens bidrag¹⁾ år 1930: 4,800 kr.

Hemmet, som öppnades år 1912, var ursprungligen beläget Scheelegatan 8 men har numera flyttats till Stadsgården 18 B. Det har till uppgift att för mödrar, som genom sitt arbete måste försörja sig och sitt barn, göra det möjligt att behålla barnet hos sig under goda hygieniska och etiska villkor. Plats finnes för 14 mödrar. Avgiften utgör 15 kr. i veckan, vari dock ej ingår kost för modern.

Föreningen Barnavårn.

(Inackorderingshem för mödrar och deras barn; jfr nedan.)

Stadens bidrag¹⁾ år 1930: 3,500 kr.

Föreningen Barnavårn har under tiden 1896—1925 först i förhyrda lokaler och sedermera i egen byggnad på av staden upplåten tomt, Ingemarsgatan 12 (jfr sid. 372), upprättat ett s. k. daghem för gossar. Sedan emellertid behovet av ett dylikt hem väsentligt minskat, beslöt föreningen år 1925 att omlägga verksamheten och ändra hemmet till ett inackorderingshem för mödrar och deras barn (vid intagningen i åldern 0—1 år). Kostnaderna för härfür erforderliga ändringsarbeten bestredos delvis av staden.

Hemmet har till uppgift att möjliggöra för fattiga, ensamma kvinnor med späda barn att behålla dessa hos sig, samtidigt som mödrarna lämnas tillfälle att ägna sig åt förvärvsarbete. Under mödrarnas arbetstid erhålla barnen tillsyn och vård av hemmets personal. Plats finnes för 12 mödrar och 12 barn. Samtliga barn få kost i hemmets hushåll; de mödrar, som så önska, hava även tillfälle därtill. Avgifterna äro: hyra för möblerad bostad, ljus och värme etc. för moder och barn samt vård och kost åt barnet 10 kr. i veckan för delat rum och 12 kr. i veckan för ensamt rum. För kost åt modern tillkommer 1.50 kr. per dag. Ansökan om intagning å hemmet göres hos barnavårdsbyrån, Triewaldsgränd 3, som är öppen kl. 10—12 varje helgfri dag utom lördag.

En av ledamöterna i föreningens styrelse utses av fastigvårdsnämnden.

Till föreningen utgår även bidrag från Johannes församling (500 kr.) och Jakobs församling (200 kr.).

Stiftelsen Unge kvinnors värn.

Stadens bidrag år 1930: 4,000 kr.

Stiftelsen, som bildades år 1914 och vars styrelse utses av Jakobs församlings kyrkoråd,

¹⁾ Stadens bidrag utgår av det till fastigvårdsnämndens förfogande ställda anslaget till enskilda inrättningar.

Understödda in-stitutioner. har till ändamål att med råd och hjälp stödja unga kvinnor, som äro värlösa, arbetslösa eller eljest nödställda, ävensom att giva stöd och hjälp åt dem som kommit i nöd till följd av dåliga kamratinflytelser eller försummad uppföstran. Dessutom utövar stiftelsen i samarbete med barnavårdsnämnden tillsyn över minderåriga flickor. För sin uppgift söker stiftelsen verka bl. a. genom platsförmedling, hjälp till yrkesutbildning m. m. — Stiftelsen har ett inackorderingshem, Lästmakaregatan 30, med 12 platser, varest oförvitliga unga flickor under kortare tid kunna få bostad samt erhålla undervisning i husligt arbete. — I stiftelsens tjänst äro bl. a. anställda två diakonissor, av vilka en är föreståndarinna.

Stadens bidrag utgår under villkor, att verksamheten underkastas den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Stiftelsen åtnjuter även bidrag från vissa av huvudstadens församlingar (för år 1930 sammanlagt 16,500 kr.).

Frälsningsarméns räddningshem, Grevturegatan 60.

Stadens bidrag¹⁾ år 1930: 2,000 kr.

Hemmet, som har plats för 26 personer, mottager seddligt förkomna kvinnor, som självmant anmäla sig. Genomsnittstiden för vistelsen vid hemmet är ett år. Kvinnorna sysselsätts med husligt arbete, sömnad, vävnad, trikåstickning m. m. Hemmet åtnjuter även statsbidrag.

Vita bandets upptagningshem.

Stadens bidrag¹⁾ år 1930: högst 4,800 kr.

Hemmet, som upprättades år 1908, är numera beläget Kungsholmsgatan 8, 3 tr. Det har till uppgift att omhändertaga vilsegångna kvinnor, som behöva skydd och hjälp, och bereda dem möjlighet att återgå till bättre förhållanden. Plats finnes för 8 å 10 personer samtidigt. Hemmet står i förbindelse med olika institutioner, däribland polisskyddsträna vid stadens poliskår, och har missionerande verksamhet å sjukhusen S:t Göran och Eira. Upptagningshemmet sorterar under och äges av Vita bandets norra och södra föreningar, vilka förenings styrelser gemensamt utse hemmets styrelse.

Stadens bidrag utgår med 2 kr. per underhålls dag, dock högst 4,800 kr., och efter lämnad redogörelse för antalet underhållsdagar, vari få inräknas underhållsdagarna även för hemmets föreståndarinna och husmoder.

¹⁾ Stadens bidrag utgår av det till fattigvårdsnämndens förfogande ställda anslaget till enskilda inrättningar.

Anstalter för barn- och ungdomsvård m. m.

Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyråer.

Stadens bidrag år 1930: till huvudbyrån i Stockholm 10,300 kr. (jfr nedan); till byrån i Brännkyrka 1,300 kr.

Byråerna hava till uppgift att beivra vanvård av barn, dels genom att själva ingripa, dels genom att föranstalta om att de fall, som rätteligen höra under viss, redan existerande myndighet, verkligen komma under denna myndighets behandling, att söka förekomma vanvård, särskilt av späda barn, genom att på olika sätt söka uppmäna och tillhålla deras föräldrar att göra sin plikt, att främja barnavård och modersskydd samt slutligen att söka åstadkomma samarbete mellan enskilda och offentliga barnavårdsföretag. Härjämte hava byråerna åtagit sig att emottaga anmälningar om havandeskap enligt § 14 i lagen om barn utom äktenskap den 14 juni 1917. (Jfr barnavårdsnämnden, sid. 218.) Huvudbyrån har dessutom Stockholms stads barnavårdsnämnds uppgard att i dess ställe på framställning av barnavårdsnämnder eller barnavårdsmän å andra orter söka fastställa faderskap, upprätta avtal, efterhålla försumliga föräldrar samt undersöka i Stockholm föreslagna fosterhem.

Fr. o. m. år 1926 omfattar byråns verksamhet även s. k. hemhjälp i fattiga hem. Denna hjälpverksamhet innebär, att byrån beträffande sådana hem, där modern på grund av sjukdom eller barnsbörd ej kan ombesörja hemmets skötsel, ställer för ändamålet lämplig arbetskraft till förfogande. Där så befinnes erforderligt, är hjälpen kostnadsfri, i annat fall erlägges viss låg avgift. F. n. har byrån tre personer fast anställda för detta arbete.

Huvudbyråns expedition är belägen Triewaldsgränd 3 och byråns i Brännkyrka i församlingshuset, Liljeholmen.

Av stadens bidrag utgår 2,500 kr. av fattigvårdsnämndens anslag till enskilda inrättningar, att disponeras för huvudbyråns verksamhet för den ovannämnda hemhjälpen i fattiga hem. Bidraget i övrigt utgår genom barnavårdsnämnden, med 3,900 kr. såsom understöd till huvudbyråns egen barnavårdsverksamhet, med 3,900 kr. såsom ersättning för bidräde att barnavårdsnämnden vid fullgörandet av vissa uppgifter enligt lagen om barn utom äktenskap samt med 1,300 kr. till barnavårdsbyrån i Brännkyrka, allt under villkor att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden må äga att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Till barnavårdsbyrån i Brännkyrka utgår även bidrag från Brännkyrka församling med 1,000 kr.

Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet åtnjuter statsbidrag med 16,500 kr.

Barnavårdsbyråns i Stockholm småbarnshem.

Stadens bidrag år 1930: till småbarnshemmet Brännkyrkagatan 114 3,400 kr.; till småbarnshemmet Vasalund 2,500 kr.

Sedan stiftelsen Småbarnshem år 1926 överlämnat sina tillgångar till svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets barnavårdsbyrå i Stockholm (se ovan), har byrån jämväl övertagit förvaltningen av ett av stiftelsen år 1911 inrättat, med bidrag av staden uppehållet småbarnshem, Brännkyrkagatan 114.

Detta hem, som disponerar ett till stiftelsen skänkt hus å staden tillhörig tomt, mottager unga ogifta mödrar, som där under nio månader efter barnsörden få amma och sköta sina barn. En del mödrar mottagas redan före förlösnningen. Plats finnes för 10—11 mödrar med barn och därjämte för ett par extra barn. Avgiften för extra barn är 50 kr. per månad.

När stiftelsen Småbarnshem överlämnade sina tillgångar till barnavårdsbyrån i Stockholm (se ovan), fogades härtill en föreskrift, att avkastningen, sedan viss del därav tillagts kapitalet, skulle användas i främsta rummet till inrättande av ett barnhem. I enlighet härmed har barnavårdsbyråns styrelse beslutat återupptaga en tidigare av stiftelsen Småbarnshem med bidrag av Stockholms stad bedriven verksamhet i ett småbarnshem i Djursholm, vilket år 1919 nedlagts. I detta syfte har barnavårdsbyrån fr. o. m. den 1 dec. 1926 öppnat ett nytt småbarnshem i förhyrd lokal, Charlottenbergsvägen 20, Vasalund, Hagalund. Å hemmet finnes plats för tio mödrar med barn samt därjämte för tre extra barn. Avgiften för extra barn är 50 kr. per månad. Fr. o. m. år 1927 utgår kommunalt bidrag jämväl till detta barnhem.

Stadens bidrag till ifrågavarande tvenne småbarnshem utgår under villkor, att verksamheten underkastas den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Frälsningsarméns hem för ogifta mödrar med späda barn vid Skogsbo (Sundbyberg.)

Stadens bidrag år 1930: 3,500 kr.

Hemmet har plats för 25 mödrar med barn samt för 15 blivande mödrar. Mödrarna få stanna i hemmet med sina barn, så länge dessa ammas, men kunna, om de så önska, lämna detsamma förr. De intagna, som icke erlagga någon avgift, utföra inom hemmet förekomman-

de göromål samt deltaga i förfärdigande av arbeten, avsedda till försäljning.

Stadens bidrag utgår under villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden bestämmer, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Hemmet åtnjuter även bidrag från staten och från Stockholms läns landsting (3,000 kr.).

Frälsningsarméns hem för ogifta mödrar med späda barn, Ingemarsgatan 9.

Stadens bidrag år 1930: 2,500 kr.

Hemmet har plats för 15 mödrar med barn samt 7 blivande mödrar och arbetar efter samma grunder som hemmet vid Skogsbo (se ovan).

Stadens bidrag utgår under villkor, att verksamheten underkastas den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden. Hemmet åtnjuter även statsbidrag.

Föreningen Mjölkdroppen.

Stadens bidrag (till digivande fattiga mödrar) år 1930: 60,000 kr.¹⁾

År 1901 började i Stockholm den första »Mjölkdroppen» sin verksamhet, som till en början uppehölls av några intresserade personer men sedermera övertogs av en förening. Föreningen, som bildades år 1903, har till uppgift »att åt späda barn i Stockholm, vilka härutav äro i behov, bereda tillfälle till erhållande av lämplig näring». Detta sitt syfte vill föreningen nå genom tillhandahållande av för späda barn passande mjölkblandningar under uppmärksammande av digivningens bibehållande såvitt möjligt. Föreningen har sex olika lokalavdelningar: en för Katarina församling (fr. 1901), en för Adolf Fredriks församling och övre Norrmalm (fr. 1904), en för Östermalm (fr. 1905), en för Kungsholmen (fr. 1906), en för Jakobs och Johannes församlingar (fr. 1910) samt en för Brännkyrka församling (fr. 1914). Föreningens sekreterare är med. dr C. Sebardt, Regeringsgatan 111.

Stadens bidrag, som utgår genom hälsovårdsnämnden, är avsett till understödande av digivande mödrar i syfte att mer än hitills söka bereda fattiga mödrar möjlighet att själva kunna amma sina barn (»ampremier»). Understödet får beviljas endast i Stockholm mantalsskrivna mödrar, efter föregången undersökning av behovet, med högst ett belopp av

¹⁾ Ur detta anslag utgår även bidrag till föreningen Maria mjölkdroppe (se nedan).

Understöd två kronor per dag och under högst sex månader. Varje månad skall rapport över verksamheten överlämnas till förste stadsläkaren.

instititioner. Mjölkdropparna erhålla även understöd av församlingarna med varierande belopp (för år 1930 tillsammans 14,500 kr.) samt av de olika församlingarnas fattigvårdsstyrelser.

Föreningen Maria mjölkdroppe.

*Stadens bidrag¹⁾ år 1930: 500 kr.
(jfr nedan).*

Mjölkdroppen, belägen S:t Paulsgatan 37 (filial: Högalids församlingshus), har till ändamål dels att genom stöd och råd åt mödrarna bevara digivningen i största möjliga utsträckning, dels att, där digivning ej kan förekomma, tillhandahålla lämpliga mjölkblandningar. Här omnämnda bidrag utgår genom fattigvårdsnämnden till en med anstalten förenad »*moders- och spädbarns-poliklinik*». Dessutom åtnjuter föreningen för hela sin verksamhet anslag till »ampremier» från hälsovårdsnämnden (jfr ovan under föreningen Mjölkdroppen) ävensom bidrag från Maria fattigvårdsstyrelse samt från Maria och Högalids församlingar (från de båda sistnämnda tillsammans 1,600 kr. för år 1930).

Frälsningsarméns barnhärbarge, »Lillstugan», vid Sundbyberg.

Stadens bidrag år 1930: 2,500 kr.

Barnhärbärgets ändamål är att tillfälligt lyfta barn i åldern 2—7 år, tills förhållandena för dessa kunna på ett tillfredsställande sätt ordnas. Plats finnes för 30 barn. Avgiften utgör 25 kr. per månad; för särskilt nödställda kan nedsättning beviljas.

Stadens bidrag utgår under villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Barnhärbärgat åtnjuter även bidrag från Stockholms läns landsting (med högst 1,000 kr.).

Tomta barnhem.

Stadens bidrag år 1930: 3,000 kr.

Barnhemmet, som grundades år 1891, äges av stiftelsen Tomta barnhem. År 1915 uppfördes den nuvarande barnhemsbyggnaden i Djurs-holm, Vasavägen 41, med plats för 15 barn. Hemmet, som är ett upptagningshem för barn i åldern 2—14 år, mottager barn efter remiss av barnavårdsbyrån i Stockholm och i mån av ut-

rymme även av barnavårdsbyrån i Solna. Djurs-holms barnavårdsnämnd disponerar jämlikt särskild överenskommelse 3 platser. För avgiften, 30 kr. per månad, ansvarar vederbörande barnavårdsbyrå.

Stadens bidrag utgår under villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Hemmet åtnjuter även bidrag av Djursholms stad.

Diakonissanstaltens barnhem.

Stadens bidrag år 1930: 1,400 kr.

Diakonissanstalten, som öppnades sommaren 1851 och 1862 flyttades till Ersta vid Saltsjön, är anlagd efter mönster av Europas första diakonissanstalt, grundad 1836 i Kaiserswerth, och har till första uppgift att utbilda diakonissor till församlings-, sjuk- och fattigvård. Den ägnar sig också åt vården om barn och ungdom. Vid Ersta har anstalten grundat sjukhus, sjukhem och ålderdomshem för gamla diakonissor. Anstalten har därjämte ett *barnhem*, Stjärnvik, beläget i Gryts socken i Södermanland (adr. Stjärnhov) med c:a 15 platser.

Diakonissanstalten har vidare dels i Sjötorp (adr. Huddinge) i Stockholms län ett skyddshem för vanartade och i sedligt avseende försummade flickor med 30 platser, dels i Wieback i Almesåkra socken i Jönköpings län ytterligare ett skyddshem för äldre flickor (15—18 år vid inträdet) med 15 platser samt tre skyddshem för minderåriga kvinnliga förbrytare med tillsammans 48 platser.

Stadens bidrag utgår till det ovannämnda barnhemmet, under villkor, att verksamheten underkastas den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Stiftelsen »Elsa Borgs hem».

Stadens bidrag år 1930: 5,500 kr.

Stiftelsen, som ursprungligen bildades för upprätthållande av ett år 1876 inrättat s. k. bibel-kvinnohem, med uppgift att utbilda unga kvinnor till tjänst i kristligt socialt syfte, vilket hem emellertid år 1927 nedlagts, har f. n. fyra *barnhem*. Barnhemmet nr 1 är beläget i Stockholm, Backebogatan 11, Mälärhöjden, barnhemmet »Furulid» i Frustuna socken (adr. Gnesta), barnhemmet »Alphyddan» i Vårdinge socken (adr. Mölnbo) samt barnhemmet »Lillgården» i Grödinge socken (adr. Uttran). Barnen skola vid intagning vara 3—10 år och få stanna till 17 å 18 år. Vid hemmen mottagas inalles 50—60 barn för fostran och vård. Stif-

¹⁾ Stadens bidrag utgår av det till fattigvårdsnämndens förfogande ställda anslaget till enskilda inrättningar.

telsen har därjämte ett vilo- och ålderdomshem (»Vännebo», Mölubo), avsett för i stiftelsens tjänst verksamma kvinnor. För förvaltning av hemmens angelägenheter finnes en särskild expedition i Stockholm (adress: S:t Eriksgatan 106).

Stadens bidrag utgår till stiftelsens barnhem under villkor, att verksamheten underkastas den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Frimurarbarnhuset.

Stadens bidrag år 1930: 90 kr.

Frimurarbarnhuset, grundat år 1753, är avsett för medellösa gossar och flickor. Barnen intagas i åldern 6—10 år och få kvarstanna till omkring 17 års ålder. Antalet platser å barnhuset är 170.

Genom beslut av den 23 juli 1777 bestämde Stockholms magistrat att, så länge frimurarbarnhusinrättningen ägde bestånd, alla år av de under magistratens enskilda disposition stående medel giva 60 rdr specie till nämnda barnhus. Detta anslag utbetalades sedermera årligen av stadens drätselförvaltning till och med år 1865, efter vilken tid det av drätselnämnden indrogs. På framställning av barnhusets direktion beslöt stadsfullmäktige den 1 februari 1871, att detta anslag skulle för år 1866 och följande år tills vidare utgå från fattigvårdsnämnden till frimurarbarnhuset med 90 rdr om året. Anslaget utgår numera från barnavårdsnämnden.

Till frimurarbarnhuset utgår även statsbidrag (2,750 kr.).

Prins Carls uppfostringsinrättning för fattiga barn.

Stadens bidrag år 1930: 4,750 kr.

Denna inrättning tillkom år 1832 för medel, insamlade år 1830 vid en jubelfest till minne av kristendomens införande i Sverige. År 1851 övertog staden en av anstaltens bägge avdelningar, nämligen »förbättringsavdelningen». Den andra avdelningen, den egentliga uppfostringsanstalten, som till en början varit inrymd i det hus, där Maria sjukhus nu är inrymt, flyttades år 1861 till Gälén i Osterhanninge socken.

Vid inrättningen vårdas cirka 60 barn, vilka i regeln emottagas i åldern 4—8 år. Flertalet placeras som fosterbarn i hemmen hos arrendatorerna av inrättningens till över ett 20-tal uppgående jordbrukslägenheter på ön. Jämte övriga barn därstädes åtnjuta de undervisning i en av inrättningen upprättad folkskola med fortsättningsskola och sysselsätts för övrigt vid jordbruksarbetet hos fosterföräldrarna, där de få kvarstanna, tills de konfirmerats. För barnen erlägges f. n. till inrättningen en årsavgift av i medeltal 200 kr. Inrättningens angelägenheter

handhavas av en överstyrelse med 40 principaler och en styrelse av 4 självskrivna och 14 valda ledamöter. Överståthållaren är självskriven ordförande i båda korporationerna.

Av stadens bidrag utgör 750 kr. ersättning enligt avtal den 2 aug. 1851 om upplåtelse till dåvarande stadsnämnden av egendomen nr 5 i kv. Håsten. Anslaget i övrigt leder sitt ursprung från ett från stadens kassa under äldre tid utgående bidrag till korrektionsinrättningen å Långholmen å ett belopp av 1,500 kr., huvudsakligen avsett för underhåll av där intagna barn, som icke egentligen tillhörde korrektionsinrättningen och rätteligen icke bort där intagas. Genom kungl. brev den 8 mars 1834 medgavs, att detta bidrag fick uppböras av Prins Carls uppfostringsinrättning för fattiga barn. Fr. o. m. år 1883 utgår bidraget med nuvarande belopp.

Barnkrubbor, barnavårn och småbarnsskolor.

Stadens bidrag år 1930: 90,000 kr.

Barnkrubba har i Sverige blivit benämningen på anstalter, vilka under den del av dagen, då föräldrarna äro upptagna av arbete utom hemmet, mottaga barn under skolåldern, vanligen från 2 till 6 år, till vård och tillsyn samt ofta även, ehuru ej på skolmässigt sätt, meddela barnen en efter åldern appassad undervisning.

I Sverige inrättades den första barnkrubban år 1854 i Kungsholms församling i Stockholm. Under kristiden undergick barnkrubbeverksamheten en hastig utveckling och ett antal nya barnkrubbor tillkommo. För närvarande finnes i huvudstaden ett trettiotal (jfr nedan).

Förutom bidrag från enskilda personer, församlingar och fattigvårdsstyrelser, har under senare tid kraftigt pekuniärt understöd lämnats även från stat och kommun för täckande av de av verksamheten föranledda kostnaderna. Barnkrubbeverksamheten skall dock i fortsättningen liksom hitintills bibehålla karaktären av att vara en församlingarnas och de enskilda institutionernas angelägenhet.

I syfte att ernå samarbete mellan de lokala institutionerna samt likartade bestämmelser rörande förvaltning o. d. bildades år 1920 en sammanslutning, benämnd »Centralföreningen för barnkrubbor, barnavårn och småbarnsskolor i Stockholm» (sekreterare: sysselman G. F. Valdén, Götgatan 61).

Enligt för centralföreningen gällande stadgar består dess styrelse av fem å ordinarie föreningsammansatrade för ett år i sänder valda ledamöter och dessutom av en representant för varje ansluten lokalförenings styrelse samt, så länge stadsfullmäktige bevilja fattigvårdsnämnden anslag till understödande av föreningens verksamhet, en representant för fattigvårdsnämnden.

Fördelningen av stadsfullmäktiges anslag till barnkrubbeverksamheten sker av fattigvårdsnämnden efter förslag av centralföreningen.

Under-Innevarande år har för första halvåret följande stödda-fördelning skett:

in- <i>Birkagårdens barnkrubba,</i>	
stitu- <i>Karlbergsvägen 86 B (jfr sid.</i>	
tioner. <i>363)</i>	kr. 3,000: —
<i>Bromma västra barnkrubba,</i>	
<i>Bällsta, Sundbyberg</i>	> 2,000: —
<i>Bromma östra barnkrubba,</i>	
<i>Slottsvägen, Ulvsunda</i>	> 1,500: —
<i>Brännkyrka barnkrubbor,</i>	
<i>Tellusborg och Gröndal</i>	> 4,000: —
<i>Centralföreningens sommar-</i>	
<i>barnkrubbor</i>	> 4,000: —
<i>Engelbrekts barnkrubba, Val-</i>	
<i>hallavägen 9 (jfr sid. 339)</i>	> 1,700: —
<i>Högalids barnkrubba, Ansga-</i>	
<i>riegatan 5</i>	> 2,500: —
<i>Johannes nya barnkrubba,</i>	
<i>Frejgatan 39</i>	> 500: —
<i>Katarina norra barnavärn,</i>	
<i>Kapellgränd 9</i>	> 1,500: —
<i>Katarina norra barnkrubba,</i>	
<i>Kapellgränd 9</i>	> 2,500: —
<i>Katarina sommarbarnkrub-</i>	
<i>bor</i>	> 2,000: —
<i>Katarina västra barnavärn,</i>	
<i>Svedenborgslunden 2</i>	> 2,300: —
<i>Katarina västra barnkrubba,</i>	
<i>Blekingegatan 22</i>	> 2,500: —
<i>Maria barnkrubba, Ragvalds-</i>	
<i>gatan 10</i>	> 2,000: —
<i>Maria husmodersskolas barn-</i>	
<i>avärn, Långholmsgatan 16 B</i>	
<i>(jfr sid. 339)</i>	> 2,000: —
<i>Maria husmodersskolas barn-</i>	
<i>krubba, Långholmsgatan 16 B</i>	
<i>(jfr sid. 339)</i>	> 3,500: —
<i>Matteus barnkrubba, Karl-</i>	
<i>bergsvägen 80</i>	> 1,500: —
<i>S:t Görans spädbarnskrubba</i>	
<i>></i>	> 2,000: —
<i>Sofia barnavärn, Äsögatan 201</i>	
<i>></i>	> 1,500: —
<i>Sofia småbarnsskola, Fjällga-</i>	
<i>tan 31 (jfr vidst. spalt)</i>	> 2,000: —
<i>Storkyrkoförsamlingens barn-</i>	
<i>krubba, Skomakaregatan 30</i>	> 1,000: —
<i>Årstadlundens barnkrubba,</i>	
<i>Årstadlunden 12 (jfr sid. 363)</i>	> 1,000: —
<i>Administrationskostnader</i>	> 500: —

Summa kr. 47,000: —

Återstående belopp, 43,000 kr., har ännu ej fördelats.

Förutom genom nu nämnda anslag av staden understödes barnkrubbeverksamheten genom anslag dels från församlingarna (jfr nedan), dels ock från resp. församlingars fattigvårdsstyrelser.

Anslag från resp. församlingar eller fattigvårdsstyrelser erhålla även följande barnkrubbor, som f. n. ej åtnjuta direkt kommunalt understöd: *Adolf Fredriks barnkrubba*, Norrtullsgatan 7, *Jakobs församlings barnkrubba* och *barnavärn*, Lästmakaregatan 30, *Johan-*

nes barnkrubba nr 1, Frejgatan 43, *Kungsholms barnhem*, Sagostigen 5, *Äppelviken*, *Kungsholms östra barnkrubba*, Parmmätaregatan 9, *Sofia barnkrubba*, Skånegatan 116, och *Östermalms barnkrubba*, Grevturegatan 44.

Bidragen från fattigvårdsstyrelserna äro avsedda för barnens bespising och utgå med belopp motsvarande kostnaden för genom fattigvårdsstyrelse utdelade matportioner.

Från huvudstadens församlingar utgående bidrag till barnkrubbor, barnavärn och småbarnsskolor uppgå för år 1930 till ett sammanlagt belopp av 111,250 kr.

Småbarnsskolesällskapet i Stockholm.

Stadens bidrag år 1930: 3,300 kr. (därav 300 kr. hyresbidrag) (jfr även vidst. spalt).

Sällskapet underhåller tre småbarnsskolor, en å Östermalm (Grevtureg. 44), en för Jakobs och Johannes församlingar (Frejg. 43) samt en i Sofia församling (Fjällg. 31). Småbarnsskolorna avse att mottaga fattiga barn under en del av dagen för att sysselsätta dem med de första grunderna i läsning och skrivning m. m. Barn från 4 år till skolåldern mottagas till ett antal av omkring 25 i skolan å Östermalm samt omkring 50 i vardera av de två övriga skolorna.

För stadens bidrag, som utgår genom barnavårdsnämnden, gäller som villkor att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden bestämmer, samt att, sedan räkenkaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi skall överlämnas till barnavårdsnämnden. Som villkor gäller vidare, att småbarnsskolornas verksamhet ställes under av folkskoledirektionen anordnad inspektion.

Sällskapet åtnjuter även understöd av Jakobs, Johannes, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar (sammanlagt 4,350 kr.). Till Sofia småbarnsskola utgår även bidrag från centralföreningen för barnkrubbor, barnavärn och småbarnsskolor (se vidst. spalt) samt för barnens bespising från församlingens fattigvårdsstyrelse.

Birkagårdens kindergarten samt lek- och arbetsstuga.

Stadens bidrag år 1930: 9,400 kr. (jfr även vidst. spalt).

I *Birkagårdens kindergarten*, fördelad på två avdelningar, Karlbergsvägen 76 och 86 B, mottagas under förmiddagarna barn under skolåldern, f. n. till ett antal av omkring 80. Barnen sysselsättas med handarbeten, slöjd, ordnade lekar, rytmisk gymnastik och sångövningar, vistelse i fria luften och fri lek under uppsikt. De erhålla mjölk till medhavda smörgåsar. En särskild klass finnes för psykopatiska, nervklena eller

Under-
stödda
in-
stitu-
tioner.

eljest särskilt svårfostrade barn. I lek- och arbetsstugan (eller »skolbarnsringarna») mot- tagas barnen en eller två gånger i veckan och undervisas i slöjd, sömnad och sång. För dessa barn anordnas även s. k. biblioteksaftnar med teckning, sång, lek, utlåning av böcker m. m. I förbindelse med lek- och arbetsstugan är an- ordnat ett s. k. *eftermiddagshem*, där barn mottagas 2½ timmar varje dag, och där de er- hålla en måltid samt sysselsätts med lärläsning, slöjd och olika slag av handarbeten. I lek- och ar- betsstugan mottagas f. n. cirka 55 gossar och 125 flickor samt i eftermiddagshemmet 50 gossar och 30 flickor. För att bereda barnen i kin- dergarten och eftermiddagshemmet landsvistelse under sommaren hava även inrättats sommar- kolonier. — Beträffande *Birkagårdens barn- krubba*, som kan mottaga högst 35 barn i åldern 1-7 år, se sid. 362.

Stadens bidrag utgår efter prövning av barna- vårdsnämnden under villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barna- vårdsnämnden äger bestämma, samt att årsber- rättelser över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till nämnden.

Till Birkagårdens sommarkolonier utgår även bidrag från Matteus församling med 1,000 kr.

Årstalundens barnträdgård.

Stadens bidrag år 1930: 2,600 kr. (jfr även sid. 362).

Årstalundens barnträdgård, som inrättades år 1918, mottager under förmiddagarna barn i åldern 4-7 år till ett antal av omkring 30, vilka sysselsätts med slöjd, handarbeten, gymnastik o. d. I förbindelse med barnträdgården finnes även en barnkrubbeavdelning med 12-14 barn.

Stadens bidrag utgår i den mån barnavårds- nämnden prövar skäligt samt under villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kon- troll, som nämnden bestämmer, och att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över barnträdgårdens verksamhet och ekonomi lämnas till nämnden.

Årstalundens barnträdgård åtnjuter jämväl un- derstöd från Högalids församling (1,200 kr.) samt för barnkrubban från centralföreningen för barn- krubbor, barnavårn och småbarnsskolor (se sid. 362). Till barnkrubbebarnens bespisning erhålles även bidrag från församlingens fattigvårdsstyrelse.

Södra kristliga föreningen av unga kvinnor.

(Jfr sid. 338.)

Stadens bidrag år 1930: till kindergar- tenverksamhet 2,500 kr.; till ungdoms- verksamhet 1,000 kr.

Södra kristliga föreningen av unga kvinnor, beträffande vars allmänna verksamhet hänvisas till sid. 338, upprätthåller bl. a. fyra kinder-

gartenavdelningar eller barnträdgårdar (Götgatan 71, Danviksgatan 4-6 och Erik Segersälls väg 17, Aspudden). Dessa förestås av särskilt ut- bildade lärarinnor och äro vardera avsedda för minst 25 barn, huvudsakligen i åldern 5-6 år. Barnträdgårdarna hållas öppna nio månader av året med undervisning för barnen omkring 3 timmar per dag.

Stadens bidrag till föreningens kindergarten- verksamhet (2,500 kr.) utgår genom barnavårds- nämnden samt under villkor att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som näm- den bestämmer, och att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelsen över verksamheten och dess ekonomi lämnas till nämnden.

Till den av föreningen bedrivna sociala verk- samheten bland unga flickor (jfr sid. 338) ut- går vidare (på samma villkor, som gälla för bidraget till kindergartenverksamheten) ett bidrag av 1,000 kr. av det till barnavårdsnämndens förfogande ställda anslaget till främjande av åt- gårdar för ungdoms välfärd.

Beträffande stadens bidrag till föreningens övriga verksamhet se sid. 338.

Katarina lekstuga.

Stadens bidrag år 1930: högst 1,000 kr.

Styrelsen för Katarina församlings barnkrub- bor (jfr sid. 362) öppnade den 15 jan. 1927 vid församlingens västra barnkrubba, Blekinge- gatan 22, en särskild avdelning för kindergarten- verksamhet, benämnd Katarina lekstuga. Lek- stugan, som är avsedd för 40 barn under skol- åldern, hålles öppen åtta månader av året. Un- dervisning meddelas dagligen under tiden 9-14.30. Personalen utgöres av en lärarinna samt en gym- nastiklärarinna med mindre tjänstgöring.

Stadens bidrag utgår med högst 1,000 kr., i den mån barnavårdsnämnden prövar skäligt, samt under villkor att verksamheten underkastas den kontroll, som nämnden bestämmer, och att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över lekstugans verksamhet och ekonomi lämnas till nämnden.

Katarina lekstuga åtnjuter jämväl bidrag med 2,000 kr. från Katarina församling, som även avgiftsfritt tillhandahåller lokaler för lekstugan.

Arbetsstugorna i huvudstaden.

Stadens bidrag år 1930: 85,000 kr.

År 1887 upprättades på initiativ av fru A. Retzius, f. Hierta, den första arbetsstugan i huvud- staden (i Adolf Fredriks församling); för närvarande finnas tillsammans 23 sådana stugor, nästan alla med understöd av stiftelsen »Lars Hiertas minne». I dessa arbetsstugor lämnas åt fattiga barn i åldern 7-14 år (särskilt ur sådana hem, där båda föräld- rarna äro ute i arbete) vård under deras fritid samt undervisning i slöjd och handarbeten, och få barnen en måltid som lön för utförda arbe- ten, vilka försäljas. Antalet barn i Stock-

**Under-
stödda
in-
stitu-
tioner.** holms arbetsstugor utgjorde vid 1930 års ingång c:a 2,200. Varje arbetsstuga har sin styrelse, som representeras i en för staden i dess helhet bildad centralkommitté (exp.: Holländaregatan 16). Stiftelsen »Lars Hiertas minne» utser årligen två revisorer för granskning av centralkommitténs räkenskaper.

De under centralkommittén lydande arbetsstugorna äro följande:

Adolf Fredriks arbetsstuga, Holländaregatan 16, *Bromma västra arbetsstuga*, kommunalhuset, Bällsta, Sundbyberg, *Bromma östra arbetsstuga*, Slottsvägen, Ulvsunda, filial: arbetsstugan i Tallstugan, Tangen, *Engelbrekts arbetsstuga*, Valhallavägen 76, *Enskede arbetsstuga*, Källvägen, Enskede, *Gröndals arbetsstuga*, Pilvägen 4, Gröndal, *Gustav Vasa arbetsstuga*, Västmannagatan 63, *Jakobs arbetsstuga*, Lästmakaregatan 30, *Johannes norra arbetsstuga*, Frejgatan 41 & 43, *Katarina arbetsstuga*, nya skolhuset, Nytorget, *Klara arbetsstuga*, Klara västra kyrkogata 20, *Kungsholms västra arbetsstuga*, Flemingatan 79 B, *Kungsholms östra arbetsstuga*, Parmmätaregatan 9, *Liljeholmens arbetsstuga*, Manhemsgatan 6, Aspudden, *Maria och Högalids arbetsstuga*, Krukmakaregatan 22, *Matteus arbetsstuga*, Västmannagatan 92, *Sofia arbetsstuga*, Skånegatan 116, *Storkyrkoför-
samlings arbetsstuga*, Skomakaregatan 30, *Värtans arbetsstuga*, Dianavägen 7, Hjort-
hagen, *Örby arbetsstuga*, Engelbrektsvägen 153, Örby, *Östermalms arbetsstuga*, Tysk-
bagaregatan 11.

Förutom ovannämnda arbetsstugor finnes ytterligare en, vilken åtnjuter kommunalt bidrag men i övrigt intager en viss särställning, nämligen *Sunnerdahlska stiftelsens arbetsstuga*, Klippgatan 24.

Stadens bidrag fördelas av barnavårdsnämnden bland ovannämnda arbetsstugor. Definitiv fördelning av årets anslag har ännu ej ägt rum. Bidraget utgår under villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden bestämmer, samt att årsberättelser över verksamheten och dess ekonomi skola till nämnden överlämnas.

Arbetsstugorna erhålla dessutom understöd från Stockholms församlingar (för år 1930 med ett sammanlagt belopp av 82,500 kr.) och från enskilda.

Sommarkolonier för barn.

Stadens bidrag år 1930: 85,000 kr. jämte 2,000 kr. till inspektion av kolonierna.

Stadens ifrågavarande bidrag utgår till understödjande av åtgärder för beredande av sommarvistelse å landet åt mindre bemedlade, i Stockholm hemmahörande barn i och även under skolåldern. Bidraget fördelas efter folkskole-
direktionens bestämmande företrädesvis mellan de till centralstyrelsen för Stockholms

skollovskolonier anslutna koloniföreningarna och sommarkolonier, anordnade av i Stockholm och dess omgivningar verkande nykterhetsföreningar.

Den nämnda centralstyrelsen, som bildades år 1885, har till uppgift att organisera verksamheten för Stockholms skollovskolonier. Den består av representanter för de fjorton olika lokal-föreningarnas och den år 1899 bildade fjällkoloniföreningens styrelser. Å Stockholms skollovskolonier mottagas årligen c:a 5,000 barn.

Stadens bidrag utgår under villkor, att koloniverksamheten skall vara underkastad den kontroll, som folkskoledirektionen bestämmer, samt att årsberättelser över verksamheten och dess ekonomi skola till direktionen överlämnas.

Kolonierna erhålla i övrigt bidrag från samtliga territoriella församlingar med varierande belopp (för år 1930 sammanlagt 254,800 kr.), anslag från föreningen »Barnens dag», räntemedel från donationsfonden »Elin Hirschs minne» (en fond å 500,000 kr.), från »Ottos fond» (donerad av grosshandlare O. Stockhaus) (likaså å 500,000 kr.), från grosshandlare A. Holts' donation till förmån för skollovskolonierna (å nära 400,000 kr.) samt (framdeles) från hovintendenten A. Melanders donation till förmån för sommarkolonier för barn från Stockholm (c:a 400,000 kr.) ävensom några andra mindre fonder samt gåvor.

Kommittén för Stigbergets ungdomsgård.

Stadens bidrag år 1930: 1,000 kr.

Kommittén för Stigbergets ungdomsgård, som bildades år 1927, har till uppgift att anordna samkväm för ungdom, i första hand sådan ungdom, som nyligen genomgått folkskolan eller dess överbyggnader och som är bosatt inom Katarina och Sofia församlingar. Samkvämen äga rum under ledning av dels lärare och lärarinnor, som vilja samla sina egna skolbarn, dels och andra för ungdomens sunda utveckling intresserade personer. Initiativ till samkväm kan även tagas av ungdomen själv. Till omväxling med samkvämen givas särskilda kurser i språk, slöjd m. m. För verksamhetens bedrivande har lokal förhyrts i fastigheten Fjällgatan 30. Stadens bidrag är avsett till bestridande av större delen av hyreskostnaden för lokalen. Övriga utgifter täckas genom bidrag av för företaget intresserade organisationer och enskilda personer. Kommitténs ordförande är fröken Anna Lindhagen.

För stadens bidrag, som utgår av barnavårdsnämndens anslag till främjande av åtgärder för ungdoms välfärd, gäller som villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Bromma ungdomsråd.

Stadens bidrag år 1930: 1,000 kr.

Bromma ungdomsråd, som bildades år 1927, har till ändamål att i samverkan med och under stödjande av inom församlingen befintliga institutioner och sammanslutningar med ideella eller kulturella syften arbeta för ungdomens höjande samt skapande av sund livsglädje. Rådet består av representanter för församlingens kyrkoråd, skolråd, fattigvårdsstyrelse och skolor samt sammanslutningar, som gilla rådets syften (f. n. 22 till antalet). Sin uppgift vill rådet fylla genom att bringa de unga »hjälp till självhjälp» och söker genom tillhandahållande av för olika ändamål lämpliga lokaler och vidtagande av andra anordningar skapa förutsättningar för en de ungas egen verksamhet, inriktad på olika slag av högre intressen. Rådet lämnar sålunda bl. a. bidrag till kostnader för hyra m. m. till anslutna föreningar, till propaganda- och underhållningsaftnar, till hjälp åt arbetslös ungdom för deltagande i studiekurser m. m. Ungdomsrådets ordförande är överlärare L. Wallerius, Bergviksvägen 38, Smedslätten, Äppelviken.

För stadens bidrag, som utgår av barnavårdsnämndens anslag till främjande av åtgärder för ungdoms välfärd, gäller som villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Ungdomsrådet åtnjuter jämväl bidrag från Bromma församling med 1,000 kr.

Brännkyrka ungdomsråd.

Stadens bidrag år 1930: 1,000 kr.

Brännkyrka ungdomsråd, som bildades år 1928, har samma ändamål och arbetar efter i huvudsak samma riktlinjer, som Bromma ungdomsråd (se ovan). I likhet med detta består Brännkyrka ungdomsråd av representanter för församlingens kyrkoråd, skolråd, fattigvårdsstyrelse och skolor samt sammanslutningar, som gilla rådets syften (f. n. ett 40-tal). Ungdomsrådets verksamhet är fördelad på tre sektioner, förlagda till Liljeholmen, Älvsjö och Enskede. Rådets ordförande är folkskollärare V. Helle, Riskvägen 11, Enskede.

För stadens bidrag, som utgår av barnavårdsnämndens anslag till främjande av åtgärder för ungdoms välfärd, gäller som villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

Hemgården för arbetslös ungdom.

Stadens bidrag år 1930: 1,000 kr.

Hemgården för arbetslös ungdom började i

mars 1928 sin verksamhet, som är anordnad som en försöksverksamhet på ungdomsvårdens område, tills vidare endast avseende manlig ungdom. Arbetet bedrivs efter flera olika linjer i förhyrda lokaler, Norrlandsgatan 17, 1 tr. (t. N. (20) 11 89).

Hemgården samarbetar med stadens arbetsförmedling, i synnerhet dess ungdomsförmedling, och tjänstgör i stor utsträckning som upplysningsbyrå för såväl ungdom som föräldrar i frågor, som beröra ungdomens uppfostran, utbildning, hälsotillstånd och ekonomi. Ofrivilligt arbetslös ungdom erbjudes möjlighet till sysselsättning genom anordnande av arbetskurser inom olika yrken i hemgårdens lokaler. För deltagandet i dessa kurser erfordras i regel arbetsförmedlingskort. Genom institutionens förmedling beredas arbetslösa ynglingar därjämte under vintermånaderna tillfälle att bevista kurser vid folkhögskolor. Genom föredrag och skrifter lämnas upplysningar i hygien och hälsovård. Institutionen verkar vidare för ökad insikt om planmässighet i utbildning och arbete under ungdomstiden, om värdet av väl använd ledighetstid, i synnerhet för minderåriga industriarbetare och springpojkar, samt söker medverka till avhjälpandet av ekonomiska svårigheter och, i den mån så är möjligt, till anskaffande av sunda bostäder för den ungdom, varom här är fråga.

Under år 1929 voro i hemgården inregistrerade 495 arbetslösa ynglingar. I läsrummet avlades under samma år 3,558 besök och i arbetskurserna deltog 230 ynglingar.

För stadens bidrag, som utgår av barnavårdsnämndens anslag till främjande av åtgärder för ungdoms välfärd, gäller som villkor, att verksamheten skall vara underkastad den kontroll, som barnavårdsnämnden äger att bestämma, samt att, sedan räkenskaperna för året avslutats, berättelse över verksamheten och dess ekonomi överlämnas till barnavårdsnämnden.

I övrigt uppehålls verksamheten medelst enskilda medel.

Anstalter för gymnastik och idrott m. m.

Stockholms gymnastikförbund.

Stadens bidrag år 1930: högst 1,500 kr.

Stockholms gymnastikförbund, som bildades år 1919, är en sammanslutning av i Stockholm verkande föreningar för bedrivande av frivillig gymnastik. De anslutna föreningarna äro f. n. 38 till antalet med c:a 12,000 aktiva medlemmar. Förbundet söker främja den frivilliga gymnastiken genom att bl. a. anordna föredrag och instruktionskurser, organisera nya gymnastikföreningar, förmedla samverkan mellan de olika föreningarna, anskaffa ledare och lokaler, tillhandahålla arbetsplaner, gymnastiklitteratur och

Understödda in-stitioner. övningsprogram m. m. Vidare har förbundet tagit initiativ till anordnande av friluftsgymnastik för allmänheten i vissa av stadens parker under sommarmånaderna i syfte att bereda parkbesökande en vederkvickande och allsidig motion utan någon som helst kostnad.

Stadens bidrag utgår till anordnandet av friluftsgymnastik i parkerna.

Stockholms allmänna gymnastik-avdelningar.

Stadens bidrag år 1930: 24,000 kr.

Denna organisation, bildad år 1911 och utvuxen ur »Kulturella ungdomsrörelsen» i Stockholm, strävar att göra den lingska gymnastiken tillgänglig särskilt för de mindre bemedlade invånarna, och anordnas kurser även för barn, som nyss slutat folkskolan. Avdelningarnas expedition, Kungsgatan 65, 3 tr., är öppen alla vardagar kl. 14—17. Antalet gymnastikavdelningar uppgick höstterminen 1929 till 78 med tillsammans 2,905 deltagande gymnaster.

Stadens bidrag utgår med 3,000 kr. till anställande av expeditionsföreståndare och med 21,000 kr. till verksamheten i övrigt under villkor, att styrelsen under en var av vår- och höstterminerna 1930 anordnar minst 54 gymnastikkurser med avdelningar för män, kvinnor, gossar och flickor samt att verksamheten bedrivs med minst 132 veckotimmar, ävensom att styrelsen vid vardera terminens slut till idrottsstyrelsen avlämnar redogörelse över verksamheten och kostnaderna därför under den gångna terminen.

Kristliga föreningen av unge män (centralföreningen).

Stadens bidrag år 1930: 2,000 kr.

Föreningen grundades år 1884 och har till uppgift att verka för unge mäns väl i fysiskt, intellektuellt, moraliskt och andligt avseende. I sina lokaler, Birgerjarlgatan 35, anordnar föreningen gymnastik- och idrottsövningar, föredrag, diskussioner, musikafnär, samkväm och gudstjänster samt har därstädes tidningsrum, bibliotek (med omkring 4,000 band), sjukkassa m. m.

Stadens bidrag utgår till föreningen för upprätthållande av dess gymnastikverksamhet.

Svenska livräddningssällskapet.

Stadens bidrag år 1930: 2,500 kr.

Svenska livräddningssällskapet, stiftat 1898, har till ändamål att sprida kunskap i sätten att rädda drunknande och till livet återkalla skenbart drunknade samt att främja simkunighet i allmänhet inom landet. Sällskapet, som i första hand inriktat sin verksamhet på befrämjande av nämnda syften bland Sveriges skolor och i detta avseende utövar en omfattande propaganda-verksamhet, har under åren 1908—1921 med

bidrag av folkskoledirektionen anordnat kostnadsfri simundervisning för lärjungarna vid huvudstadens folkskolor. Sällskapet har därjämte under en följd av år ombesörjt simundervisning vintertid i resp. folkskolors simhallar.

Fr. o. m. år 1922 har emellertid vid Stockholms folkskolor obligatorisk undervisning i simning upptagits som ämne i den ordinarie undervisningsplanen (för femte årsklassen). Svenska livräddningssällskapet, som på detta sätt befriats från en del av sin arbetsuppgift, har härigenom fått möjlighet att utvidga ramen för sin hittillsvarande verksamhet i Stockholm och kunnat inrikta undervisningsarbetet jämväl på huvudstadens allmänna läroverk och därmed jämställda anstalter samt flickskolor. Svenska livräddningssällskapets adress är: kapten Hugo Möller, Kammakaregatan 54.

Stadens bidrag utgår genom idrottsstyrelsen för anordnande av dels kostnadsfri simundervisning för lärjungarna vid huvudstadens allmänna läroverk och därmed jämställda läroanstalter samt flickskolor under sommarmånaderna enligt samma undervisningsplan, som tillämpas för folkskolornas ungdom, dels ock kostnadsfri simundervisning under vår- och höstterminerna 1930 för nämnda lärjungekategorier i för ändamålet lämpliga enskilda badinrättningar i Stockholm, under villkor att arvode till lärare för ifrågavarande undervisning icke får sättas högre, än vad som gäller för motsvarande undervisning vid folkskolorna.

Sveriges centralförening för idrottens främjande.

(Jfr sid. 235.)

Stadens bidrag år 1930: högst 23,000 kr.

Bidraget utgår med det belopp, som centralföreningen visat sig hava utgivit för arrende, vård och skötsel av Östermalms idrottsplats, dock högst med 23,000 kr. Som villkor för bidraget gäller, att skolorgdomen från såväl allmänna läroverk som folkskolor efter anmälan av vederbörande rektor eller överlärare äger dels disponera en av idrottsplanerna alla vardagar hela dagen samt ytterligare en under tvenne vardagar i veckan hela dagen, d. v. s. även efter kl. 17, ävensom kastplanen vardagar mellan kl. 10 och 15, dels ock under övriga fyra vardagar i veckan företräde att begagna ytterligare en idrottsplan intill kl. 17, samt att, om så skulle erfordras, föreningen skall, i den mån det låter sig göra med hänsyn till idrottsplatsens begagnande även av andra än skolorgdomen, åt densamma upplåta även en tredje idrottsplan vardagar intill kl. 17, varjämte föreningen är skyldig att under vintern 1929/1930 inom idrottsplatsen anordna och underhålla skridskobana för uteslutande begagnande av skolbarn vid Klara, Jakobs, Hedvig Eleonora, Oscars och Engelbrekts samt Djurgårdens och Värtans folkskolor.

Hammarby idrottsförening.

(Jfr sid. 235.)

Stadens bidrag år 1930: högst 6,000 kr.; dessutom tillfälligt anslag 2,000 kr. (se även nedan sid. 367 och 372).

Stadens bidrag för år 1930 utgår dels med ett tillfälligt anslag å 2,000 kr., dels med det belopp, dock högst 6,000 kr., som föreningen visat sig hava utgivit för skötsel, underhåll och vård av Hammarby idrottsplats, Södermannagatan 61, samt under följande villkor:

a) skolgård från såväl allmänna läroverk på Södermalm som folkskolorna inom Katarina, Sofia, Maria, Högalids, Brännkyrka och Nikolai församlingar äger efter anmälan av vederbörande rektor eller överlärare företräde till idrottsplatsens begagnande å lördagar till kl. 15 samt av veckans övriga vardagar å fyra till kl. 17 och å en till kl. 19, och skall vid höstterminens början föreningen meddelas, vilken dag i veckan platsen skall disponeras till kl. 19;

b) föreningen äger dock rätt att anordna tävlingar även å ovan angivna tider, när extraordinära omständigheter därtill föranleda, med skyldighet likväl för föreningen att senast två dagar före tävlingens hållande därom lämna meddelande till rektor och överlärare vid respektive skolor;

c) efter överenskommelse med tillsyningsmannen vid idrottsplatsen upplåtes denna fritt även å andra än här angivna tider;

d) skolgården skall vid begagnande av idrottsplatsen hava avgiftsfritt tillträde till befintlig byggnad för avlämnande av kläder, förvaring av böcker m. m.;

e) föreningen skall tillhandahålla lämpligt förvaringsrum för folkskolornas idrotts- och lekmaterial;

f) när platsen upplåtes, skall ungdomen åtföljas av lärare eller lärarinna, som har att noga tillse, att ingen som helst åverkan sker å anläggningen med dess planteringar, byggnader och inventarier, samt vaka över att ordning och skick iakttages.

Föreningen för skidlöpningens främjande i Sverige.

(Jfr sid. 236.)

Stadens bidrag år 1930: högst 4,600 kr.

Föreningen, som bildades år 1892, har anlagt dels vid Fiskartorpet å norra Djurgården en större och tre mindre skidbackar, dels å södra Djurgården och i Enskele två mindre skidbackar, av vilka de fem sistnämnda äro särskilt avsedda för ungdom. Föreningen lämnar även anslag till skötsel och underhåll av en skidbacke i Huddinge. Dessutom har föreningen med anslag av lotterimedel vid Fiskartorpet uppfört en större sportstuga i »Höganloftstil», vilken under vintern hålles uppvärmd och avgiftsfritt står till förfogande för den idrottsutövande

allmänheten under hela året. I skidtorpet är svenska skidmuseet inrymt, vilket visas kostnadsfritt sön- och helgdagar kl. 13—15 samt övriga dagar efter tillsägelse hos den i sportstugan boende föreståndaren. Åt mindre bemedlade barn utlånar föreningen skidmateriel gratis.

Stadens bidrag utgår dels med det belopp, föreningen visar sig hava utgivit för skötsel och underhåll av de för skolgården avsedda skidbackarna vid Fiskartorpet och i Enskele, dock högst 3,000 kr., dels med 1,000 kr. som bidrag till föreningens utgifter för anställande av särskild person, som bl. a. skall ägna sig åt ungdomens handledning, ävensom för uppvärming och belysning av sportstugan vid Fiskartorpet, dels ock med 600 kr. till ombyggnad av den s. k. mellanbacken vid Fiskartorpet.

Nordiska spelen år 1930.

Stadens bidrag år 1930: 5,000 kr. (jfr dock nedan).

Sedan år 1901 har med i regel fyraåriga mellanrum i Stockholm hållits en vinteridrottsfest, benämnd Nordiska spelen, vilken vunnit betydande anslutning från idrottsmän av olika nationaliteter. Till bestridande av kostnaderna för Nordiska spelens anordnande har Stockholms stad alltsedan år 1905 lämnat ett bidrag av 5,000 kr. för varje gång.

Stadsfullmäktige beslöt den 18 nov. 1929 att bevilja organisationskommittén för Nordiska spelen i Stockholm år 1930 ett bidrag till omkostnaderna för spelens anordnande av 5,000 kr., att uppföras i 1930 års stat. Då spelen på grund av väderleksförhållandena måste inställas, har emellertid anslaget icke tagits i anspråk.

Skridskobanor.

Stadens bidrag år 1930: högst 16,000 kr. (jfr nedan).

Anslaget fördelas av idrottsstyrelsen i förhållande till det antal frikort, som av vederbörande banägare utlämnas till skolbarn i huvudstaden (jfr Bih. 1911: nr 102, sid. 37). Av årets anslag hava följande bidrag utbetalats:

<i>Hammarby idrottsförening,</i>	
för bana å Hammarby idrotts-	
plats	kr. 4,930:—
<i>Stockholms fotbollförbund,</i>	
för bana å sjön Trekanten . . .	2,000:—
<i>Örby idrottssällskap, för</i>	
bana vid Örby	700:—
Summa kr. 7,630:—	

Å idrottsstyrelsens stat för år 1930 finnes härjämte uppfört ett anslag å 66,200 kr. till underhåll och drift av under styrelsens förvaltning stående skridskobanor (jfr sid. 236).

Understödda institutioner.

Övriga institutioner.

Stockholms stads befattningshaveres pensionskassa för vissa efterlevande.

(Jfr sid. 424.)

*Stadens bidrag år 1930: 50,800 kr.
Pensionstillägg för år 1930 till pensionärer i kassan: 75,000 kr.*

Av det förstnämnda bidraget utgöres 1,500 kr. av sedan äldre tid till efterlevande utgående understöd, 800 kr. anslag till avlösning av kassans inkomst av lönebesparingar och återstoden, 48,500 kr., ersättning för efterskänkta överårighetsavgifter enligt mellan staden och kassan träffat avtal.

Till kassans pensionärer utgår vidare av stadens medel pensionstillägg i enlighet med av stadsfullmäktige den 18 febr. 1924 fastställda grunder.

Svenska stadsförbundet.

(Jfr sid. 419.)

Stadens bidrag år 1930: 28,440 kr.

Stadens bidrag utgöres av den årsavgift, som Stockholms stad i egenskap av medlem av förbundet har att erlägga. Årsavgiften utgår för år 1930 med 6 kr. för varje jämnt hundratal av medlems invånarantal.

Haga slottskassa.

Stadens bidrag år 1930: 10,000 kr.

Med hänsyn till Hagaparkens karaktär av folkpark och friluftsplats för huvudstadens befolkning beslöto stadsfullmäktige den 19 juni 1916, på framställning av riksmarskalksämberet, att fr. o. m. nämnda år, så länge Hagaparken i samma omfattning som då fritt upplätes till allmänhetens begagnande, såsom bidrag till renhållning, tillsyn samt underhåll och vård av parken med tillhörande vägar årligen utbetala ett belopp av 3,000 kr. Den 31 maj 1926 beslöto stadsfullmäktige att — på i övrigt oförändrade villkor — medgiva en förhöjning av stadens bidrag till 10,000 kr. per år.

Stockholms handelskammare.

(Jfr sid. 417.)

Stadens bidrag år 1930: 4,000 kr.

Alltsedan år 1908 utgår av stadens medel bidrag till Stockholms handelskammare för utarbetande av publikationerna »Statistisk översikt av Stockholms handel och sjöfart m. m.» samt »Statistisk översikt av fabriksindustrien och hantverkerierna i Stockholm». Bidraget utgår under villkor, att publikationerna utarbetas i samverkan med stadens statistiska kontor, att

de publiceras i serien »Stockholms stads statistik» och erhålla däremot svarande format, uppställning, utstyrsel m. m.; samt att av var och en av de ifrågavarande publikationerna ävensom av handelskammarens årsberättelse samt redogörelsen för affärsläget staden erhåller 300 exemplar, som tillställas statistiska kontoret för behörig utdelning.

Dalälvens regleringsförening u. p. a.

Indalsälvens regleringsförening

u. p. a.

(Jfr sid. 248.)

I sammanhang med införande av ändrad statuppställning för stadens industriella verk hava fr. o. m. år 1930 specificerade anslag till ovan angivna föreningar uteslutits ur staten. Anslag för ändamålet utgår häranefter efter industri-verksstyrelsens bestämmande av å elektricitets-verkets stat anvisade medel.

Utställningar m. m. i Stockholm år 1930.

Utställningen av konstindustri, konsthantverk och hemslöjd.

Stadens bidrag: 300,000 kr. (uppfört i 1929 års stat.)

På hemställan av en kommitté tillsatt vid ett möte den 15 dec. 1927 mellan representanter för de centrala organisationerna på industriens, hantverkets, konstens, konsthantverkets och hemslöjdens områden m. fl., beslöto stadsfullmäktige den 21 maj 1928 förklara sig villiga att medverka till en blivande utställning av konstindustri, konsthantverk och hemslöjd i Stockholm år 1930 dels genom att anvisa ett belopp av 300,000 kr., dels ock genom att ikläda staden garanti å 250,000 kr. samt intill detta belopp bära hälften av eventuellt underskott å utställningen, med iakttagande av att stadens garanti ej skulle vara bindande med mindre utställningskommittén av enskilda personer eller företag erhöles en sammanlagd garanti av ytterligare 250,000 kr., allt under förutsättning a) att begärt anslag å 1,200,000 kr. av lotterimedel erhöles till bestridande av utställningskostnaderna (detta anslag, ävensom ytterligare 400,000 kr., har sedermera beviljats), b) att eventuellt uppkommande överskott av utställningen i första hand disponerades till återbetalning av stadens bidrag, c) att drätselnämnden bemyndigades utse en revisor för granskning av utställningsbestyrelsens räkenskaper och förvaltning. Sedermera medgävo stadsfullmäktige den 17 sept. 1928, att av utställarna uttagna platshyror skulle kunna återställas till dessa, innan överskott av utställningen skulle anses hava uppstått. Stadens bidrag till utställningen uppfördes i 1929 års stat.

Kungl. maj:t har år 1928 utsett bestyrelse och verkställande utskott för utställningen även som för densamma upplåtit vissa strandområden vid Djurgårdsbrunnsviken dels å norra stranden mellan den s. k. Diplomatstaden och f. d. livregementets dragoners kasern, dels ett mitt emot detta liggande område å Södra Djurgården. Enligt av utställningsbestyrelsen fastställt program skall utställningen hållas öppen under tiden maj—september (ev. 15 oktober) 1930 samt omfatta följande huvudgrupper: 1) arkitektur- och byggnadsdetaljer jämte fast inredning, avseende bl. a. att visa bostäders och offentliga lokalers moderna gestaltning, 2) gator, trädgårdar och samfärdsmedel, 3) bohag, avseende att visa hela inredningar, möbler och olika slag av konsthantverk, konstindustri och hemslöjd i inskränkt mening. Utställningens generalkommissarie är fil. d.r. Gregor Paulsson, chefsarkitekt arkitekten E. G. Asplund och arbetschef civilingenjören E. Nordendahl. Utställningens kommissariat är beläget Regeringsgatan 40 (postadress Stockholm 7; tel. N. (2) 3 15 45).

Till en i samband med utställningen planerad specialutställning, »Svea rike», i vilken bl. a. skall ingå en avdelning med uppgift att åskådliggöra Stockholms betydelse i olika avseenden för Sveriges land och folk, har Stockholms stad beslutat lämna sin medverkan på sådant sätt, att visst inom stadens förvaltning befintligt, för berörda syfte lämpligt utställningsmaterial ställes till utställningens förfogande. För komplettering och iordningställande av detta utställningsmaterial hava stadsfullmäktige den 17 mars 1930 beslutat anvisa ett belopp av 10,000 kr., att disponeras av stadsplanenämnden i samverkan med vissa andra stadens myndigheter.

23:e allmänna svenska lantbruksmötet.

Stadens bidrag: 50,000 kr. (uppfört i 1927 års stat).

Stadsfullmäktige beslöto den 21 juni 1926 anvisa ett belopp av 50,000 kr., att uppföras i 1927 års stat, såsom bidrag till kostnaderna för anordnande av 23:e allmänna svenska lantbruksmötet, vilket är avsett att hållas i Stockholm den 19—24 juni 1930. Mötet, som skall anordnas i överensstämmelse med av kungl. maj:t den 27 sept. 1924 fastställda stadgar för allmänt svenskt lantbruksmöte, har till ändamål att främja det svenska lantbruket och därtill hörande bibringar även som skogshushållningen, fisket och hemslöjden, särskilt genom anordnande vid mötet av utställningar av olika slag, avsedda dels att belysa nämnda näringars ståndpunkt och dels åskådliggöra de hjälpmedel, som stå samma näringar till buds. Dessutom avser mötet att förmedla utbyte av erfarenheter och åsikter i för nämnda näringar betydelsefulla frågor.

Stadens bidrag utbetalas efter drätsel-näm-

dens prövning i mån av behov, under förnäst-Under-ning att bestyrelsen för mötet förbinder sig dels stödda att återbetala av staden erhållna medel, därest in- mötet icke skulle komma att äga rum i Stock-stitu- holm, dels att av eventuellt uppkommande över- tioner. skott återbära vad som på Stockholms stad be- löper i förhållande till sammanlagda beloppet av beviljade anslag.

Till allmänna svenska lantbruksmöten utgå även statsbidrag samt bidrag från hushållnings-sällskapen.

Allmänna svenska trädgårdsutställningen.

Stadens bidrag år 1930: 15,000 kr.

Ifrågavarande utställning, som är avsedd att hållas öppen under tiden 19—28 sept. 1930, har till ändamål att främja den svenska trädgårdsskötseln genom att belysa dess ståndpunkt och utveckling samt åskådliggöra de hjälpmedel, som stå trädgårdsskötseln till buds. I samband med utställningen skola anordnas överläggningar i för trädgårdsskötseln betydelsefulla frågor. Enligt av kungl. maj:t fastställt program skall utställningen omfatta ett stort antal avdelningar och grupper, av vilka en innefattar produkter från koloniträdgårdar. Utställningens postadress är Experimentalfältet.

Efter framställning från trädgårdsutställningens bestyrelse beslöto stadsfullmäktige den 21 juni 1929 att bevilja ett anslag till utställningen av 15,000 kr., under villkor dels att anslaget endast finge tagas i anspråk för täckande av på utställningen uppkommen brist, sedan statsanslag och övriga inkomster till fullo tagits i anspråk, dels att Stockholms trädgårdskolonister icke skulle behöva erlägga platshyra för sin utställning, dels ock att drätsel-nämnden skulle få utse en revisor för granskning av utställningsbestyrelsens räkenskaper och förvaltning. Stadens anslag har uppförts i 1930 års stat.

Till utställningen har beviljats ett statsanslag av 25,000 kr.

Andra badkongressen i Stockholm år 1930.

Stadens bidrag år 1930: 3,000 kr.

Ifrågavarande kongress, som är avsedd att äga rum den 17 och 18 juni 1930, har till ändamål dels att verka för badsedens utbredning bland befolkningen, dels att bereda representanter för olika myndigheter och andra intresserade personer tillfälle att erhålla kännedom om praktiska och tidsenliga badanläggningar även som att sinsemellan utbyta tankar och erfarenheter i badfrågor. Kongressens program omfattar dels föredrag och diskussioner om badandets betydelse, skolbad, badanläggningars tekniska anordnande och skötande, statens och kommunernas ställning till badfrågan m. m., dels besök vid badanlägg-

Under-ningar inom Stockholm, dels ock förevisning av ritningar och modeller till badhus, badrumsinredningar m. m. Till deltagande i kongressen hava bl. a. inbjudits representanter för stadsfullmäktige, landsting, kommunalnämnder och hälsövrdsnämnder, ävensom stadsläkare och provinsialläkare m. fl.

Stadsfullmäktige beslöto den 24 febr. 1930 bevilja ett anslag av 3,000 kr. som bidrag till omkostnaderna för kongressens anordnande. (Kommunalt bidrag med samma belopp utgick till den första allmänna svenska badkongressen, som ägde rum i Stockholm år 1925.)

Allmänna svenska kongressen för hembygdsvård i Stockholm år 1930.

Stadens bidrag år 1930: 3,000 kr.

På initiativ av samfundet för hembygdsvård skall under tiden 2—5 juli 1930 i Stockholm anordnas en allmän svensk kongress för hembygdsvård. Kongressens syfte är bl. a. att åstadkomma ett mera effektivt samarbete mellan hembygdsvårdsorganisationerna i de olika landsdelarna och en intimare kontakt mellan de personer, som äro verksamma på detta arbetsfält. Förhandlingarna, som äro avsedda att äga rum i stadshuset skola omfatta föredrag och diskussioner i olika hembygdsvården och naturskyddet rörande frågor. I samband med kongressen komma statens historiska museum och nordiska museet att anordna separata utställningar jämte demonstrationer. Dessutom skola under sakkunnig ledning anordnas visningar av det gamla och det nya Stockholm samt trädgårdsstäderna m. m. I anslutning till kongressen skall vidare anordnas en studiefärd under 3 å 4 dagar till sevärda platser vid Mälaren (Björkö, Sigtuna, Skokloster, Gripsholm, Strängnäs m. m.).

Till omkostnaderna för kongressen hava stadsfullmäktige den 24 febr. 1930 beslutat bevilja ett bidrag av 3,000 kr.

Riksföreningens för svenskhetens bevarande i utlandet Stockholmsförening.

Stadens bidrag år 1930: 3,000 kr.

Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet, som bildades år 1908, har till ändamål att moraliskt och ekonomiskt stödja arbetet för bevarande och återväckande av svenskt språk och svensk odling hos utlandssvenskarna, att utveckla samkänslan mellan moderlandet och utlandssvenskarna samt mellan dessa senare inbördes, att samla och förvara vittnesbörd om svenskar liv och gärning i främmande land, att värda och hugfästa svenska minnen i utlandet samt att verka för kännedom i utlandet

om svenskt språk och svensk odling. Riksföreningen äger ett stort antal lokalavdelningar i Sverige och utlandet.

På hemställan av riksföreningens Stockholmsavdelning beslöto stadsfullmäktige den 24 febr. 1930 bevilja nämnda lokalförening ett bidrag av 3,000 kr. till av föreningen planerad propagandaverksamhet i samband med 1930 års Stockholmsutställning. Denna propagandaverksamhet har till syfte att i utlandet sprida kännedom om Stockholm och dess förhållanden, att främja besök av utlandssvenskar och utlänningar i Stockholm under utställningstiden, ävensom att taga hand om härstädes inträffande utlandssvenskar och sammanföra dem med varandra samt med intresserade rikssvenskar och representanter för Stockholms stad m. m.

Vissa andra institutioner, vilka på grund av särskilda författningar erhålla bidrag eller ersättning av Stockholms stad för år 1930.

<i>Försäkringsrådet och riksförsäkringsanstalten</i> (bidrag till vissa omkostnader jämlikt § 16 i lagen om olycksfall i arbete)	kr. 10,000:—
<i>Garnisonsregementena</i> (inkvarteringsersättning jämlikt kungl. inkvarteringsordningen för Stockholms stad den 28 februari 1856)	» 85,000:—
<i>Finska församlingen</i> (ersättning för avträdande av Riddarholmens forna prästhus jämlikt kungl. brev den 30 juli 1813 och 12 dec. 1878)	» 1,000:—
<i>Borgerskapets bemedlingskommission</i> (hyra för lokal i börshuset; jfr kungl. brev den 14 juli 1865)	» 2,500:—

Anslag av nöjesskattemedel till kulturella, humanitära eller sociala ändamål.

Stadsfullmäktige beslöto den 18 dec. 1928 att av framdeles inflytande nöjesskattemedel årligen skulle anvisas 15 procent för främjande av kulturella, humanitära eller sociala ändamål av engångskaraktär, i enlighet med vad fullmäktige särskilt bestämma. Samtidigt uppdrogs åt stadskollegiet att framlägga förslag till dylik disposition av nämnda andel av nöjesskattemedlen.

I avseende å dispositionen av den för ovan angivna ändamål avsedda andelen av nöjesskattemedlen hava av stadsfullmäktige hittills följande beslut fattats:

av 1929 års nöjesskattemedel:
till *Stockholms kvinnliga samorgani-*
sations semesterhem vid Skuru: 25,000
kr. (stadsfullmäktiges beslut den 24 febr. 1930;
jfr Utl. 1930: nr 65)¹⁾; återstående belopp
(289,729 kr.) ännu ej disponerat;

av 1930 och 1931 års nöjesskattemedel:
till uppförande av *Forsgrénka medbor-*
garhuset (jfr sid. 81): hela disponibla be-
loppet, beräknat till 600,000 kr. (stadsfullmäkti-
ges beslut den 20 juni 1928; jfr Utl. 1929: nr
195).

Ersättningar år 1930 till fastighets- nämnden för viss på billiga villkor upplåten tomtmark till främmande institutioner och ändamål.²⁾

Stadsfullmäktige beslöt den 22 dec. 1925
att den å fastighetsnämndens stat uppförda titeln
»Fastigheter inköpta för stadsplanens genom-
förande» (gaturegleringsaffären), vilken titel re-
dan tidigare tillgodöräknats ersättning för till
stadens egna verk och inrättningar upplåten
tomtmark, jämväl skulle gottgöras ersättning för
sådan mark, som kostnadsfritt eller på billiga
villkor upplåtits till främmande institutioner och
ändamål, samt att motsvarande anslag skulle
uppföras å de myndigheters stater, som ansågos
rätteligen böra belastas med utgifter härför.

I enlighet härmed har gaturegleringsaffären
fr. o. m. år 1926 gottskrivits årlig ersättning i
form av hyresersättning för till främmande in-
stitutioner med nyttjanderätt eller tomt-
rätt upplåten tomtmark.

Under åren 1926—1928 gottskrevs gatu-
regleringsaffären dessutom vissa ersättningar för
räntor å köpeskillingar för sådana tomter, som
försålts antingen på billiga räntevillkor eller
ock mot räntefri revers å köpeskillingen. Dylka
ersättningar för räntor å köpeskillingar för för-
sålde tomter gottskrivas emellertid fr. o. m. år
1929 i stället drätselnamnden (jfr noterna 2
—4 å nästa spalt).

Då ifrågavarande ersättningar till gatureg-
leringsaffären bestrids av stadens myndigheter
och följaktligen äro att anse såsom stadens bi-
drag till resp. institutioner, har det ansetts lämp-
ligt att i kommunalkalendern intaga en förteck-
ning på de i utgiftsstaten upptagna institutioner,
som kommit i åtnjutande av förmånen av billig
eller kostnadsfri tomtupplåtelse, ävensom det

¹⁾ Stadsfullmäktiges ifrågavarande beslut har
överklagats.

²⁾ Förteckningen är upprättad i enlighet med
uppgifter i 1930 års stat och avser av staden
t. o. m. år 1929 beslutade upplåtelser. Det bör
emellertid observeras, att dessa uppgifter icke
avse alla upplåtelser på billiga villkor av sta-
den tillhörig mark utan endast sådana, som
ansetts beröra gaturegleringsaffären.

belopp, vartill denna förmån i staten uppskattats. Under-
såsom årligt anslag. (Jfr även, beträffande vissa stödda
tomters belägenhet, areal, upplåtelseår m. m., Bih.
nr 54 och 60 för år 1925 samt Bih. nr 1 för år
1926.) in-
stitu-
tioner.

Fastighetsnämnden.¹⁾ ²⁾

Ab. Billiga bostäder (billiga bo- städer)	kr. 5,800: —
Byggnadsab. S:t Erik (billiga bo- städer)	> 5,900: —
Föreningen för tillfälliga bostäder (billiga bostäder)	> 9,400: —
Sunnerdahlska stiftelsen (billiga bostäder)	> 1,740: —
Danelii donationsfond (billiga bo- städer)	> 4,950: —

Summa kr. 27,790: —

Hälsovårdsnämnden.³⁾

Barnsjukhuset Samariten (barn- sjukhus)	kr. 19,200: —
Prof. E. Welanders asyl för he- reditärsfiliitiska barn (Lilla hemmet) (barnasyl)	> 3,200: —
Stockholms sjukhem (sjukhem)	> 6,700: —

Summa kr. 29,100: —

Fattigvårdsnämnden.⁴⁾

Sofia församlings kyrkoråd (barn- krubba)	kr. 1,400: —
--	--------------

¹⁾ I denna sammanställning anger rubriken
den statstitel, som påförts anslaget, och därunder
angivas de institutioner och ändamål, till vilka
markupplåtelsen skett.

²⁾ Å fastighetsnämndens stat för år 1930
finnes därjämte uppfört ett anslag å 2,900 kr.,
avseende ersättning till drätselnamnden för
på billiga räntevillkor försäld tomtmark till
vissa institutioner (ab. Stockholms arbetarehem
2,150 kr., bostadsab. Vanadislundan 400 kr. och
stiftelsen för gamla tjänarinnor 350 kr.).

³⁾ Å hälsovårdsnämndens stat för år 1930
finnes därjämte uppfört ett anslag å 3,600 kr.,
avseende ersättning till drätselnamnden för
viss mot räntefri revers å köpeskillingen för-
sälld tomtmark (till kungl. sällskapet Pro Pa-
tria; jfr sid. 347).

⁴⁾ Å fattigvårdsnämndens stat för år 1930
finnes därjämte uppfört anslag å sammanlagt
28,165 kr., avseende ersättningar till drätsel-
namnden för viss mot räntefria reverser å
köpeskillingarna försäld tomtmark (till före-
ningen Blomsterfonden och vissa församlings-
hem för gamla; jfr sid. 355).

Under- Barnhärbarge i Maria församling	
stödda (barnhärbarge)	kr. 2,100: —
in- Föreningen Barnavårn (hem för	
stitu- mödrar med späda barn) . . .	300: —
tioner. Frälsningsarmén (skyddshem, ar-	
betsanstalt)	3,100: —
Kungsholms barnkrubba (barn-	
krubba)	1,300: —
Summa kr. 8,200: —	

Lärings- och yrkesskolestyrelsen.

Föreningen Engelbrekts barn-	
krubba och husmodersskola (hus-	
modersskola)	kr. 4,000: —

Barnavårdsnämnden.

Föreningen S. de C. (barnsjukhem)	kr. 2,500: —
Föreningen Barnavård (spädbarns-	
hem)	4,500: —
Stockholms praktiska hushålls-	
skola, Adelsö (hushållsskola) . .	400: —
Summa kr. 7,400: —	

Idrottsstyrelsen.

Hammarby idrottsförening	
(idrottsplats)	kr. 4,400: —

Övriga anslag till utomstående institutioner och ändamål.

Stockholms evangelisk-lutherska	
missionsförening (missions-	
hydda)	kr. 70: —
Hedvig Eleonora församling (kyr-	
kobyggnader [Engelbrektskyr-	
kan och Hjorthagskyrkan]) . .	22,600: —
Sällskapet för främjande av kyrk-	
lig själavård (kyrkobyggnad	
[Allhelgonakyrkan] och sam-	
lingslokal å Kristinebergsom-	
rådet)	2,600: —
Maria församling (kyrkobygg-	
nad [Högalidskyrkan]) . . .	9,800: —
Adolf Fredriks församling (ka-	
pellbyggnad [Mattenskyrkan])	3,000: —
Kungsholms församling (kapell-	
byggnad [S:t Görans kyrka])	5,100: —
Jakobs och Johannes försam-	
lingar (kapellbyggnad [Stefans-	
kyrkan])	1,500: —
Mälarhöjdens kyrkostiftelse (ka-	
pellbyggnad)	500: —
Allmänna kvinnoföreningen till	
djurens skydd (avlivningsan-	
stalt för smärre husdjur) . .	50: —

Forsgrénka medborgarhuset . .	kr. 31,500: —
Stockholms högskola (högskola	
och biokemiskt institut) . .	16,500: —
Stockholms handelshögskola (han-	
delshögskola)	28,700: —
Stockholms borgarskola (skol-	
byggnad)	18,000: —
Grosshandels societeten (Stock-	
holms handelsgymnasium	
[Schartaus handelsinstitut]) .	3,000: —
Stiftelsen Stockholms konsert-	
hus (konserthus)	100,000: —
Summa kr. 242,920: —	
Inalles kr. 323,810: —	

Ersättningar år 1930 för underhåll och vård m. m., utgående till diverse anstalter.¹⁾

Hälso- och sjukvård.

Serafimerlasarettet	kr. 250,000: —
Diakonissanstalten	78,000: —
Garnisonssjukhuset	90,000: —
Kronprinsessan Lovisas vård-	
anstalt	1,500: —
Allmänna barnhuset	90,000: —
Allmänna barnbördshuset . .	70,000: —
Medellösas vård å statshospital	220,000: —
Medellösas vård å lungots- och	
skroflossanatorier (utöver	
jubileifondens avkastning,	
för år 1930 beräknad till	
18,000 kr.)	275,000: —
Medellösas vård å radiumhem-	
met	12,000: —
Konvalescenthemmet å Ribbin-	
gebäck	35,000: —
Medellösa sjukas vistelse vid	
brunns- och badorter . . .	22,500: —
Till vård-, bandage- och protes-	
kostnader åt medellösa	
sjuka	33,000: —
Till barnmorskor för fattigför-	
lossningar i hemmen . . .	2,500: —
Ersättning till vissa barnmors-	
kor, skyldiga att tillämpa	
av stadsfullmäktige fastställd	
taxa	3,000: —
Summa kr. 1,184,500: —	

Fattigvård.

Utackorderingskostnader . . .	kr. 430,000: —
Till lindring i mindre bemed-	
lades kostnader för vård av	
sinnesslöa	12,500: —

¹⁾ Här äro ej medtagna de i staten upptagna anslag, som avse likvid mellan stadens egna myndigheter, verk och inrättningar.

Institutioner, vilka av staden understödjas.

Bidrag till vårdkostnad för blinda och dövstumma å Drottning Sofias stiftelse, Lund, och hantverks-kolan för blinda, Kristinehamn, m. fl. kr.	8,500: —
Arbetshemmet Emaus . . . >	13,000: —
Arbetshemmet Ösbyholm . . >	60,000: —
Ersättning till fattigvårdssamhäl- länen utom Stockholm för lämnad vård åt fattiga, till- hörande Stockholms kom- mun >	400,000: —
Kommunala pensionstillskott och sjukvårdsbidrag utan fattigvårds karaktär . . . >	50,000: —
Summa kr.	974,000: —
Alkoholistvård.	
Avgifter till alkoholistanstalter kr.	40,000: —
Bidrag till beklädnad av med- delösa personer vid intag- ning å anstalt >	23,500: —

Arbetshemmet Björknäs . . . kr.	1,500: —	Under- stödda in- stitu- tioner.
Transportkostnader för inter- nade personer >	3,000: —	
Summa kr.	68,000: —	

Barnavård.

Utackorderingskostnader . . . kr.	800,000: —
Skyddshemsavgifter >	7,000: —
Ersättning för fosterbarnsvård (av detta anslag utgå bl. a. bidrag till vissa enskilda spädbarnshem) >	6,000: —
Ersättning till främmande kommuner för lämnad vård åt barn, tillhörande Stock- holms kommun >	150,000: —
Summa kr.	963,000: —
Inalles kr.	3,189,500: —

